

บทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สู่ภาคประชาชน

โดย

พลตรี มานะ นามพันธ์
ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก
กองทัพบก

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๖
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง บทบาททหารในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ลักษณะวิชาการ สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย พล.ต.มานะ นามพันธุ์   หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ปัญหาของโลกปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ และส่งผลกระทบต่อไปสู่มหาประเทศอย่างรวดเร็ว ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ในขณะที่ทรัพยากรของโลกมีอยู่อย่างจำกัด เกิดภัยต่างๆ ขึ้นมากมายทั้งภัยทางธรรมชาติ และภัยที่มนุษย์สร้างขึ้น และนับวันทวีความรุนแรงขึ้น จากกรเสียดสมดุคยั้ทั้งทางกายภาพและทางธรรมชาติ จนเรียกภัยเหล่านั้นเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ผลกระทบส่งถึงประเทศไทยเช่นกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น จะทำให้เกิดความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างเป็นรูปธรรม

ในการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับปัญหาต่างๆ นั้น จะต้องบูรณาการอย่างเป็นระบบ และร่วมมือกันของทุกภาคส่วน “ทหาร” เป็นหน่วยงานที่ถูกจัดวางไว้แล้วในทุกพื้นที่ ตามแผนการบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหม มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ และประสานงานกับทุกภาคส่วนอยู่แล้วตั้งแต่ยามปกติ ผ่านหน่วยมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก จึงเป็นการใช้ทหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดในภาวะปกติที่ไม่มีการศึกสงคราม และเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่าเป็นรูปธรรม

ทั้งปัจจุบันทั่วโลกยอมรับว่า มนุษย์เป็นส่วนสำคัญทั้งในการสร้างและทำลายไปพร้อมๆ กัน ทั้งโดยรู้ตัว และไม่รู้ตัว สหประชาชาติได้ยอมรับแนวคิดในการพัฒนาคนผ่านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ว่า เมื่อสร้างให้คนมีความคิดในการดำเนินชีวิต ทั้งความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันในตัว บนเงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม จะทำให้คนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน อันจะส่งผลให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบัน และอนาคต การใช้ทหารเป็นแกนหลักนำแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชนอย่างรวดเร็ว ทันเวลา เป็นระบบในพื้นที่สำคัญๆ จนถึงระดับอำเภอได้ ย่อมเป็นศูนย์กลางให้ทุกภาคส่วนได้มาปฏิสัมพันธ์กัน ยอมรับการเป็นคนไทย ยอมรับการเป็นพวกเดียวกัน จะทำให้ยอมรับความแตกต่าง แต่ไม่แตกแยกได้ มีลักษณะประการสำคัญของชาติไทยคือ ทรครภาพ ดังนั้น ทหารจึงเป็นแกนหลักที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และจะเป็นการพัฒนาให้ประชาชนในทุกภูมิภาคประสบความสุขแบบยั่งยืน ผ่านหน่วยทหารที่มีประจำอยู่แล้วในทุกพื้นที่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

คำนำ

ปัจจุบัน โลกประสบปัญหาจากหลากหลายปัญหา ซึ่งเรียกว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และสภาพสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาความเจริญด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคม โดยภาพรวม เป็นสังคมวัตถุนิยม เน้นการตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุ และเงิน เป็นหลัก ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ให้ความรู้เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ความเห็นแก่ตัวจึงมากขึ้นในสังคม การรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันน้อยลง หวังพึ่งพิงผู้อื่น จนลืมพัฒนาตนเอง ทำให้ขาดหลักการพึ่งตนเองสถานการณ์การพัฒนาปัจจุบันจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง ให้เห็นและปฏิบัติได้ผลจริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม หรือภูมิปัญญาที่เคยมีอยู่คู่สังคมไทยให้กลับคืน มาเป็นสังคม/ชุมชนที่มีความอบอุ่น เอื้ออาทรและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด

รัฐได้มีนโยบายให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม องค์กรต่าง ๆ ของรัฐ และภาคเอกชน ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปขับเคลื่อนสู่ประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับ สร้าง ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและ ทุกระดับให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาท ของแต่ละบุคคลได้อย่าง เหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและ กระบวนการทัศน์ในการดำรง ชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนจะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน

กองทัพหรือทหารเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่หลักอยู่ที่การป้องกันประเทศและการชำระ รักษาเอกราชอธิปไตยของชาติไว้ด้วยแสนยานุภาพ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ด้านอื่นอีกซึ่งมี ความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ การบำบัดบรรเทาความทุกข์ยาก การปฏิบัติพัฒนาให้บังเกิดความเจริญ ร่มเย็นแก่บ้านเมืองและประชาชน สนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ ถือว่าเป็นสถาบัน สำคัญสถาบันหนึ่ง ซึ่งอยู่คู่กับชาติมาตั้งแต่ก่อตั้งและขึ้นและเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างมากต่อ ความอยู่รอดของประเทศชาติบ้านเมือง กองทัพได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการบริหารจัดการภายในส่วนราชการและการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐและภาค ประชาชน

ก

การวิจัยครั้งนี้มุ่งหวังเพื่อการศึกษาบทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน โดยใช้การดำเนินงานของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรีและศูนย์การเรียนรู้ฯ ในเครือข่าย ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ๒ จังหวัด คือ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพหาข้อมูลจากการศึกษาคูณาน การสังเกต การสัมภาษณ์ โครงการฯผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ผู้สนับสนุนที่เกี่ยวข้อง คณะบุคคลที่เข้ามศึกษาคูณานภายในโครงการฯ ซึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทหารได้สร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ ได้เป็นอย่างดี และผลการวิจัยจะเป็นการขยายผลก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนากองทัพและบุคลากรในกองทัพต่อไป

พลตรี

(มานะ นามพันธุ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
ขอบเขตการวิจัย	๖
วิธีดำเนินการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
บทบาทหน้าที่ภาระงานของทหารเกี่ยวกับการน้อมนำโครงการพระราชดำริ	๑๒
ขีดความสามารถ	๑๖
ความเป็นมาและความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑๘
ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๒๓
หลักทฤษฎีมาสโลว์	๓๐
ความเป็นมาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๓๒
กลไกการดำเนินการ	๓๔
การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง	๓๕
การขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	
ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๓๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	๓๕
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๑
บทที่ ๓ โครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี	๔๘
บทที่ ๔ วิเคราะห์แนวทางการทำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภาคประชาชน	๖๘
บทที่ ๕ สรุป และข้อเสนอแนะ	๑๐๓
สรุป	๑๐๓
ข้อเสนอแนะ	๑๐๔
บรรณานุกรม	๑๐๖
ภาคผนวก	๑๑๑
ผนวก ก แบบสัมภาษณ์ทางเอกสารลักษณะปลายเปิด	๑๑๒
ผนวก ข รายชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	๑๒๓
ผนวก ค โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปี ๒๕๕๓ จังหวัดทหารบกราชบุรี	๑๒๕
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๓๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔ - ๑	เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหาร ในการสนองโครงการพระราชดำริ จากข้อที่ ๑	๖๕
๔ - ๒	ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒	๗๐
๔ - ๓	ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓	๗๐
๔ - ๔	เรื่อง ความเข้าใจในเรื่อง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว พระราชดำริ จากข้อที่ ๔	๗๑
๔ - ๕	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๕	๗๒
๔ - ๖	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๖	๗๓
๔ - ๗	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๗	๗๓
๔ - ๘	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๘	๗๔
๔ - ๙	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๙	๗๕
๔ - ๑๐	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๐	๗๖
๔ - ๑๑	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๑	๗๖
๔ - ๑๒	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๒	๗๗
๔ - ๑๓	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๓	๗๘
๔ - ๑๔	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๔	๗๙
๔ - ๑๕	ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๕	๘๐
๔ - ๑๖	เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่ภาคประชาชน จากข้อที่ ๑๖	๘๑
๔ - ๑๗	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๗	๘๒
๔ - ๑๘	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๘	๘๒
๔ - ๑๙	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๙	๘๓
๔ - ๒๐	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๐	๘๓
๔ - ๒๑	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๑	๘๔
๔ - ๒๒	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๒	๘๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔ - ๒๓	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๓	๘๕
๔ - ๒๔	เรื่อง ความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๔	๘๖
๔ - ๒๕	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๕	๘๗
๔ - ๒๖	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๖	๘๗
๔ - ๒๗	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๗	๘๘
๔ - ๒๘	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๘	๘๘
๔ - ๒๙	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๙	๘๙
๔ - ๓๐	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๐	๙๐
๔ - ๓๑	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๑	๙๐
๔ - ๓๒	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๒	๙๑
๔ - ๓๓	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๓	๙๒
๔ - ๓๔	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๔	๙๒
๔ - ๓๕	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๕	๙๓
๔ - ๓๖	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๖	๙๓
๔ - ๓๗	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๗	๙๔
๔ - ๓๘	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๘	๙๕
๔ - ๓๙	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๙	๙๕
๔ - ๔๐	ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๔๐	๙๖

สารบัญรูปร่างภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒ - ๑	สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๖
๓ - ๑	แสดงแผนผังพื้นที่และที่ตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่ ๑ แสน)	๕๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตราที่ ๗๒ รัฐต้องจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช ความมั่นคงของรัฐ และสถาบันพระมหากษัตริย์ รักษาผลประโยชน์ของชาติและมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ

มาตราที่ ๖๕ บุคคล(ทหาร)มีหน้าที่ป้องกันประเทศ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักผ่อน ปกป้อง สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กองทัพบก มีหน้าที่ต้องเตรียมความพร้อมไว้เพื่อป้องกันประเทศและรับผิดชอบภารกิจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ การรักษาและป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงของประเทศชาติ การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศรวมทั้งการปราบปรามการจลาจล การพัฒนาประเทศ

ทหาร มีหน้าที่หลักอยู่ที่การป้องกันประเทศและการธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติไว้ด้วยแสนยานุภาพ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ด้านอื่นอีกซึ่ง มีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ การบำบัดบรรเทาความทุกข์ยาก การปฏิบัติพัฒนาให้บังเกิดความเจริญร่มเย็นแก่บ้านเมืองและประชาชน สนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ ถือว่าเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่ง ซึ่งอยู่คู่กับชาติมาตั้งแต่ก่อกำเนิดขึ้นและเป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างมากต่อความอยู่รอดของประเทศชาติบ้านเมือง

ปัจจุบันได้มีการปรับโครงสร้างของกองทัพบกตาม “นโยบายการทหารกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑ – ๒๕๕๕” ซึ่งกำหนดกรอบนโยบายให้การใช้กำลังทหารสามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ทางทหารและการปฏิบัติตามภารกิจหลักที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านการป้องกันประเทศ การช่วยพัฒนาประเทศ และการปฏิบัติการอื่น ๆ ทางทหารที่มีใช้สงครามและเพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายที่กำหนดไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ในด้านการจัดเตรียมและพัฒนากำลัง

ทหาร จึงได้กำหนดเป็นนโยบายลงไว้ด้วยว่า ให้จัดเตรียมกำลังกองทัพที่มีความพร้อมรบไว้ส่วนหนึ่ง ตั้งแต่ยามปกติ และให้ดำเนินการทิ้งปวง เพื่อให้สามารถขยายกำลังได้ตามขั้นตอนการใช้กำลังตามยุทธศาสตร์และแผนป้องกันประเทศจากนโยบายดังกล่าว กองทัพบก จึงได้จัดตั้งและเสริมสร้างขีดความสามารถของ “หน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็ว” เพื่อให้สามารถใช้หน่วยนี้ ปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุที่กำหนดไว้ในแผนป้องกันประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับกองทัพเรือ ก็ได้มีการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทะเล โดยมีการปลดระวางเรือเก่า และนำเรือรบใหม่เข้าประจำการ ส่วนกองทัพอากาศก็ได้ดำเนินการพัฒนาระบบควบคุม และแจ้งเตือนการป้องกันภัยทางอากาศเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตรวจ การสนับสนุน โครงการพระราชดำริทุกโครงการ กองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ ได้ตอบสนองน้อมนำและขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีถนน มีแหล่งน้ำ ส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น ทุกรันดาร อบรมอาชีพให้ทหารกองประจำการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จัดอาหารกลางวันให้ผู้ยากไร้ และตักงาน จัดตลาดนัด ธรรมจักรการประหยัดพลังงาน จัดกิจกรรมเทิดทูนจงรักภักดี พิทักษ์สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรม สาธารณประโยชน์ทางสังคม การรวมพลังแสดง สร้างเสริม สัมพันธ์ อันดีระหว่างทหารกับ ชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กรม ได้ตั้งกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง) ขึ้นตรง บก.สส. อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการแทรกซึม (ข่าว) การบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ (ป้องกัน) ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมในท้องถิ่นทุกรันดาร กองพลพัฒนาที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ของทุกภาคสนับสนุนด้าน (การเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ โครงการพระราชดำริ สังคมจิตวิทยา หมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน) บรรเทาความยากจนถิ่นทุกรันดาร งานบรรเทาสาธารณภัย งานก่อสร้าง กองพลทหารช่าง สนับสนุนการก่อสร้างขนาดใหญ่ (ถนน ท่าเรือ น้ำลิก อุโมงค์ สนามบิน เขื่อน คลังน้ำมัน) งานอื่นๆ ที่เกินขีดความสามารถของกองพลพัฒนานอกจากนี้ ยังมีหน่วย กรมแพทย์ทหารบกมีส่วนร่วมในด้านสุขอนามัยและการให้บริการทางการแพทย์ กรมการสัตว์ทหารบก มีส่วนช่วยในด้านการเกษตร

ปัจจุบัน กองทัพบกซึ่งมีทั้งหน่วยกำลังรบและหน่วยพัฒนาประเทศ มีที่ตั้งอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศและกระจายอยู่ทั่วไปครอบคลุมแทบทุกจังหวัดในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังพลในแต่ละหน่วยทหารมีทั้งกำลังพลนายทหาร นายสิบ และพลทหาร อยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลาย ในแต่ละหน่วยยามที่ว่างจากภารกิจหลักในการเตรียมความพร้อมของกำลังรบ เพื่อปกป้องอธิปไตยของชาติ ส่งเสริมให้ทหารทุกคนมีความรู้และเข้าใจในยุทธศาสตร์พัฒนาต่างๆ ตามแนวพระราชดำริ ไม่ว่าจะเป็นแนวพระราชดำริการเกษตรทฤษฎีใหม่ ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงหรือการพัฒนาตามแนวพระราชทานอื่นๆ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาเพื่อช่วยเหลือพี่น้องเกษตรกรและพี่น้องประชาชนที่ยากจนและด้อยโอกาส บนพื้นฐานตามกรอบนโยบายของรัฐ

ให้ทหารทุกคนมีความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริง แล้วนำความรู้เหล่านั้นออกทำการแนะนำและช่วยเหลือพี่น้องประชาชนในทุกครั้งที่มีโอกาส เริ่มจากครอบครัวทหารภายในค่ายๆ กระจายสู่ครอบครัวและชุมชนที่อยู่ใกล้ๆ รอบๆ ค่ายๆ และขยายตัวในวงกว้างกระจายความช่วยเหลือออกไปตามขีดความสามารถที่จะทำได้เอง ภายใต้อาณัติริเริ่มและรับผิดชอบของผู้บังคับหน่วยทหารนั้น ใช้กำลังพลเพียงบางส่วนและไม่ต้องใช้งบประมาณมากมายอะไร ทหารออกเคลื่อนไหวควบคู่ไปกับการปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อสร้างความใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชน ทำให้สามารถทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน แล้วทหารเป็นฝ่ายประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มหรือสมาคม ตลอดจนองค์กรต่างๆ นำพลังแห่งความร่วมมือเหล่านั้นเข้าถึงชุมชนสามารถให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือผู้ทุกข์ทรมานของตนเองได้อย่างแท้จริงแล้ว พี่น้องประชาชนและประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคนจะมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนตลอดไป

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็น โครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานดำริขึ้น รัฐได้น้อมนำจัดให้มีองค์กรกลางระดับชาติ “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.กลาง) “มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มอบหมายให้ ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการเพื่อสนอง พระราชดำริให้แล้วเสร็จ กองทัพบกได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การอบรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (รู้ เข้าใจ ตระหนัก ปฏิบัติ) ให้แก่ กำลังพลและชุมชน ก่อให้เกิดมุมมอง หลากหลายด้านการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทำให้สามารถหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง กองทัพบกได้น้อมนำพระราชดำริมาใส่เกล้า เกษตรทฤษฎีใหม่ บริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุดยึดหลักการ “พึ่งตนเอง” ชุมชนต้องมีความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควบคู่กับ “ความขยันหมั่นเพียรและอดทน” เกษตรทฤษฎีใหม่นี้ สามารถทำให้เกษตรกรมีรายได้ มีอาหารไว้บริโภคอย่างเพียงพอตลอดทั้งปี

ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่ คือ ประชาชนอยู่อย่างอึดภาพ, เก็บน้ำไว้ยามแล้ง, สร้างรายได้, เมื่อมีภัยธรรมชาติ สามารถช่วยตัวเองได้ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณและพระราช วิริยะอุตสาหะที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ เพื่อให้แผ่นดินไทยมีความ สงบร่มเย็น มีความอุดมสมบูรณ์ และความเจริญรุ่งเรือง ยังหลักการทรงงานเป็นแบบอย่างอันทรงคุณค่าในการดำเนินชีวิตของบุคคล / ครอบครัว และสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้แก่ชีวิต สังคม และบ้านเมือง พระองค์จึงทรงเป็นมิ่งขวัญและแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่แก่ปวงชนชาวไทยเสมอมา

พระบรมราชโฆวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๗ “ ... ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นเริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชาเมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้วจึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นสูงขึ้นตามลำดับต่อไป... การถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นไปตามลำดับด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้นก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์ ”

จากพระบรมราชโฆวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศชาติและความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ เป็นต้นมา จะพบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติให้มีคุณภาพและมั่นคงที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิตซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้กันภายใต้ชื่อว่า เศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันกลั่นกรองพระราชดำรัสฯ สรุปเป็นนิยาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้เชิญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจและนำไปประกอบการดำเนินชีวิต การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน

ในปัจจุบันของสังคมไทยและประชาคมโลก กำลังเผชิญกับวิกฤติมหันตภัยจากความแปรปรวนเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดภาวะความเสี่ยงต่อโรคระบาดทั้งในคน สัตว์ และพืช การขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรง ก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มนุษยชาติและประชาคมโลกต่างแสวงหาองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่จะฝ่าวิกฤติดังกล่าว ในการพัฒนาคน ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าถวายรางวัล”ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์”แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และทรงยกย่องว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ผ่านการพิสูจน์ทฤษฎีอย่างเป็นรูปธรรมของความสำเร็จที่สามารถจะนำพาสังคมและนานาชาติให้รอดพ้นจากวิกฤติการณ์ได้เป็นอย่างดี ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยเน้นการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมและผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งอาศัยความได้เปรียบของทรัพยากรธรรมชาติ มาขยายฐานการผลิตเป็นผลทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ จึงมุ่งให้เตรียมความพร้อมของคน และสร้างระบบภูมิคุ้มกัน เพื่อรับผลกระทบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เน้นการส่งเสริมและพัฒนา แบบองค์รวมที่กำหนดให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นฐานในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ จากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และมีผลต่อความมั่นคงในทุกมิติ กองทัพบกได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว จึงให้นำศักยภาพ ของกองทัพบกปดิมาช่วยเสริมการทำงานของภาคพลเรือน

ศูนย์การศึกษาของกองทัพบก เป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับ กองทัพบก เป็นศูนย์กลางของข้อมูลการศึกษาให้กับกำลังพลเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุน ส่งเสริม การยกระดับการศึกษาของกำลังพลทุกระดับชั้น ให้สูงขึ้นตลอดจนครอบครัว รวมถึง สนับสนุนข้อมูลการเรียนรู้ในด้านต่างๆ ทั้งวิชาการทหาร วิชาการทั่วไป วิชาชีพ และการดำเนิน ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้กำลังพลและครอบครัวได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึงอันจะนำไปสู่การพัฒนาให้กองทัพบกเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

จังหวัดทหารบกราชบุรี ซึ่งรับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่ในเขตจังหวัดราชบุรี และ จังหวัดสมุทรสงคราม ได้สนับสนุนนโยบายด้านการปฏิบัติงานภายใต้กรอบการรักษาความมั่นคง ภายในภาครัฐตามแผนกลยุทธ์ศาสตร์การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ ได้จัดชุดวิทยากรร่วมบูรณาการกับ หน่วยทหารในพื้นที่และส่วนราชการภายในจังหวัด ประกอบด้วย ปกครองจังหวัด องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ฯลฯ เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน เพื่อรับทราบปัญหา และดำเนินการ ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน รณรงค์เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ปลุกฝัง อุดมการณ์รักชาติ สอดคล้องกับแนวทางโครงการพระราชดำริ โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดน ที่ทรงมุ่งหวังให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีอาชีพ มีรายได้ มิให้ย้ายถิ่น มีความพร้อมที่จะเป็นพลัง ในการพัฒนาและป้องกันประเทศ ติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคง ของประเทศ

เพื่อให้การพัฒนาแบบองค์รวมในระดับพื้นที่ เกิดผลเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การ พัฒนาอาชีพในขั้นต่อไป จังหวัดทหารบกราชบุรี จึงได้จัดทำศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชน โดยใช้แนวทางสร้างการเรียนรู้ด้วยวิถีปฏิบัติจริงในพื้นที่สาธิต เพื่อให้ชุดปฏิบัติงานได้ฝึก และศึกษาการปลูกพืชการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เกษตรอินทรีย์ รวมถึงศึกษาวิถีชีวิตพอเพียง สามารถ นำไปปรับใช้กับชุมชนในพื้นที่ เสริมทักษะความรู้การแก้ไขปัญหา สร้างการมีส่วนร่วมขยายผล กิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่และเป็นการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ภาคประชาชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทของทหารในการขับเคลื่อนและการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน
๒. เพื่อศึกษาวิธีการและแนวทางการขยายการปฏิบัติในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาแนวคิดตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชน
๒. ศึกษาบทบาทและภารกิจหน้าที่การดำเนินการของทหารของหน่วยทหารส่วนภูมิภาคที่สนองขับเคลื่อนโครงการพระราชดำริ เกี่ยวกับโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสู่ภาคประชาชน
๓. ศึกษาโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี
๔. ระยะเวลาทำการวิจัย
  - ๔.๑ ขั้รวบรวมข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ระหว่าง ๑ ม.ค.๕๗ – ๓๐ ก.พ.๕๗
  - ๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูล ระหว่าง ๑ มี.ค.๕๗ – มี.ค.๕๗
  - ๔.๓ แลกผลงานวิจัย เมื่อวันที่ ๒๘ ก.ค.๕๗
  - ๔.๔ ส่งเอกสารวิจัยฉบับสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๒๕ ส.ค.๕๗

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ กระบวนการรูปแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร บทความ หลักทฤษฎี การสังเกต การสัมภาษณ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าหาข้อมูลการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน ผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาฯ ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยมีข้อมูลดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ จากแบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้แทนของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี, หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน, นักเรียนนิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ จำนวน ๑๒๐ คน

และการสังเกตการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบก
ราชบุรีและศูนย์การเรียนรู้ฯ ในเครือข่าย

๒. ข้อมูลสถิติภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร บทความ หลักทฤษฎี คำสั่งของหน่วยและ
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย

๑. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชนทุกระดับ ได้แก่
เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ หน่วยงานข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชน
ทั่วไป มีความรู้ เข้าใจและตระหนักถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทางกว้างและทางลึก และ
ความรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ พัฒนาตนเองและครอบครัว มีการทำอาชีพเสริม เข้าใจใน
เศรษฐกิจพอเพียงและวิถีชีวิตที่พอเพียง ทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อย่างมีความสุขอย่าง
ยั่งยืน พร้อมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในยุคประชาคมอาเซียน

๒. กิจกรรมของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี
เช่น มีการจัดฝึกอบรมบรรยายแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ
ฝึกอบรมการทำเกษตรอินทรีย์ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ การผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ
การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การผลิตและใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช
การปลูกพืชผักสวนครัว การฝึกวิชาชีพการผลิตลวดตัดเลี้ยงไม้ประดับ – การเพาะเห็ด - การเลี้ยง
ปลาจุก การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงไส้เดือน และการผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือน - การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล
การปลูกพืชไร่ดิน ฝึกอบรมการแปรรูปจากผลผลิต การจัดทำบัญชีครัวเรือน, การอบรมการปลูกฝัง
เสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ, การสร้างจิตสำนึกต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ โดยอิง
ประวัติศาสตร์ชาติไทย, การต่อสู้สิ่งเสพติดอย่างพอเพียง ความรักความสามัคคีในหมู่คณะ ความ
ภูมิใจความเป็นคนไทยให้แก่ผู้เข้าอบรมและเข้าศึกษาดูงาน จากกลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำความรู้หรือ
แบบอย่างไปเผยแพร่ในครอบครัวและชุมชนต่อไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ
สืบไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี, หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน, นักเรียนนิสิต
นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน ๑๒๐ คน เป็น
ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาทำการวิจัย ได้แก่

๑. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี จำนวน ๓๐ นาย (นายทหาร นายสิบ พลทหาร และพนักงานของรัฐ)

๒. บุคคลหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน ๓๐ คน ได้แก่ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่เกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี , เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี, ประมงจังหวัดราชบุรี, ปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี, ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี และสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดราชบุรี, สมาคมกล้วยไม้ไทยจังหวัดราชบุรี, บริษัท ดัทช์ กรีนเนอร์ (พีชไร์ดิน), ศูนย์สร้างสุขเกษตรชุมชนคอนแร่ (หมูหลุม)

๓. ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (เครือข่าย) จำนวน ๓๐ คน (ครูและนักเรียนโรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ “โยธินวิทยา” ต.หลักเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง ต.ดอนคลัง อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี, โรงเรียนคลองตาจ่า (คงจีบอุทิศ) ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม, โรงเรียนบ้านบึง (สันติมนิประชาสรรค์) ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี, โรงเรียนวัดโรงธรรม มิตรภาพที่ ๑๐ ต.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม, ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กองพันทหารพัฒนาที่ ๑ กองพลพัฒนาที่ ๑ จ.ราชบุรี, และเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กองพันทหารช่างที่ ๕๒ กรมทหารช่างที่ ๑ รักษาพระองค์

๔. นักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๐ คน (บุคคลและคณะบุคคลที่เข้าชมกิจการ โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี และสื่อมวลชน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างเครื่องมือเป็นชุดแบบสัมภาษณ์ ประเภทปลายปิดและปลายเปิดสำหรับข้อแนะนำเพิ่มเติม แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ความเข้าใจในการน้อมนำและการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ พร้อมศึกษาการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การบริการของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่ ๑ แสน) เรื่องบทบาทของการทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และการพัฒนาในอนาคตต่อไป แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของการทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจในเรื่องหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ตอนที่ ๓ ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับ โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ผู้วิจัยเสนอแบบสัมภาษณ์ และเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยตนเอง รวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวน ๑๒๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ %

๒. ระหว่างสัมภาษณ์ ได้เข้าดูงานศึกษาการบริหารจัดการและการบริการ ทำการสังเกตการปฏิบัติงาน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี และศูนย์ฯ ในเครือข่ายฯ ทั้ง ๗ แห่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คิดเป็น ค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละต่อระดับน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (๕) เหมาะสมมากที่สุด (๔) เหมาะสมมาก (๓) เหมาะสมปานกลาง (๒) เหมาะสมน้อย (๑) ไม่เหมาะสม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริในเรื่องหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี และผู้ที่เกี่ยวข้องมาเป็นเครื่องมือในการวิจัย

๒. ทราบถึงความเข้าใจและรูปแบบกระบวนการในการขับเคลื่อนหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

๓. เป็นเอกสารวิจัยที่บุคคลหรือหน่วยงานองค์กรต่างๆ นำไปใช้เป็นตัวอย่างเป็นคู่มือในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

คำจำกัดความ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ สมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน

จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การขับเคลื่อน หมายถึง การสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้าง กระแสสังคมให้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบ ความคิดหรือส่วนหนึ่งของ วิถีชีวิตในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนฯ เพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้อง กับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่าง เหมาะสม และทำที่สุดนำไปสู่การปลูกฝัง ปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนจะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกันการดำรงชีวิตส่วนตัวของบุคคล และครอบครัว ให้ความมั่นคงปลอดภัยซึ่งนอกจากจะอบรมเผยแพร่ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง การจัดที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม จัดระบบการใช้จ่ายเงินมีการออม มีมาตรการลดรายจ่ายและ ส่งเสริมการเพิ่มรายได้ การส่งเสริมอาชีพให้แก่ครอบครัวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยใช้ศักยภาพ และทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ การใช้ที่ดินว่างเปล่าเพื่อทำการค้า การเกษตร ปศุสัตว์ ประมง การ ปลูกป่าเศรษฐกิจไม้โตเร็ว เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้ง ภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ มีสติ ปัญญา ความรอบคอบ ความเพียร ความ อดทน และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการ ดำเนินการทุกขั้นตอน ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

ความพอเพียงระดับชุมชน หมายถึง คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อ ส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รัก สามัคคี สร้างเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การการเงิน สวัสดิการชุมชน การช่วยเหลือรักษา ความสงบ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน หมายถึง แหล่งสาธิตการให้ความรู้ การฝึกอบรม เป็นเครื่องมือ เป็นเวทีกลาง ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชนที่ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกฐานะ เข้าศึกษาดูงานและนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน

ภาคประชาชน หมายถึง ประชาชนคนไทยทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ทุกฐานะ รวมถึงครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และประชาชนจังหวัดภาคกลาง ดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน เพื่อการขับเคลื่อน โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ หลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นการศึกษากิจการการดำเนินงานในโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี และในศูนย์เครือข่ายจำนวน ๘ แห่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ซึ่งมีหัวข้อสำคัญนำเสนอ ดังนี้

๑. บทบาทหน้าที่ภาระงานของทหารเกี่ยวกับการน้อมนำโครงการพระราชดำริ
๒. ความเป็นมาและความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. หลักทฤษฎีมาสโลว์
๔. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๕. ความเป็นมาและการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๖. การขับเคลื่อนและการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทบาทหน้าที่ภาระงานของทหาร เกี่ยวกับการน้อมนำโครงการพระราชดำริ

กองทัพบก มีหน้าที่ ต้องเตรียมความพร้อมไว้เพื่อป้องกันประเทศและรับผิดชอบภารกิจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ การรักษาและป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงของประเทศไทย การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศรวมทั้งการปราบปรามการจลาจล การพัฒนาประเทศ

ทหาร มีหน้าที่หลักอยู่ที่การป้องกันประเทศและการธำรงรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติไว้ด้วยแสนยานุภาพ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ด้านอื่นอีกซึ่ง มีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ การบำบัดบรรเทาความทุกข์ยาก การปฏิบัติพัฒนาให้บังเกิดความเจริญร่มเย็นแก่บ้านเมืองและประชาชน สนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ

ในเอกสารประกอบการศึกษาวิชาความมั่นคงศึกษา (Security Studies) ของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก (วิชัย ชูเชิด, ๒๕๔๗ : ๑๕) กล่าวว่า “ความมั่นคงของชาติ หมายถึง สภาวะการณ์หรือสภาพที่รัฐชาติ ภายใต้การนำของรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตยในการปกครองดินแดนดังกล่าวด้วยตนเอง ที่สามารถดำรงอยู่ด้วยความปลอดภัยจากภัยอันตรายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็น เกณฑ์การเสี่ยงใด ๆ ความเกรงกลัว ความกังวล และความสงสัย มีความเจริญก้าวหน้า มีเสรีต่อความกดดันต่าง ๆ ซึ่งจะประกันให้เกิดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนภายในชาติดำเนินไปได้อย่างอิสระ มีความแน่นแฟ้นเป็นปึกแผ่น มีความแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงไปโดยง่าย มีความอดทนต่อแรงกดดันต่าง ๆ ที่มากระทบในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเอกราช อธิปไตย ในด้านบูรภาพแห่งดินแดน ในด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยและผาสุกของประชาชน ในด้านการปกครองของประเทศและวิถีการดำเนินชีวิตของตน อีกทั้งจะต้องมีขีดความสามารถที่จะพร้อมเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น”

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากภาวะ โลกไร้พรมแดน ซึ่งมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นผลมาจากกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตย การขยายตัวของทุนนิยม โดยมีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี การแพร่กระจายของกระแสสิทธิมนุษยชน กระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดเสรีภาพอย่างไร้ขอบเขตของการบริโภคข้อมูลข่าวสาร

ผลจากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้สังคมไทยดั้งเดิมที่เคยมีความเอื้ออาทรกัน และมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง อาทิ ชุมชน วัด และโรงเรียน ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม บนฐานความรู้ทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงาม ซึ่งช่วยให้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมยุติลงได้โดยไม่ใช่ ความรุนแรงและคนมีความรักสามัคคีได้เปลี่ยนเป็นสังคมที่แก่งแย่งแข่งขัน มุ่งสร้างรายได้เปรียบเอาชนะกัน โดยละเลยคุณธรรม จริยธรรม และการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวอันเป็นหลักพื้นฐานของสังคม เป็นผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ปรับตัวช้า และขาดการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง คนรุ่นใหม่ที่จะเป็นอนาคตของชาติ ตกเป็นเหยื่อของกระแสค่านิยมทางวัตถุ สถานะทางสังคมที่เคยเข้มแข็งถูกบั่นทอนจากค่านิยมบริโภค การแข่งขันเพื่อเอาชนะกัน ส่งผลให้ชุมชนฐานรากอ่อนแอและสังคมเปราะบาง ขาดทิศทางและความพร้อมในการพัฒนาอย่างมีเป้าหมายที่เหมาะสมกับภาวะ โลกไร้พรมแดน

อย่างไรก็ตามในช่วงที่สังคมไทยก้าวเข้าสู่บริบทใหม่ของการพัฒนาที่ส่งผลให้เกิดค่านิยมทางสังคมที่เน้นการไฝ่หาทางวัตถุ ทำให้เกิดวัฒนธรรมของการแข่งขันกลบวัฒนธรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำไปสู่สภาพของสังคมวัฒนธรรมที่อ่อนแอ ประกอบกับระบบการเมืองเชิงอำนาจส่งผลให้เกิดสภาพการเลือกปฏิบัติต่อประชาชน เนื่องจากถูกจำกัดความว่าเป็น คนละฝ่าย และเหตุขัดแย้งที่อยู่ ณ วิสัยที่เคยคลี่คลายได้ในอดีตได้แปรเปลี่ยนเป็น ความขัดแย้งที่เกิดการ

แบ่งฝ่าย ชั่วเกิดข้อกังขาจากนานาประเทศเกี่ยวกับความเป็นจริงของเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชน จากรายงานขององค์กรในต่างประเทศ สถานการณ์เช่นนี้มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติและเกียรติศักดิ์ศรีของประเทศ

เสริมสร้างความสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในระดับ ฐานราก โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของคนในชาติ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ โดยในระดับชุมชนให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการจัดการให้มีแผนแม่บทชุมชน เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้มีการประยุกต์ใช้ในระดับปัจเจกชน ระดับชุมชน และเชื่อมโยงชุมชนเป็นเครือข่าย ขยายขอบเขตกิจกรรมจนถึงระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ยามปกติในพื้นที่ทุกส่วนของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือแม้แต่พื้นที่ยากลำบากที่ห่างไกลความเจริญในชนบทและตามแนวชายแดน ทหารส่วนหนึ่งยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติภารกิจอยู่ในบริเวณพื้นที่เหล่านั้นและอยู่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนในยามที่เหล่าทหารหาญวางจากภารกิจหลักการเตรียมพร้อมของกำลังพลเพื่อป้องกันอธิปไตยของชาติ หากมีการส่งเสริมให้ทหารทุกคนมีความรู้เข้าใจในยุทธศาสตร์พัฒนาตามแนวพระราชดำริให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วนำแนวพระราชดำริในเรื่องยุทธศาสตร์พัฒนาอย่างง่าย ๆ ไปแนะนำและช่วยเหลือราษฎรซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับที่ตั้งหน่วยทหาร ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งปกติถาวร ที่ตั้งเมื่อออกทำการฝึกภาคสนามหรือออกปฏิบัติภารกิจพิเศษ ช่วยให้ราษฎรได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงในเวลาอันรวดเร็วแล้ว ก็จะเป็นการเสริมศักยภาพงานของส่วนราชการพลเรือนที่มาหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรได้อีกทางหนึ่ง สามารถช่วยให้ราษฎรรอบ ๆ ค่าฯ มีความเข้มแข็งสามารถอุ้มชูตนเองและครอบครัวได้จนวงแหวนของความช่วยเหลือจากทหารทุกค่าย ๆ ขยายตัวออกไปจนมาบรรจบกันในที่สุดครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกชุมชน เชื่อแนได้ว่าพี่น้องประชาชนและประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคนจะมีความมั่นคงอย่างยั่งยืนตลอดไป (ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ๒๕๔๖ : ๑)

บทบาทของกองทัพในการพัฒนาประเทศ เช่น ด้านการเมือง มีการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย โดยให้ความรู้ ความใจและสนับสนุนกำลังพลให้ใช้สิทธิ์ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ด้านเศรษฐกิจ กองทัพสนับสนุนโครงการพระราชดำริทุกโครงการ กองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ ได้ตอบสนองน้อมนำและขับเคลื่อนนโยบายอย่างต่อเนื่อง เป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีถนน มีแหล่งน้ำ ส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นทุรกันดาร อบรมอาชีพให้ทหารกองประจำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จัดอาหารกลางวันให้ผู้ยากไร้และดกงาน จัดตลาดนัด รมรงค์การประหยัดพลังงาน จัดกิจกรรมเทิดทูนจงรักภักดี-พิทักษ์สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรม

สาธารณประโยชน์ทางสังคม การรวมพลังแสดง สร้างเสริม สัมพันธ์ อันดีระหว่างทหารกับชุมชน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนราชการทหารและพลเรือนตลอดจนภาคเอกชน มีการร่วมมือดำเนินกิจการ เพื่อสนับสนุนพระราชกรณียกิจและถวายความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยและได้มีพระราชดำริเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความทุกข์ยากและความเดือดร้อนของประชาชนจึงกลายเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับร้อยนับพันโครงการ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ มีกองบัญชาการทหารสูงสุดรับผิดชอบดำเนินการมี ๕ โครงการแต่ละโครงการดำเนินการในรูปของการประสานความร่วมมือระหว่างด้านกิจการพลเรือน ด้านการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สำหรับงานด้านการเสริมสร้างและกำลังใจแก่ประชาชนหรือการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชน มีกรมกิจการพลเรือนทหารเป็นหน่วยรับผิดชอบหลักทั้งด้านอำนาจการและการปฏิบัติการ ส่วนการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างสาธารณูปโภค ที่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องกลและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีนั้น กองบัญชาการทหารพัฒนาและกรมแผนที่ทหารเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ การดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ของแต่ละส่วนราชการดังกล่าว

ผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีนโยบายให้ส่วนราชการ กองบัญชาการทหารสูงสุด นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งในส่วนของการกำลังพล และครอบครัวของกองบัญชาการทหารสูงสุด รวมทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงหน่วยทหาร เพื่อปลูกฝังให้กำลังพลและครอบครัวยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต (บันทึกข้อความ กกล.ยบ.ทหาร ที่ ต่อ กกล.๗ เลขรับ ๕๑๕/๕๐ ลง ๑๕ ก.พ.๕๐ เรื่องสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ)

ราชกิจจานุเบกษา กฎกระทรวงกำหนดส่วนราชการที่ขึ้นต่อกองทัพภาคและเขตพื้นที่ของมณฑลทหารบกและจังหวัดทหารบก พ.ศ.๒๕๕๒

ภารกิจของจังหวัดทหารบก เป็นไปตามภารกิจที่กำหนดไว้ตามอัตรากิจจัดและยุทโธปกรณ์ โดยมีภารกิจดังต่อไปนี้

๑. การบังคับบัญชากำลังประจำถิ่นของกองทัพภาคตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด
๒. รักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ รวมทั้งการศาลทหาร การคดี และการเรือนจำ
๓. ดำเนินการระดมสรรพกำลังในพื้นที่
๔. สนับสนุนหน่วยทหารในเขตพื้นที่
๕. ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ เพื่อรักษาความสงบภายใน และการป้องกันประเทศ

ขีดความสามารถ

๑. รักษาระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของทหารภายนอกที่ตั้งหน่วยทหาร และมีอำนาจสั่งการแก่หน่วยทหารในเขตพื้นที่ในกรณีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย และตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

๒. ใช้อำนาจตามกฎหมายในการสั่งการแก่หน่วยทหาร เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคคลสำคัญ สถานที่และอสังหาริมทรัพย์ของทหารในเขตพื้นที่ รวมทั้งจัดการเฝ้ารักษาสถานที่ตั้งสำคัญอย่างต่อเนื่อง

๓. อำนาจการรักษาความปลอดภัย และสถานที่สำคัญทางทหารในเขตพื้นที่ ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง การรักษาสถานที่และตำบลสำคัญ สถานการณ์ฉุกเฉินทางการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง

๔. ดำเนินการเกี่ยวกับการศาลทหาร การคดี และการเรือนจำ

๕. ดำเนินการระดมสรรพกำลังทางด้านกำลังพล การสัตติ การส่งกำลังบำรุง และการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร

๖. การจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร

๗. ดำเนินการกำลังพลในเรื่อง การจัดทำประวัติรับราชการ การดำเนินการเกี่ยวกับบำเหน็จ บำนาญ สนับสนุนหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๘. บำรุงขวัญทหารในเขตพื้นที่ด้วยการสวัสดิการ และการบำรุงขวัญอื่น ๆ เช่น การสโมสรถทหาร การสงเคราะห์ทางการเงิน การออมทรัพย์ การสงเคราะห์ทางฆาปนกิจ การพิพิธทหาร การกีฬา การบันเทิง การอบรมจิตใจ การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก เป็นต้น

๙. จัดการสนับสนุนการฝึกให้กับหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๐. การสนับสนุนทางการส่งกำลังให้แก่ตนเองและหน่วยทหารในเขตพื้นที่

๑๑. ดำเนินการบริหารเงินราชการ ทำการเบิกจ่าย เก็บรักษา จัดทำบัญชีเงินราชการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และรวบรวม จัดทำ บริหาร ควบคุมงบประมาณตลอดจนรายงานผลการใช้งบประมาณของหน่วยทหารในเขตพื้นที่ ที่ต้องรับการสนับสนุนงบประมาณ จากจังหวัดทหารบก

๑๒. จัดการประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ทางทหาร ตลอดจนถึงติดต่อกับหน่วยพลเรือนในเขตพื้นที่

จังหวัดทหารบกราชบุรี มุ่งมั่นในภารกิจที่รับหมายภายใต้เจตนารมณ์ ระเบียบปฏิบัติ และคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนนโยบายของรัฐบาล เพื่อประโยชน์ต่อกองทัพ ความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนความผาสุกของประชาชน อย่างเต็มความสามารถตลอดไป กองทัพบกได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การอบรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (รู้ เข้าใจ ตระหนัก ปฏิบัติ) ให้แก่ กำลังพลและชุมชน ก่อให้เกิดมุมมองหลากหลายด้านการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทำให้สามารถหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง

กองทัพบก ได้ดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กำหนดทฤษฎีการพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำ ทฤษฎีการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชายเลน โดยป้องกันมิให้นายทุนและเกษตรกรบุกรุกทำลายป่าไม้ เพื่อเพิ่มปริมาณของป่าไม้ในประเทศไทยให้เพิ่มมากขึ้นอย่างมั่นคงและถาวร

กองทัพบก ได้ช่วยเหลือการชลประทาน การเพาะปลูก และอุปโภคบริโภค โดยสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำ ขุดคลองส่งน้ำ การปลูกป่า บำรุงรักษาดินต้นน้ำ การกำจัดน้ำเสีย ตลอดจนการป้องกันและการแก้ไขปัญหาหน้าท่วม สำรวจปัญหาชาวเขา (การดำเนินชีวิต ความนึกคิด) การถ่ายทอดความรู้ เจ้าหน้าที่ต้องอดทน เสียสละ รู้ภาษาถิ่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สำรวจพื้นที่ลาดชัน การเพาะปลูก ถนน รักษาป่า ขาดแคลนน้ำ อบรมปลูกฝังเปลี่ยนทัศนคติ การนำความรู้เทคโนโลยีเข้าไปให้ ไม่ทิ้งถิ่น ให้ข้อมูลในด้านดินฟ้าอากาศและชนิดพืชผักตามฤดูกาล

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้าราชการว่า ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่โดยจะต้องอยู่บนหลักของความพอประมาณ การพอประมาณไม่ใช่ทำแต่น้อยให้พอเสร็จๆ ไป แต่พอประมาณ หมายถึง การประเมินความสามารถของเรามีแค่ไหน แล้วทำให้เต็มทีกับความสามารถที่เรามี นอกจากนี้เราจะต้องมีเหตุมีผล ต้องมีการวิเคราะห์และไตร่ตรองทุกครั้งเมื่อทำงาน รวมทั้งต้องสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีให้กับตนเอง

นายปรีชา วัชรากัย เลขาธิการ ก.พ. ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้าราชการว่า ข้าราชการนั้นจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถ่องแท้ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติราชการได้ด้วยการคำนึงถึงความพอเพียงทั้งในการใช้ความรู้ ความสามารถของตน และสามารถใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีการคิดดี พูดดี ทำดี และปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต และตระหนักถึงความ เป็นข้าราชการที่ดี เพื่อที่จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม

ความเป็นมาและความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายถึง โครงการที่ในหลวงได้พระราชทานดำริขึ้น รัฐได้น้อมนำจัดให้มีองค์การกลางระดับชาติ คือ “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มอบหมายให้ ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการเพื่อสนอง พระราชดำริให้แล้วเสร็จกองทัพบกได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย เช่น การอบรมการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (รู้ เข้าใจ ตระหนัก ปฏิบัติ) เพื่อให้ประชาชนบนพื้นแผ่นดินไทยมีความสงบร่มเย็น มีความอุดมสมบูรณ์ และความเจริญรุ่งเรือง ยังมีหลักการทรงงานเป็นแบบอย่างอันทรงคุณค่าในการดำเนินชีวิตของบุคคล /ครอบครัว และสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้แก่ชีวิต สังคม และบ้านเมือง พระองค์จึงทรงเป็นมิ่งขวัญและแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่แก่ปวงชนชาวไทยเสมอมา

คนส่วนใหญ่อาจเข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียง คือการผลิตเพียงให้เพียงพอกับการบริโภคของตนเอง ขัดกับแนวคิดทางธุรกิจที่ผลิตเพื่อแสวงหากำไรสูงสุด แต่เมื่อศึกษา วิเคราะห์คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญของภาคธุรกิจและไม่ขัดกับแนวคิดธุรกิจที่มุ่งแสวงหากำไร ตรงกันข้ามเศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอแนวทางแสวงหากำไรในระดับพอประมาณ การเลือกประกอบการอย่างมีเหตุผลเพื่อธุรกิจสามารถอยู่ได้ในระยะยาว เพราะธุรกิจที่มุ่งแต่แสวงหากำไรเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การเอาเปรียบผู้ลงทุน คู่ค้า ลูกค้า รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกระดับตลอดจนสิ่งแวดล้อม ย่อมเป็นธุรกิจที่ปราศจากพื้นฐานที่มั่นคงและส่งผลกระทบต่อให้เกิดวิกฤตตามมภายหลัง ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการประกอบธุรกิจที่มุ่งสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นใน ๓ มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม เป็นแนวคิดการพัฒนาธุรกิจให้พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทุน ปัจจัยการผลิต สังคม สภาพแวดล้อม รวมถึงวัฒนธรรม โดยเน้นการบริหารความเสี่ยงด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ไม่ประมาท ไม่โลภมากเกินไป ขยายธุรกิจให้เหมาะสมกับกำลังทุน ความถนัดของตนเอง ยึดหลักความรอบคอบระมัดระวัง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการน้อมนำมาใช้ในภาคส่วนต่างๆ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น สามารถนำมาใช้กับทุกคน ทุกหน่วยงาน และทุกๆภาคส่วน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าใครจะไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร หากทุกคนมาร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ก็น่าจะช่วยให้ประเทศไทยของเรามีความสุขสงบได้ ซึ่งในขณะนี้ก็ได้มีฝ่ายต่างๆ มาช่วยกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่แพร่หลาย และนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมและปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วย

ส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจเสรีมีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความสมดุล มีความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประเทศไทยมีรากฐานที่มั่นคงในส่วนภาคเกษตร และภาคเอกชนเอง จะนำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้กับได้อย่างไร

พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๔๑ “... ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหรา ก็ได้แต่ว่าพอ แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ้งเฟ้อ แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำสมควรที่จะปฏิบัติ อันนี้ก็ความหมายอีกอย่างของเศรษฐกิจ หรือระบบพอเพียง ....พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพพูดจาที่พอเพียงทำอะไรก็พอเพียงปฏิบัติตนก็พอเพียง....”

“ความพอเพียง” หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ มีสติ ปัญญา ความรอบคอบ ความเพียร ความอดทน และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเอง ไม่ทำอะไรเกินตัว ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงในอนาคต สร้างความรู้ ความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ ประเมินตนเองเพื่อให้รู้จักตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง รู้ปัญหาที่ประสบอยู่ เกิดความคิดพึ่งตนเอง โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหา ตั้งใจใช้ชีวิต “อย่างพอเพียง” พึ่งตนเองให้ได้โดยลดกิเลส ทำประโยชน์ส่วนรวมให้มากขึ้น ประหยัดคอดอม เป็นภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุด จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายในครัวเรือน รู้กำไร - ขาดทุน และหนี้สิน ไม่จ่ายฟุ่มเฟือย รอบคอบและรู้ทันกระแสบริโภคนิยม ลด ละ เลิกอบายมุขและยาเสพติด ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม รู้รักสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันและมีจิตสาธารณะต่อสังคมและสภาวะแวดล้อม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นวิถีการดำเนินชีวิต การงาน การบริหารจัดการ รวมถึงการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นแนวทางสายกลางโดยยึดหลัก ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือน กลุ่มองค์กร ชุมชน และระดับสังคม ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ร่วมกันประมวลและกลั่นกรอง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้

นำไปเผยแพร่เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ความว่า “... เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ....”

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นหลักการดำเนินชีวิต การทำงาน การบริหาร การพัฒนา รวมถึงการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่เน้นแนวทางสายกลางยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีภายใต้เงื่อนไขความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ขยันอดทนและการแบ่งปัน สรุปลงเป็นกรอบแนวคิดได้ว่า เป้าหมายการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระแสแห่งตะวันออก (Easternization) ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษา คิดค้น ทดสอบ ทดลอง มาเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกาย เพื่อแสวงหาหนทางที่จะทำให้คนไทย มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทรงจัดตั้งศูนย์ศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ทั่วทุกภาคของประเทศ ทรงทดลองทำโครงการพัฒนา กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ เพื่อศึกษา ทดลอง จนพบว่าแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การงาน การอยู่ร่วมกันที่สอดคล้องเกื้อกูล และเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมไทยเป็นการพัฒนาที่เน้น ความพอดี หรือแนวทางสายกลาง แบ่งการพัฒนาเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับบุคคล ครอบครัว ระดับกลุ่มองค์กร ชุมชน และระดับสังคม โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อการอยู่ร่วมกัน ระหว่างคน สังคม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีอย่างมีคุณค่า สมดุลยั่งยืน การพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาจากระดับล่างขึ้นสู่บน หรือการพัฒนาจากฐานไปสู่ยอด เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป การมีฐานที่มั่นคงย่อมเกิดความมั่นคงความสำเร็จในการสร้างสังคมพอเพียง จึงอยู่ภายในจิตใจของทุกคน (สุภาภย์ อินทองคง, ออนไลน์, ๒๕๔๕)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิต ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ ได้พระราชทานพระราชดำริให้คนไทยนำไปปฏิบัติ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๗ ดังพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

“... การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้วจึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกฐานะเศรษฐกิจขั้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชน โดยสอดคล้องด้วยก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่ อารยประเทศหลายประเทศ กำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้ ...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการแก้ไขให้รอดพ้นสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทรงเห็นความสำคัญของความพออยู่ พอกิน ซึ่งมีผลต่อราษฎรและประเทศชาติที่สำคัญ คือเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนไทยดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาชีพ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักประมาณตน และดำรงชีวิตอย่างรู้จักคิด อยู่ ใช้ กิน อย่างพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ พระองค์ทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่เป็นแนวทางการปฏิบัติในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) ซึ่งได้ประกาศใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สระแก้ว, ๒๕๕๑ : ๒๑) การทำความเข้าใจกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น มิควรจะนำเฉพาะเนื้อความของพระราชดำรัสมาพิจารณาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเข้าใจบริบททางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในขณะที่มีพระราชกระแสรับสั่งจะสะท้อนความห่วงใยที่พระองค์ทรงมีต่อสถานการณ์ในบ้านเมือง และพสกนิกร

ชาวไทย ความสำคัญของพระบรมราโชวาทนี้อยู่ที่พระองค์ทรงเห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการพหุมี พหุกิจ พหุใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นแทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศแต่เพียงประการเดียว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่หมายถึงปรัชญาในการต่อต้านความเปลี่ยนแปลงหรือการไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น แต่เป็นการใช้ปัญญาปรับตัวให้เข้ากับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างพอเพียง พอเหมาะ พอประมาณ ในทิศทางที่จะสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเจริญ ตามทางสายกลางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีขั้นตอนการยกระดับจากเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐานที่เน้นการพัฒนาให้สามารถพึ่งตนเองได้ ในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งเน้นการพัฒนาไปสู่ความเจริญยิ่งขึ้นของสังคมส่วนรวมในวงกว้าง (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, ๒๕๕๐ : ๒๐)

จากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยพบคำตอบเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักคิด หลักปฏิบัติพัฒนาตามหลักความจริงที่เป็นกลางตามธรรมชาติได้แก่ หลักคิด หลักปฏิบัติที่ต้องคำนึงถึงความจริงของความเป็นมนุษย์และสิ่งรอบ ๆ ตัวมนุษย์ ที่เรียกว่า ธรรมชาติ การจะปฏิบัติตามหลักคิดเศรษฐกิจได้นั้น จะต้องปฏิบัติตามหลักการ ๓ ข้อ ที่เรียกว่า ความพอเพียง คือ ต้องมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบคุ้มครอง ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก มีวัตถุประสงค์ คือ ให้เกิด ให้มีความสมดุล และความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางของสังคมโลก ทั้งในด้านวัตถุ (เทคโนโลยี) สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากภายนอก ด้วยมาตรการและเงื่อนไขในการพัฒนาคน และสังคมใน ๓ ด้าน คือ ด้านพฤติกรรม (จริยธรรม) ด้านความคิด (คุณธรรม) และด้านความรู้ (ปัญญา) โดยกลุ่มเป้าหมายแรกที่ต้องเน้น คือกลุ่มแกนนำของสังคมได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ราชการ) นักทฤษฎี (นักวิชาการ) นักธุรกิจ เพราะกลุ่มเหล่านี้จะเป็นผู้คิดนโยบาย คิดแผนพัฒนา และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ คือ กลุ่มประชาชนจะเป็นกลุ่มรองหรือกลุ่มตาม

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประมวลและกลั่นกรองจาก พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง(ตามหนังสือ ที่ รล.๐๐๐๓/๑๙๙๙ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ สำนักพระราชวัง) พระบรมมหาราชวัง กทม.) ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ มีหลักพิจารณาเริ่มแรกเป็นกรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา เป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคงยั่งยืนของการพัฒนา ทั้งนี้คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนในทุก ระดับ โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ความพอเพียง ประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะค้ำประกันของนักวิชาการดังนี้

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๔๕ : ๘) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติของแต่ละบุคคล องค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อม ความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยชี้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการ ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวกนำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ภายใต้อาณัติของวิสัยทัศน์ได้

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ๒๗ เมษายน ๒๕๔๕ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ..... ประเด็นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีฐานแนวคิดที่สะท้อนมาจากผลการพัฒนาของประเทศไทย ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน และสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว อาจกล่าวได้ว่าเวลานี้ระบบเศรษฐกิจโลกเหลือเพียงขั้วเดียวคือขั้วเสรีนิยมหรือทุนนิยมหรือบริโคโนมีย ซึ่งในโลกทุนนิยมนี้ประเทศต่างๆ มุ่งแสวงหาความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง และลักษณะสำคัญคือแสวงหาความร่ำรวยจากการลงทุน การบริโคโนมียเป็นทฤษฎีหลักของระบบทุนนิยม ถ้าปราศจากจุดนี้แล้วถือว่าเจริญไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงเกิดภาวะของการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและ มีการกระตุ้นให้เกิดการบริโคโนมียอยู่ตลอดเวลา โดยการกระตุ้นกิเลส ทำให้เกิดการอยาก ซึ่งจะทำให้ระบบนี้อยู่ได้

จาก เอกสารสรุปการบรรยายพิเศษ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” โดย เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล) อ้างใน : www.nesac.go.th/NESAC_LIVE/suff_eco/

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างใน อุดมพร อมรรธรรม, ๒๕๔๕ : ๒๕) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนัยแห่งวัฒนธรรมว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้างกว่านั้นมาก เพราะต้องรวมเอา อุดมการณ์บางอย่าง, โลกทัศน์บางอย่าง, ความสัมพันธ์บางอย่าง และ ค่านิยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย

จึงจะนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง ๔ ประการ คือ ส่วนที่เรารู้จักกันว่าวัฒนธรรมนั่นเอง ถ้าไม่เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความเป็นไปได้แก่นจำนวนน้อยเท่านั้น คือ เกษตรกรที่มีที่ดินของตนเองในปริมาณเพียงพอจะผลิตเพื่อพอบริโภค หรือทำรายได้พอสำหรับครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยามกันไว้เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ วัฒนธรรมไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูก หรือศีลธรรม ความไม่ละโมภ และการประหยัดเท่านั้น

ประเวศ วะสี (อ้างใน โครงการสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง, ๒๕๔๗ : ๒๑) กล่าวว่าปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งชาติหรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบคว่นของชาติ อันประกอบด้วย การสร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่, สร้างเศรษฐกิจพอเพียง, ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน, ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ, ปฏิรูปการศึกษา, ปฏิรูปสื่อ, ปฏิรูปกฎหมายที่เชื่อมโยงกันทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งเติบโตได้อย่างสมดุล เป็นแนวคิดทางเศรษฐกิจที่มีคุณลักษณะเด่น คือ นอกจากความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ หรือมีมิติมนุษย์ (human dimension) โดยอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในกระบวนการผลิตแล้วยังครอบคลุมถึงแนวคิดด้านศีลธรรม และจิตใจไปพร้อม ๆ กับให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจวัฒนธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของชุมชน

เกษม วัฒนชัย (๒๕๔๘ : ๑๘) ให้ทรรศนะเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็ง เพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ และเกษม วัฒนชัย (๒๕๔๘ : ข) ได้ให้ความเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

๑. ความพอเพียง คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอใช้ ประหยัดและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

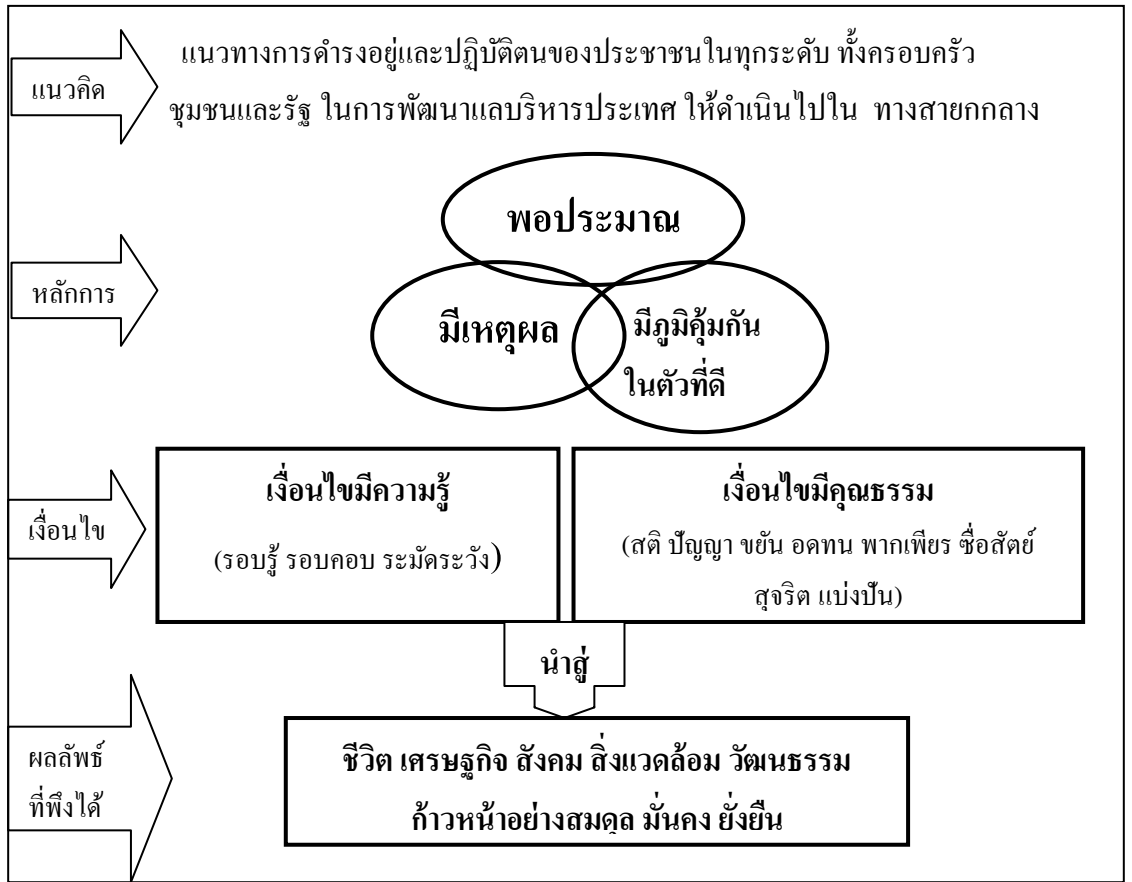
๒. ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผลและพิจารณาด้วยความรอบคอบ

๓. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบ และความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

กรมการศาสนา (๒๕๔๕ : ๑๕) ได้ให้นิยามของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึง การดำรงชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอดี พอประมาณ และพอใจ มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร สามารถพึ่งตนเองได้ ไม่เดือดร้อนไม่ตกเป็นทาสอบายมุข วัตถุนิยม และบริโภคนิยม ดำเนินชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่คือ หวนกลับมาใช้ชีวิตไทยในการสร้างรากฐาน หรือพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด

จากการศึกษาความหมาย และคุณลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงข้างต้น สรุปได้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีความหมายที่ซ้อนกันอยู่ และมีความเกี่ยวเนื่องกัน การมีเหตุผลย่อมบ่งชี้ถึงความพอประมาณ ในขณะที่ความพอประมาณ ในขณะที่ความพอประมาณจะไปสร้างภูมิคุ้มกัน ขณะเดียวกันการมีภูมิคุ้มกันเป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการมีเหตุผล ส่วนเงื่อนไขของการมีความรู้คู่คุณธรรมจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะหนุนช่วยองค์ประกอบทั้งสามสามารถให้ดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ไม่สามารถแยกจากกันได้เด็ดขาด

แผนภาพที่ ๒ - ๑ สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ๒ ทศวรรษหน้า” สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หน้า ๑๔

คุณลักษณะที่ ๑

ความพอประมาณ คือ มีความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พออยู่พอกิน พอมี พอดี เดินสายกลาง ไม่โลภ ไม่สุรุ่ยสุร่าย ประหยัด

คุณลักษณะที่ ๒

ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ หรือระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถือน (รู้จักแข็ง รู้จักอ่อน โอกาส

อุปสรรค) ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ (รู้เรา รู้เขา รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้)

คุณลักษณะที่ ๓

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อม รับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของ สถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือ ได้อย่างทันทั่วถึงที่ เช่น การช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี การออม การมีจิตสาธารณะ การสร้าง ความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

เงื่อนไขเพื่อให้เกิดความพอเพียง

มีความรู้ คือ รอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะ นำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้น ปฏิบัติดำเนินการทุกขั้นตอน

คุณธรรม คือ มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้รักสามัคคี รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น และใช้สติและปัญญาในการ ดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบ

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำแนวคิด หลักการ และเงื่อนไข ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ คือ การเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ คือ ชีวิตของแต่ละบุคคล ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้าน วัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาที่สมดุล มีความก้าวหน้า มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

ดร.อาชวี เตลาถนันทน์ ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านองค์กรธุรกิจ เอกชน ท่านได้เปรียบเทียบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการขับรถยนต์ ซึ่งในการขับรถ ก็จะมีอุปกรณ์ต่างๆ เช่น คันเร่ง เบรก น้ำมัน ซึ่งเวลาเราขับรถจะใช้ได้อย่างใดอย่างหนึ่งในการขับ ไม่ได้ เราจะเหยียบคันเร่งตลอดไม่ได้ ต้องมีผ่อน มีลดความเร็ว ต้องใช้เบรกและเพื่อความ ปลอดภัย ก็ควรเร่งความเร็วให้พอประมาณ เหตุผล นั่นก็คือต้องมีสติ และต้องมีความระมัดระวัง ซึ่ง นั่นก็คือ หลัก ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไขนั่นเอง

หมอประเวศ วะสี ได้ให้ทัศนะที่น่าสนใจไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่ เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้หลาย คนอาจคิดเอาเอง พูดเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น ถ้าจะกระตุกกันสักหน่อยก็ขอกล่าวว่า “พระเจ้าอยู่หัวไม่ใช่คนโง่” ที่ทรงกล่าวเรื่องนี้ ดังมีประเทศเนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวีตเซอร์แลนด์

เป็นตัวอย่างที่เคียดขาลำบากและเสียสมดุล ต่อเมื่อพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียง จึงกลับเข้มแข็ง ได้สมดุล และเติบโตไปด้วยดี”

อาจารย์ไพฑูย์ วัฒนศิริธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีความเห็นว่า การปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิด สังคมคนไม่ทอดทิ้งกัน สังคมที่เข้มแข็ง สังคมที่มีคุณธรรม และสังคมประชาธิปไตย กลายเป็นสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ ได้กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น สามารถประยุกต์ใช้ได้กับคน ทุกระดับ ทุกอาชีพ ดังนั้นพวกเราข้าราชการก็สามารถนำมาใช้สำหรับชีวิตประจำวันของเราได้เช่นกัน ด้วยการนำหลักพอเพียง พอประมาณ มีเหตุมีผล รวมถึงหลักภูมิคุ้มกันที่ดีมาใช้กับตนเองด้วย การประหยัด อดออม มีน้อยใช้น้อย ไม่ใช่จ่ายเกินตัว

ตำรวจ มีสมชัย ปราชญ์ชุมชน ตำบลพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา “เศรษฐกิจพอเพียง คือ การมองเห็นถึงชีวิตของชุมชนและมีการสัมผัสได้ แต่กระนั้น พระพุทธเจ้าบอกว่า เหตุการณ์มีเกิด สมดุลและดับไป การพออยู่ พอดี คือสิ่งที่ดี แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง หนทางไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ กว่าจะเกิดความเข้าใจว่าหน่วยงานราชการจะเข้าใจ กว่าชาวบ้านจะเข้าใจ หลายบ้านถูกยึดด้วยระบบเกษตรสมัยใหม่ มีทางเดียวที่จะแก้ไขได้อย่างสง่างามนั้น คือ ฟังตนเองได้ซึ่งเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงก็เหมือนธรรมชาติ เหมือนศาสนา หากรู้แต่ไม่ปฏิบัติ อย่างหวังว่าจะเข้าใจ เข้าถึงหรือทำได้ สิ่งสำคัญคือ การปฏิบัติ

เอก ชิตเกษร และพรณนุช ชัยปิ่นชนะ ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยเรื่อง การจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลท่าตุ้ม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน เมื่อ พ.ศ.๒๕๕๔ ว่า การที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นสู่ชุมชน ควรเริ่มจากการสร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนก่อนและจึงนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่การทำบัญชีครัวเรือน นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีครัวเรือนไปกำหนดกิจกรรมลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง บันทึกบัญชีครัวเรือนจนเป็นนิสัยก็จะนำไปสู่การบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนได้

เจ้สู เอ็มเล่ง : หนึ่งในแกนนำสตรีชุมชนโคกพยอม ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล กล่าวว่า “ชีวิตที่พอเพียงสำหรับมะ คือ ได้แค'ไหนก็แค'นั้น หรือว่ามะทำได้แค'ไหน มะก็พอใจที่จะได้เท่านั้น ให้เราได้กิน ได้อยู่อย่างสบายอกสบายใจ พอใจในสิ่งที่มีอยู่ไม่ต้องขวนขวายมากมาย เคยคิดอยากจะมีเหมือนคนอื่นแต่ก็ไม่ได้พยายามทำ เพราะว่ามะพอใจกับสิ่งที่มะมี ที่มะทำได้ พอใจกับสิ่งที่มี ภูมิใจกับสิ่งที่เป็น มะมีงานทำทุกวัน ถึงแม้เป็นงานรับจ้าง ไม่มีงานเป็นหลักเหมือนคนอื่นแต่ มะอยู่ได้ พึ่งพาตนเองได้ มะยอมรับว่าสภาพตอนนี้อยู่ได้ดีมีความสุขตามสมควร มีความสุขที่สุดที่มะอยู่ได้ ลูกสาวมะอยู่ได้ ครอบครัวเรามีความสุขตามสมควรที่เราทำได้ พอแล้ว”

ปริยานุช พิบูลสรารุช (๒๕๔๕ : ๔) กล่าวว่า การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขจะต้องมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ คือต้องรักษาสมดุลของรายรับและรายจ่าย ต้องมีเงินออม มีหลักประกันความมั่นคงของชีวิต และให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทราบถึงการใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนและทราบว่าการใช้ชีวิตเป็นไปอย่างพอเพียงหรือไม่

รอบี หม่องเรี ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนโคกพยอม ต.ละงู อ.ละงู จ.สตูล กล่าวว่า “รายได้เพียงเล็กน้อยเดือนละ ๔ -๕ พัน ไม่พอหรอกถ้าใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะถ้าเราไปหลงติดกับวัตถุต่าง ๆ อยากได้ใครมีไปตามคนอื่น ๆ เราจะอยู่ไม่ได้ ป๊ะอยากได้รถกระบะซัดคันไว้ทำให้ทำงานสะดวกขึ้นและไปไหนมาไหนสะดวกขึ้น แต่เมื่อมาคิดดูก็จะเป็นภาระมาก ๆ ในตอนนี้ไว้ให้เราารู้สึกว่าเอามาแล้วไม่เป็นภาระ รอให้ลูกเรียนจบก่อนจึงค่อยซื้อ น่าจะดีกว่า ตอนนีก็ไม่ลำบากอะไร การมีอะไรเพิ่มขึ้นเราต้องไม่ลำบากไปกว่าเดิม นั้นแสดงว่าเราพร้อมที่จะมีอะไรเพิ่มขึ้น แต่ถ้าเรารู้จักใช้ รู้จักจัดสรรเงินที่เรามี ใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ก็ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข วันนี้เรามีค่าใช้จ่ายไม่มาก กับข้าวกับปลาแทบจะไม่ต้องซื้อ ซื้อเฉพาะที่เราทำเองหาเองไม่ได้เท่านั้น เรียกว่า เราต้องรู้จักใช้เงิน รู้จักใช้ชีวิต รู้จักประมาณตน รู้จักพอใช้ในสิ่งที่มี”

องคมนตรี นายแพทย์เกษม วัฒนชัย ได้เน้นย้ำการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้ว่าจะได้รับความสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีเป็นนัยดี คือเชื่อมั่นว่า ถ้าทำตามปรัชญาฯ เรา จะมีความสมดุลในยามปกติ แล้วยามที่มีการกระทบกระทั่งจากภายนอกไม่ว่าด้านไหนๆ หรือทั้งสี่ด้าน เพราะเราเข้มแข็งทั้งสี่ด้าน

สุรภี เหมวนิช (๒๕๕๕ : ๑) ให้ความเห็นว่า การทำบัญชีรับจ่ายเป็นประจำทุกเดือน จะทำให้รู้สถานะการเงินของตนเองและครอบครัว ช่วยลดการใช้จ่ายที่เกินตัวได้ คนทั่วไป ควรจะทำบัญชีครัวเรือนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านการเงินของครอบครัว รวมทั้งควรปลูกฝังให้ลูกหลานเป็นคนรู้จักพอประมาณ มีเหตุมีผลในการใช้เงิน และกล่าวว่าการทำบัญชีรายรับ รายจ่ายของตนเองหรือของครอบครัวเป็นวินิแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สมคิด ดั่งเงิน : ผู้ประสานงานศูนย์หัตถกรรมทองลงหิน ชุมชนประดิษฐ์โทรการ พหลโยธิน ๔๗ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ กล่าวว่า “เรามีชีวิตที่ไม่เดือดร้อน มีอาชีพที่ทำโดยสุจริต ตรงไปตรงมา ใช้ระบบการแบ่งปันกันและกันดีที่สุด ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ...กำลังผลิตทำ ได้มากก็เป็นประโยชน์กับเรา โดยไม่ต้องพึ่งพาใคร เราพึ่งพาตัวเองในกลุ่ม รายได้มากก็มีความสุข ต้องให้เห็นผลงาน อย่าเอาเปรียบใคร ในกลุ่มคนทำทองก็เรียนรู้จากกันและกัน เป็นเจ้าแก่ ลูกน้อง วนกันไปมา ต้องมีเครดิต ทำงานต้องไม่ยอมให้เสียเครดิต ใช้น้อยทำน้อย ใช้มากต้องทำมาก หลัก ของความซื่อสัตย์ทำให้คนเชื่อถือ ถ้าไม่สำเร็จ ก็จะมีเพื่อนฝูงมาช่วยกัน พึ่งพากันในกลุ่ม เท่านั้น ก็พอเพียงแล้ว ลูกหลานที่จบการศึกษา ก็มาจากเงินหัตถกรรมทั้งนั้น บ้าน รถ สิ่งของต่างๆ มาจาก ทองลงหิน ถ้าเรารู้จักใช้เงิน ก็พอเพียงแล้ว อยู่อย่างสุขสบายไม่เดือดร้อนใคร เราก็ไม่เดือดร้อน

ประพจน์ อภัยมูล : แกนนำเครือข่ายเกษตรยั่งยืนแม่ทา ต.แม่ทา กิ่งอำเภอแม่ออน จ.เชียงใหม่ มีแนวคิดว่าการรวมกลุ่มชุมชน ต้องเริ่มจากคนเล็กๆ ที่มารวมกัน เริ่มจากของใกล้ตัว อย่างปัญหาความยากจน หนี้สิน ปัญหาครอบครัว เมื่อรวมเป็นกลุ่มก็จะคุยกัน ได้ง่ายในกลุ่ม ก่อเกิดการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ดังนั้นแม่ทาก็มีกลุ่มเล็ก กลุ่มน้อยหลายกลุ่ม อย่างเช่น กลุ่มช่างไม้ กลุ่มคนกินเหล้า ฯลฯ ซึ่งแต่ละกลุ่มเขาก็จะคุยกัน วิเคราะห์สาเหตุร่วมกัน ทำไมจึงมีหนี้สิน กลุ่มคน กินเหล้าก็จะรู้ว่าหมดไปกับเหล้า ปัญหาเล็กปัญหาน้อยจึงได้รับการแก้ไข จากจุดนี้นำมาสู่การ รวมกันเป็นเครือข่าย ที่เชื่อมโยงกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยในชุมชน มาทำกิจกรรมร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหา ร่วมกัน อดีตเราทำกินอย่างไร เกษตรแม่ทาเป็นแบบไหน แล้วเกิดเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพราะ อะไร เมื่อเรารู้ปัญหา ก็จะนำไปสู่การแก้ปัญหาในระดับต่างๆ ทั้งครอบครัว และชุมชนได้

หลักทฤษฎีมาสโลว์

มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มมนุษยนิยมทฤษฎีของเขาได้ชื่อว่า ทฤษฎีลำดับความต้องการ โดยอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ซึ่งพบว่าบุคคลมักดิ้นรนตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จึงแสวงหาความต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ ในยุคแรก ๆ ที่มาสโลว์ทำการศึกษาระดับความต้องการของมนุษย์เป็น ๕ ลำดับ ลำดับ ๑-๔ เป็นความต้องการระดับต้น ลำดับที่ ๕ เป็นความต้องการระดับสูง ในยุคต่อมา มาสโลว์ ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมแบ่งความต้องการลำดับที่ ๕ ให้ละเอียดออกไปอีกเป็น ๓ ลำดับ รวมใหม่ทั้งหมดเป็น ๗ ลำดับขั้นของความต้องการ ดังต่อไปนี้

ลำดับขั้นที่ ๑ ความต้องการทางสรีระ (Physical needs) คือความต้องการตอบสนอง ความหิวกระหาย ความเหนื่อย ความง่วง ความต้องการทางเพศ ความต้องการขับถ่าย ความต้องการ มีกิจกรรมทางร่างกาย และความต้องการสนองความสุขของประสาทสัมผัส

ลำดับขั้นที่ ๒ ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) คือความต้องการ การคุ้มครอง ปกป้องรักษา ความอบอุ่นใจ ความปราศจากอันตราย และต้องการหลีกเลี่ยงความวิตกกังวล

ลำดับขั้นที่ ๓ ความต้องการความเป็นเจ้าของ และความรัก (Belongingness and love needs) คือความอยากมีเพื่อน มีพวกพ้อง มีกลุ่ม มีครอบครัว และมีความรัก ขั้นนี้จัดเป็นความต้องการทางสังคม

ลำดับขั้นที่ ๔ ความต้องการเป็นที่ยอมรับ ยกย่อง และเกียรติยศ ชื่อเสียง (Esteem needs) คือ ความอยากมีชื่อเสียง มีหน้ามีตา มีคนยกย่องเลื่อมใส มีความเด่นดัง และต้องการความรู้สึที่ดีของคนอื่นต่อตน

ลำดับขั้นที่ ๕ ความต้องการใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Need to know and understand) คือความอยากรู้ อยากเข้าใจ อยากมีความสามารถ อยากมีประสบการณ์

ลำดับขั้นที่ ๖ ความต้องการทางสุนทรียะ (Aesthetic needs) ได้แก่ความต้องการด้านความดี ความงาม คุณธรรมและความละเอียดอ่อนทางจิตใจ

ลำดับขั้นที่ ๗ ความต้องการความสำเร็จ หรือความสมบูรณ์แบบในชีวิต (Self-actualization needs) ขั้นนี้ถือว่าเป็นความต้องการสูงสุดแห่งความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเกิดขึ้นนี้ได้ต้องปูพื้นฐาน ให้บุคคลได้ตอบสนองความต้องการของตนในลำดับขั้นที่ ๑ เป็นลำดับมาจนถึงระดับสูงหรือสร้างความรู้สึ “พอ” ในความเป็นตัวตนของเขาเสียก่อน ซึ่งบุคคลประเภทนี้มักได้รับประสบการณ์สูงสุด คือได้รับประสบการณ์เข้มข้นบางประการด้วยตนเอง จนตระหนักในสภาพความเป็นจริงแห่งชีวิต ซึ่งบางคนกล่าวว่าเข้าถึงปรัชญาชีวิต หรือสัจธรรมแห่งชีวิต (จิตวิทยาอุตสาหกรรม, Online, ๒๕๕๔)

ความต้องการในด้านต่างๆ นี้ ถ้าได้รับการตอบสนองมากก็จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึพึงพอใจในชีวิตและมีความสุขหรือมีคุณค่าชีวิตที่ดี นั่นคือ การมีคุณภาพที่ดี แต่ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองน้อย บุคคลย่อมมีความรู้สึพึงพอใจในชีวิตน้อย หรือไม่พึงพอใจในชีวิต นั่นก็คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีนั่นเอง

สรุปคุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และการได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนเองต้องการ อันจะส่งผลให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้มีความสุข

ความเป็นมาการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รัฐบาลมีนโยบายที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชนให้ขยายวัตถุประสงค์ไปดำเนินงานสนับสนุนโครงการตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยวิธีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์ การเกษตร และภาคประชาชน จากเงินงบประมาณที่เหลือจากโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชนที่มีอยู่เดิม โดยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๕๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และผู้ช่วยปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ศึกษาและกำหนด รูปแบบ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินการ และการบริหารจัดการงบประมาณ โครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชนที่มีอยู่เดิม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชดำริ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๕๓/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล) เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นกรรมการทำหน้าที่บริหาร โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเงินงบประมาณที่เหลือจากโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชนเดิมให้ขยายวัตถุประสงค์ไปดำเนินงานสนับสนุนโครงการตามแนวพระราชดำริ และโครงการตามนโยบายของรัฐบาล เช่น สนับสนุนการปลูกพืชเกษตรที่เหมาะสมและเป็นการพัฒนาแบบบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน มูลนิธิ สมาคม สหกรณ์การเกษตร และภาคประชาชน โดยยึดพื้นที่และประชาชนเป็นหลักเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คณะกรรมการบริหาร โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาโดยออกระเบียบคณะกรรมการบริหาร โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ.๒๕๕๖ ขึ้น ตาม

ประกาศ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้มีสำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สพพ.) เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รอบคอบ และมีประสิทธิภาพ สำนักงานจึงได้จัดทำคู่มือขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องและผู้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้บนวิถีชีวิตพอเพียง โดยนำองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริไปปรับใช้

๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวคิด วิธีการดำเนินการด้านการเกษตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และภูมิสังคม

๓. เพื่อสร้างงานและอาชีพให้กับประชาชน ควบคู่กับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางแก้ปัญหาเชื่อมโยงในทุกมิติอย่างครบวงจร ตั้งแต่การผลิตในระดับต้นน้ำ (การพัฒนาปัจจัยการผลิต) ระดับกลางน้ำ (การแปรรูป) และระดับปลายน้ำ (การตลาด)

๔. เพื่อเป็นต้นแบบการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการตามแนวทางพระราชดำริ และเป็นแหล่งเรียนรู้ระดับจังหวัด ภาค และประเทศชาติ ต่อไป

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนฯ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และ โครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนจะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน

แผนการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น การสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ จะมีขอบเขตการดำเนินงาน ๔ แผนงาน ควบคู่กันไปดังนี้

๑. แผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างแกนกลางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำหน้าที่ขยาย เชื่อมโยง และพัฒนาเครือข่ายแห่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนในภาคส่วนต่างๆ นำเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง

๒. แผนงานพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการศึกษาวิจัย โดยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นแนวทาง วิธีการ ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต การพัฒนาวิชาการจะเน้นการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อให้มีแนวทางเลือกในการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ และการสร้างระบบเตือนภัยเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในสังคม

๓. แผนงานสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ โดยสร้างรูปแบบของกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ เช่น ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน วิทยากร กระบวนการ ครู ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นักการเมือง เป็นต้น ให้มีโอกาสดำเนินการและเรียนรู้จากการปฏิบัติ จนสามารถตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ น้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป ทั้งนี้ การสร้างรูปแบบกระบวนการเรียนรู้จะเน้นการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อหารูปแบบ การหาตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และเหมาะสม ตลอดจนสร้างความพร้อมของแต่ละกลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปดำเนินการต่อได้เองอย่างต่อเนื่อง

๔. แผนงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์เพื่อสร้างกระแสสังคม โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง ปลูกฝังค่านิยม และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนคำนึงถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่จะต้องมีวิธีการและรูปแบบในการสื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสอดคล้องกับเนื้อหาและแนวคิดของหลักปรัชญาฯ

กลไกการดำเนินการ

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องมีแกนกลางในการขับเคลื่อนฯ และเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ การจัดการควรจะเป็นในรูปแบบมูลนิธิ เพื่อความมีประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการระดมพลังและทรัพยากรจากทุกภาคส่วน โครงสร้างการบริหารจัดการจะเป็นกลไก ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเศรษฐกิจพอเพียง ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะเชิงแนวทาง และข้อพึงพิจารณาในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับที่ ๒ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งอยู่ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานเครือข่ายทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้เกิดการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคส่วนต่างๆของสังคม กำหนดกลยุทธ์และกิจกรรมหลักๆของการดำเนินงาน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมภายใต้แผนงานในการสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ และให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน

ระดับที่ ๓ ส่วนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในสำนักงานฯ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ และเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเบื้องต้นของเครือข่าย ดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางที่คณะอนุกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบ และรับผิดชอบการดำเนินงานในภาคปฏิบัติ ตลอดจนการบริหารจัดการทั่วไป

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะเป็นการเสริมพลังในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการพึ่งตนเอง และการอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในเวทีโลก เพราะแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง ในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพในระดับระหว่างประเทศ สามารถปรับตัว เลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆจากทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุด

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมโยงการขยายผลที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาฯ ไปใช้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ และการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

การขับเคลื่อนจะเป็นลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน แบ่งเป็น ๒ เครือข่ายสนับสนุนตามกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น ได้แก่ เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชน, เครือข่ายธุรกิจเอกชน นอกจากนี้แล้วยังมีเครือข่ายสนับสนุนตามภารกิจ ได้แก่ เครือข่ายวิชาการ, เครือข่ายสร้างกระบวนการเรียนรู้, เครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้แกนกลางขับเคลื่อนมี ๓ ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงใน สศช. ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนและจะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษา ครบรอบ ๘๐ พรรษา ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๐ (ข้อมูลจากคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ข้อเท็จจริง

๑. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ได้ อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็น ปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลางและความไม่ประมาท กำเนียงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ ประชาชนทุกระดับนำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง

๒. อย่างไรก็ดี เนื่องจากในปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่ หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ จึงเสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อ ความคิดและเชื่อมต่อการขยายผล แนวทางการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การนำหลัก ปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

๓. สำนักงานฯ ได้เสนอ (ร่าง) การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงต่อ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๗/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๖ และคณะกรรมการฯ มีมติให้ความเห็นชอบต่อ (ร่าง) ดังกล่าว ว่าเป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ความเข้าใจ การวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับ เชิงปริมาณ และให้ความเห็นชอบแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ คณะกรรมการฯ เพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนฯต่อไป

เป้าหมาย

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต ในหมู่ประชาชนทุกภาคส่วน และทุกระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนฯ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปลูกฝังปรับเปลี่ยนจิตสำนึกและกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับระบบ และโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ยุทธวิธีในการขับเคลื่อนจะมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะเป็นการเสริมพลังในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการพึ่งตนเอง และการอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีศักดิ์ศรีในเวทีโลก เพราะแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง ในขณะที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพในระดับระหว่างประเทศ สามารถปรับตัว เลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุดประชาชนคนไทยไม่ให้อับอาย ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิตซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้กัน ภายใต้อำนาจ เศรษฐกิจพอเพียง

สศช. จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่าง ๆ มาร่วมกันถกเถียงพระราชดำรัสฯ สรุปเป็นนิยาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้ัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจและนำไปประกอบการดำเนินชีวิต การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนที่ทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ให้ได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแส

โลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย (ข้อมูลจากคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

การขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AEC) เกิดจากความร่วมมือกันในภูมิภาคของประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน ๑๐ ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว เวียดนาม พม่าและกัมพูชา โดยผู้นำอาเซียนได้ลงนามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ตามแถลงการณ์บาหลี ฉบับที่ ๒ (Bali Concord II) และในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community By ๒๐๑๕) ภายใน พ.ศ.๒๕๕๘ ทำให้เป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเร็วขึ้นอีก ๕ ปี จากเดิมที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ นอกจากนี้ ยังมีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางกรอบทางกฎหมาย โครงสร้างองค์กรของสมาคม และเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียน ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นฐานสำคัญสำหรับสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ ที่ทุกประเทศจะต้องยึดถือปฏิบัติตามพันธะข้อตกลงดังกล่าว

การเข้าร่วมประชาคมอาเซียนได้ส่งผลกระทบต่อในด้านบวกและด้านลบต่อประเทศไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมุ่งหวังที่จะเป็นประชาคมซึ่งมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี มีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน นอกจากนี้ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีผลผูกพันให้ต้องเปิดเสรีในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายเงินทุน การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ และการดำเนินงานตามความร่วมมือรายสาขาอื่น ๆ ความร่วมมือด้านเกษตร อาหารและป่าไม้ ความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ก่อนที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ.๒๕๕๘ จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๑. การสนับสนุนและผลักดัน เรื่องการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการบูรณาการที่ชัดเจนมีเอกภาพ ระหว่างหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบอย่างจริงจัง

๒. เร่งเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ ประชาคมอาเซียนให้กับทุกภาคส่วนของสังคม ตั้งแต่ในระดับชุมชนท้องถิ่นถึงระดับชาติ

๓. น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ชี้แนะถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อให้เกิดสมดุล และยั่งยืน พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มาใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย เข้าสู่ประชาคมอาเซียน อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

๔. สนับสนุนให้มีการพิจารณาทบทวนกฎบัตรอาเซียนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งให้มีกระบวนการยุติธรรมกลางร่วมกันในประเทศสมาชิกอาเซียน

นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กล่าวว่า แนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก็คือ การที่เราจะต้อง “รู้ รับ ปรับตัว รุก” กล่าวคือ

รู้ หมายถึง ตระหนัก รู้ถึงความเป็นไป และสิ่งที่จะเกิดขึ้นของความเป็นประชาคมอาเซียน

รับ หมายถึง การยอมรับว่า การเป็นประชาคมอาเซียนจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเรา อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ปรับตัว หมายถึง การที่เราจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความเข้มแข็ง และความสามารถในการแข่งขันให้กับทรัพยากรของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านทุน และด้านเทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการมองหาโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงของภูมิภาค

รุก หมายถึง การเตรียมที่จะดำเนินการขยายธุรกิจ เช่น การตั้งโรงงาน หรือสำนักงาน ในประเทศสมาชิกอาเซียน หรือความพร้อมด้านการตลาดในการจำหน่ายสินค้าและบริการ ทั้งทางตรง หรือผ่านคู่ค้า/ หุ้นส่วนกับประเทศสมาชิกอาเซียน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๒๕๘ ที่บัญญัติให้สภาที่ปรึกษาฯ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้ กอปรกับอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๑ ในการพิจารณาศึกษาเรื่อง ที่เห็นว่าสมควรกำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อจัดทำรายงานเป็นข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี สภาที่ปรึกษาฯ จึงได้ทำความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย อธิการบดีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ๒๕๕๔ กล่าวในการปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ประชาคมอาเซียน” กล่าวว่า “..... นักเศรษฐศาสตร์ของโลกได้เริ่มเห็นแล้วว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางการป้องกันความผันผวนทางเศรษฐกิจและช่วยทำให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เนื่องจากวัฏจักรทางเศรษฐกิจมีโอกาสเติบโต และตกต่ำ โดยหากเศรษฐกิจเติบโตก็จะมีการลงทุนและการใช้จ่ายใช้สอยมากขึ้น แต่หากเศรษฐกิจตกต่ำ การลงทุนและการใช้จ่ายใช้สอยก็จะลดลง และประชาชนจะชะลอการใช้จ่าย ซึ่งก็จะทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง และเป็นการซ้ำเติมระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เสียหายขึ้นไปอีก ทั้งนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในช่วงเศรษฐกิจเติบโต หรือขยายตัวสูงมาก ๆ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ก็สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับ เพื่อให้มีการลงทุนแต่พอประมาณ มีการใช้จ่ายแต่พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี แต่ถ้าหากเศรษฐกิจตกต่ำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก็ไม่ได้ห้ามการใช้จ่ายเพียงขอให้มีการใช้จ่ายแต่พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

ดังนั้น ประชาคมอาเซียนจะเป็นประชาคมที่ยั่งยืนต้องเป็นประชาคมที่มีวินัยของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือว่าเป็น “ภูมิปัญญาตะวันออก” หรือเรียกว่า “Oriental Wisdom” หากเทียบกับพระพุทธศาสนา ก็คือ “มัชฌิมาปฏิปทา” คือ การเดินสายกลางมีสติเพื่อนำสังคมไปสู่สังคมที่เจริญยั่งยืน สมานฉันท์ ดังนั้น หลักการของการเป็นประชาคมอาเซียน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือการรวมตัวกันอย่างพอประมาณ รวมตัวกันด้วยเหตุด้วยผล และเป็นการรวมตัวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดวงพร ศรีชัย. (๒๕๕๐) “การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนเตรียมทหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐)

จากการศึกษานักเรียนเตรียมทหารที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา ๒๕๕๐ พบว่า มีการนำความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติอย่างมากในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียงตามลำดับดังนี้

ด้านวัฒนธรรมในประเด็นแสดงความภาคภูมิใจในวีรกรรมของบรรพบุรุษของชาติ เมื่อมีโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับโครงการวีรบุรุษในดวงใจวีรชนคนต้นแบบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และได้รับการปลูกฝังในการให้ความสำคัญกับสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ด้านสังคม ในประเด็นไม่ลักขโมยหรือหยิบขโมยของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นการนำคุณธรรมของศาสนามาเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตตามสายกลางแสดงความประพฤติดี ทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

ด้านสิ่งแวดล้อม ในประเด็นดูแลและรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียน ชุมชนและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่าแสดงถึงความตระหนักและปฏิบัติได้จริงในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ด้านเศรษฐกิจ ในประเด็นการเลือกใช้สิ่งของโดยคำนึงถึงประโยชน์และความจำเป็นมากกว่าความอยากได้ ไม่ใช่จ่ายหรือใช้สิ่งของเกินฐานะ

นอกจากนี้ ระดับการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเตรียมทหารในชั้นปีต่างๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงการเรียนการสอนในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างน่าพอใจ.

กฤษ อุตตะมะเวทิน. “การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐)

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาวิสาหกิจชุมชน ๒ กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนบ้านบางสน อำเภอปะทิว (กลุ่มอนุรักษ์ข้าวเหลืองปะทิว ๑๒๓) และวิสาหกิจชุมชนบ้านทอนอม อำเภอทุ่งตะโก (กลุ่มสมุนไพรพื้นบ้านปลอดสารพิษ) จังหวัดชุมพร ซึ่งจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนและได้รับการ

ยอมรับว่าเป็นต้นแบบในการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาพบว่า ชุมชนไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ แนวคิดหรือการปฏิบัติ การดำเนินงานไม่แตกต่างไปจากเมื่อครั้งยังไม่จดทะเบียน ลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียงของทั้งสองชุมชนมีความสอดคล้องกัน คือ สร้างความเข้มแข็งด้วยการผลิต โดยเน้นการใช้ทุนทางสังคมที่ชุมชนมีอยู่ เพื่อให้ได้ผลผลิตเพียงพอในครัวเรือนและชุมชนก่อน ผลผลิตที่เกินไปจากความต้องการบริโภคในชุมชน จะนำมารวมกันเพื่อจัดสรรออกไปภายนอกผ่านระบบตลาด ด้วยเหตุนี้ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการผลิตเพื่อขยายตัวในระบบตลาด เพื่อให้มีรายได้มากขึ้น จึงพยายามแนะนำให้เกิดการรวมกลุ่มและจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน รองรับนโยบายส่งเสริมการกู้ยืมเงินทุนในการดำเนินงาน แต่ทั้งสองชุมชนมีความคิดแตกต่างกันที่วิสาหกิจชุมชนบ้านบางสนสามารถขยายกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนได้หลากหลายและมีการเชื่อมโยงกับระบบตลาดมากกว่า เมื่อจดทะเบียนแล้วทำให้ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนสินค้า ความรู้ ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีการผลิต ส่วนวิสาหกิจชุมชนบ้านทอนอนมินนโยบายไม่ขอรับความช่วยเหลือทางการเงินที่ก่อให้เกิดหนี้สิน มุ่งสร้างแกนนำที่เข้มแข็งและความสามัคคี แต่ผลที่ได้รับทางอ้อม คือ โครงการบ้านต้นแบบได้รับความสนใจ มีผู้มาเยี่ยมชมและเรียนรู้อยู่เสมอ ทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของทั้งสองชุมชนมีการพึ่งพาตนเองและความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว โดยไม่ต้องอาศัยข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ๒๕๔๘ .

สหทยา พลบ่อพี. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๘)

การวิจัยนี้ได้เลือกชุมชนที่ดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๓ ชุมชน ในพื้นที่ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ กำหนดชื่อเป็นชุมชนพอเพียง ๑, ๒ และ ๓ โดยเน้นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณกับศักยภาพตนเอง สภาพแวดล้อม และความไม่โลภเกินไปจนเบียดเบียนผู้อื่น ความมีเหตุผล ได้แก่ การไม่ประมาท การรู้ถึงสาเหตุ พิจารณาค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำและความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ครอบคลุมถึงการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ สังคม การคำนึงถึงผลระยะยาว การรู้เท่าทันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่า ชุมชน ๓ แห่งมีความคล้ายคลึงกันในลักษณะความเป็นชุมชนเกษตรกรรมพึ่งตนเอง มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่แตกต่างกันที่พื้นที่ตั้งและสภาพปัญหาของชุมชน ในด้านการเรียนรู้ของชุมชนมี ๒ ระดับ คือ ระดับบุคคลและระดับกลุ่ม/ชุมชน ผ่านการทำกิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ ซึ่งคุณลักษณะของคนในชุมชนดังกล่าวจะเกิดขึ้น

ได้ต้องมีความรู้และคุณธรรมที่จะเชื่อมโยงไปสู่แนวทางการพัฒนาคนให้มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเรียนรู้ของชุมชน ๔ ด้าน คือ ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และจิตใจ อาจเริ่มต้นที่ความพอเพียงด้านจิตใจเป็นลำดับแรก สานต่อด้วยความสามัคคี และเอื้ออาทรในสังคม และดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างมั่นคง แล้วจึงพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างสมดุล และยั่งยืน

ศิริกุล ดำรงมณี “เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๖)

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ไม่ใช่ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่มุ่งเฉพาะกำไรสูงสุดหรือประโยชน์สูงสุด แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงอาจไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจที่ดีที่สุดที่จะสามารถนำพาให้คนในสังคมนั้นๆ ประสบกับความอยู่ดีมีสุขได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด แต่เศรษฐกิจพอเพียงสามารถอุ้มชูให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ นำไปสู่การแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมก่อนที่จะเกิด ด้วยการให้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เช่น ภาคการเกษตรใช้วิถีชีวิตแบบไทยที่มีเป้าหมายเน้นความพออยู่พอกิน ความพอประมาณ ความสมดุลและทางสายกลางสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต ภาคอุตสาหกรรมมีการผนวกแนวคิดการคืนประโยชน์ให้แก่สังคมและสิ่งแวดล้อม ภาคการค้าระหว่างประเทศประกอบด้วยความพอประมาณและมีเหตุผล ภาคการบริการควรมีผู้ดำเนินการที่มีคุณภาพ ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนเศรษฐกิจพอเพียงสามารถเสริมส่วนที่เป็นข้อด้อยของเศรษฐกิจระบบทุนนิยม ทั้งด้านการกระจายรายได้ ความมั่นคงในอาหาร ปัญหาการผูกขาด และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สมศรี จินะวงษ์. “การวิเคราะห์กระบวนการการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๔)

แนวคิดการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านสุขใจ จังหวัดกาฬสินธุ์ และชุมชนพอเพียง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยนและการจัดสรร โดยมีความรู้จักพอ การไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐาน ด้านการผลิตเป็นไปเพื่อสนองความต้องการในการบริโภคของครัวเรือนเป็นลำดับแรก และเพื่อการค้าในลำดับถัดไป ด้านการบริโภคเป็นไปเพื่อสนองความต้องการในการดำรงชีวิต และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการแลกเปลี่ยนเป็นไปในระดับชุมชนระดับประเทศและระดับโลก โดยอาศัยเครือข่ายและกระบวนการกลุ่ม ด้านการจัดสรรหรือการแบ่งปันเป็นไปทั้งใน

ระดับชุมชนและระดับรัฐ กระบวนการเรียนรู้ในชุมชน ๒ แห่งนี้ มีองค์ประกอบการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยปัจจัยภายใน ภายนอก และสภาพแวดล้อม แต่แตกต่างกันบนพื้นฐานศักยภาพของแต่ละชุมชน โดยชุมชนบ้านสุขใจใช้ศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ เป็นเครื่องหนุนนำการเรียนรู้ นำคำสอนทางศาสนามาสอดแทรกในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนชุมชนพอเพียงใช้ความศรัทธาในตนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน เป็นเครื่องหนุนนำการเรียนรู้ โดยมีกระบวนการกลุ่มที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ของชุมชน กระบวนการเรียนรู้ใน ๒ ชุมชนนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนชีวิตจริงของชาวบ้าน ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านโดยตรง ชาวบ้านยอมรับและเปลี่ยนวิถีคิดใหม่ โดยให้ความสำคัญกับธรรมชาติและ การพึ่งตนเองมากขึ้น วิธีการผลิตเพื่อการค้าแบบเดิมทำให้เดือดร้อน เมื่อเปลี่ยนเป็นการผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเป็นหลัก แล้วนำส่วนที่เหลือไปขายให้แก่สหกรณ์หรือกลุ่มที่ชุมชนจัดตั้งขึ้น ทำให้ชีวิตเป็นสุขขึ้น และสามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลังจากชุมชนใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถกระจายรายได้ที่เกิดขึ้นในชุมชนดีกว่าเดิมด้วย.

สุทธาทิพย์ พิศลลาด. “การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๑)

ผลการวิจัยประเด็นที่ ๑ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความเข้าใจในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความเข้าใจในด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสูงกว่าด้านอื่นๆ โดยพิจารณาจากความตระหนักและการใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า ด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงทางด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และด้านการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับสูง ประเด็นที่ ๒ การปฏิบัติของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านแรกครูได้รับความรู้ในระดับดี ได้รับการปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักด้วยวิธีหลากหลาย ในด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ เป็นผลจากการจัดการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ มีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาในการจัดทำสารสนเทศและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ผลจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจเป็นเพราะภาระงานและข้อจำกัดของเวลา ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่แนะนำ จัดระบบดูแลผู้เรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความสามารถของผู้เรียนไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ ส่วนผลจากการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะภาระงานมากและภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน ในด้านการขยายผลเพื่อเผยแพร่หลักปรัชญาอยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะการถ่ายทอดความรู้ การขยายผลกิจกรรม การ

สร้างชิ้นงาน และการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้นำอยู่ที่ขณะทำงานกลุ่มหนึ่ง ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติของครูทุกคน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๑)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขเชิงอัตวิสัย หมายถึง การที่บุคคลประเมินชีวิตในภาพรวมของตนเองตามมาตรฐานของตน ประกอบด้วย ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น พบว่าการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขเชิงอัตวิสัย กลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนตัวอย่างในด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีคะแนนความสุขเชิงอัตวิสัยสูงกว่าในกลุ่มเกษตรกรทั่วไป กลุ่มเกษตรกรทั้งหมด กลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั่วไป การดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขนาดของที่ดินในการทำเกษตร รายได้ของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้ โดยการดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายความสุขเชิงอัตวิสัยได้สูงสุด ดังนั้น กลุ่มอาชีพเกษตรกรควรได้รับการส่งเสริมและการเรียนรู้เรื่องการยึดหลักปรัชญาดำรงชีพของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น รวมไปถึงระดับบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันอื่นๆ ในสังคมควรได้รับการสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง

เกศรา บุรพาเดชะ. “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๔๕)

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาในพื้นที่ ผู้นำชุมชน และเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดนครนายก พบว่า การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมได้ผ่านกระบวนการการทำประชาคม และมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ได้แก่ หอกระจายข่าว เสียงตามสายและสื่อบุคคล ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำทางความคิดในท้องถิ่นเป้าหมาย สาเหตุหนึ่งที่เกษตรกรให้ความสนใจโครงการเนื่องมาจากแรงจูงใจคือ การได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินเมื่อผ่านการอบรมจากศูนย์เรียนรู้ ส่งผลให้สมาชิกเห็นตัวอย่างความสำเร็จ จึงเริ่มเปลี่ยนทัศนคติมาเป็นการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เลี้ยงตัวเองได้ มีการรวมกลุ่ม

ผืนีกำลังกันเพื่อร่วมระดมสมองหาทางแก้ไขปัญหาในชุมชน และสร้างความเข้มแข็งในอำนาจ การต่อรอง เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับเครือข่ายและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการ ซึ่ง สื่อมวลชนในโครงการมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้แจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ส่งเสริมโครงการ ธรรมะต่างๆ สร้างความเข้าใจร่วมกัน และกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศแห่งการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ภาครัฐ หน่วยงานในชุมชน และสื่อมวลชนต้องเข้ามา มีบทบาทในการปลูกฝังและเผยแพร่แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น

ปวี โมรรายภู่. “การขยายกรอบการถกเถียงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง : การศึกษา พิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อจำกัดของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดทางเลือกการพัฒนาใน ประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (๒๕๕๐)

ผลงานวิจัยนี้นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ โดยศึกษาในเรื่องการพิจารณาแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงภายใต้มิติทางเลือกการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อจำกัดของแนวคิดทางทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นเรื่องความเท่า เทียมกันมากกว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนใน ระดับรากหญ้า พบว่ามีการกำหนดเป้าหมายที่มุ่งสู่ความพอเพียง แต่ยังไม่ชัดเจนในการลดความ เหลื่อมล้ำทางสังคม ดังนั้น การที่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอาศัยเพียงหลักการพึ่งพาตนเอง สามารถ ทำได้เพียงสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มคนบางกลุ่มและบางชุมชน ในการผลิตวัตถุดิบหรืออาหาร ที่จำเป็นสำหรับตนเองเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่สามารถเรียกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น ทางเลือกการพัฒนาได้ เพราะแนวคิดดังกล่าวไม่ได้ตั้งคำถามกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การ กระจายอำนาจ หรือการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน หากยังคงเน้นการรักษาโครงสร้างทางอำนาจใน สังคมไทยไว้เช่นเดิม

เยาวคนัย ภูเจริญยศ การดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (๒๕๕๔)

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการ ดำเนินงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ฯ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ฯ เป็นการทำกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน เช่น การเพาะปลูก พืชผัก การสาธิตทำนาข้าว การเลี้ยงสัตว์ ได้ผลิตผลจำหน่ายให้แก่กำลังพลและชุมชนใกล้เคียง สามารถสร้างรายได้ให้แก่ศูนย์ฯ สามารถเลี้ยงตนเองได้ อีกทั้งเป็นแหล่งสาธิต เป็นเวทีกลาง เป็น เครื่องมือ ในการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปได้เข้าศึกษาการทำสวนแบบอินทรีย์ ไม่ใช่สารเคมี ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เป็นวิทยากรให้ความรู้ การทำเกษตรอินทรีย์

และการเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ การดำเนินการแต่ละฐานความรู้จะใช้วัสดุที่เหลือใช้หรือใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เป็นการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

หญิง พุ่มหิรัญ ยุทธศาสตร์กองทัพไทยในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (๒๕๕๓)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ กระบวนการ รูปแบบ การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ ความชัดเจน ความเฉพาะเจาะจง ความสามารถในการแปลงไปสู่การปฏิบัติด้วยการใช้แบบสอบถามนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๒ คนและเพื่อให้ได้แนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การให้ความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ปัจเจกบุคคลจะสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของแต่ละบุคคลในการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทั้งหมดแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ ๓

โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

โครงการ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่แก้วน) มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณกองบังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี เลขที่ ๑๕๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี มีการดำเนินงานโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาน้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไข (๑ ห่วง ๒ เงื่อนไข) อย่างเป็นขั้นตอน ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความเหมาะสมในการดำเนินการจัดสรรโครงการย่อยต่าง ๆ อย่างลงตัวไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป แต่เป็นไปตามอัตราและสภาพแวดล้อม มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เมื่อนำทฤษฎีนี้ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งยึดหลักการพัฒนาประเทศตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเคร่งครัดก็จะเป็นที่มั่นใจได้ว่าประชากรจะมีแต่ความสมบูรณ์พูนสุข ไม่มีปัญหาการว่างงานและขาดแคลนอาหารบริโภค ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ก็จะลดน้อยลง ประเทศชาติก็จะมั่นคงแข็งแรง ลดการพึ่งพาจากภายนอกหรือต่างประเทศ ดังนั้น การพัฒนาการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นี้ จะเป็นการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน

หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม และผลิตเพื่อส่งออกซึ่งอาศัยความได้เปรียบของทรัพยากรธรรมชาติ มาขยายฐานการผลิตเป็นผลทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ มีจุดมุ่งหมายในการเตรียมความพร้อมของคนและสร้างระบบภูมิคุ้มกัน เพื่อรับผลกระทบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เน้นการส่งเสริมและพัฒนาแบบองค์รวมที่กำหนดให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ จากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและมีผลต่อความมั่นคงในทุกมิติ กองทัพบกได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว จึงให้นำศักยภาพของกองทัพยามปกติมาช่วยเสริมการทำงานของภาคพลเรือน

จังหวัดทหารบกราชนบุรี ซึ่งรับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่ในเขตจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ได้สนับสนุนนโยบายด้านการปฏิบัติงานภายใต้กรอบการรักษาความมั่นคงภายในภาครัฐตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ ได้จัดชุดวิทยากรร่วมบูรณาการกับหน่วยทหารในพื้นที่และส่วนราชการภายในจังหวัด ประกอบด้วย ปกครองจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ฯลฯ เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน เพื่อรับทราบปัญหาและดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน รณรงค์เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ปลุกฝังอุดมการณ์รักชาติ โดยจัดตั้งมวลชนพิทักษ์สถาบันหลักของชาติ สอดคล้องกับแนวทางโครงการพระราชดำริ โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดนที่ทรงมุ่งหวัง ให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีอาชีพ มีรายได้ มิให้ย้ายถิ่น มีความพร้อมที่จะเป็นพลังในการพัฒนาและป้องกันประเทศ ติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

เพื่อให้การพัฒนาแบบองค์รวมระดับพื้นที่ เกิดผลเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การพัฒนาอาชีพในขั้นต่อไป จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชนบุรี” (โครงการ ๑ ไร่แก้วน) ในพื้นที่กองบังคับการจังหวัดทหารบกราชนบุรี โดยใช้แนวทางสร้างแหล่งการเรียนรู้ด้วยวิธีปฏิบัติจริงในพื้นที่สาธิต เพื่อให้เยาวชนนักเรียนนักศึกษาเกษตรกรนักวิชาการประชาชน หน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะกำลังพลและครอบครัวของจังหวัดทหารบกราชนบุรี ได้เรียนรู้หลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โครงการ สาธิตต่างๆ ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้ฝึกเพิ่มทักษะและศึกษาการปลูกพืช เกษตรอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ สามารถนำไปปรับใช้กับชุมชนพื้นที่ เสริมทักษะความรู้การแก้ไขปัญหา สร้างการมีส่วนร่วม ขยายผลกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีการเชื่อมโยงแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับโครงการ ๑ ไร่แก้วน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้าน “ความพอประมาณ”

จังหวัดทหารบกราชนบุรี มีการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งอย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป จัดตั้งโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชนบุรี” (โครงการ ๑ ไร่แก้วน) ขึ้น โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้นำมาก่อสร้าง และนำเศษอาหารเหลือจากโรงเลี้ยง ไบโม่วัชพืชเศษพืชผักต่างๆ มาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพและสารสมุนไพรไล่แมลง ป้องกันเชื้อโรคศัตรูพืชและสัตว์ มีแหล่งน้ำเพียงพอ เป็นการสาธิตการทำเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจรวม ๑๖ โครงการ ดำเนินการอย่างเป็นระบบทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติงานจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

ด้าน “ความมีเหตุผล”

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ เน้นการส่งเสริมและพัฒนาแบบองค์รวมให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และนำมาอ้อมนำทำโครงการฯ ด้วยความรอบคอบ ไม่ย่อท้อ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ ตามหลักวิชาการ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีบุคลากรบริหารจัดการที่มีความรู้ความสามารถตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัยไร้พิษ โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือ สำหรับ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน วิทยากร การเกษตรหน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไปเข้าศึกษาและนำไปใช้

ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว”

ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการจัดทำกิจกรรมที่สนองพระราชดำริและเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการสร้างชีวิตบนพื้นฐานของความรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีคณะที่ปรึกษาและศึกษาหาข้อมูลประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันและมีการประชาสัมพันธ์สู่สังคม ใต้วรรณาสหประชาชาติของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ มีการฝึกอบรมให้ความรู้และการทำความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง เช่น การช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี การออม การอยู่ร่วมในสังคม อิทธิพลของต่างชาติ การสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แบ่งปันโดยเฉพาะด้านการทำจิตใจให้มีสติ ผ่องใส มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันมีมานะมีความเพียรและอดทน การมีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย พออยู่พอกิน พอมี พอดี เดินสายกลาง ไม่โลภ ไม่สุรุษสุร้าย ประหยัด ให้แก่กำลังพลและชุมชนทั่วไป มีการจำหน่ายผลผลิตภายในศูนย์ฯ ราคาต่ำ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” และ “บัญชีครัวเรือน” รัฐบาลจ่าย - รายรับ รู้กำไร - ขาดทุน มีการสืบสานวัฒนธรรมในการทำนา เช่น พิธีสู่ขวัญข้าว การปลูกข้าววันแม่เก็บเกี่ยววันพ่อ ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว มีการศึกษาข้อมูลและดูงาน ยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและประชาชนชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางกว้างทางลึกมาวางแผนอย่างความระมัดระวัง ศึกษาภูมิอากาศ หนาว เย็น หรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต การจัดหาเลือกใช้วัสดุ เพื่อจะเป็นอาชีพเสริมการเพิ่มพูนรายได้ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร่วมถึงการสอดแทรกการมีคุณธรรม มีนโยบายสร้างเครือข่ายสนับสนุนก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ฯ (๑ อำเภอ ๑ โครงการ) ให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเผยแพร่หลักการทรงงานและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่

ชุมชนและสอดคล้องดูแลความทุกข์ – สุขของกำลังพลและครอบครัว ให้ความช่วยเหลือสร้างอาชีพ และสร้างรายได้เสริม เต็มใจยินดีต้อนรับบุคคลและคณะเข้าเยี่ยมชมโครงการฯ มีวิทยากรพิเศษ บรรยายหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงานของในหลวง ประวัติศาสตร์ชาติไทย และอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน สอดแทรกเข้าไปอย่างเหมาะสม

เงื่อนไข ด้าน การมีความรู้ คือ

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี มีการศึกษาข้อมูลและการไปดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะทฤษฎีของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง มาดำเนินงานจัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี อีกทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางกว้างทางลึก ทั้งทางวิชาการ และสภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะดำเนินการ มาวางแผน อย่าง ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เช่น การศึกษาพันธุ์สัตว์ การเลี้ยง การดูแล การเตรียมโรงเรือน- บ่อปลา วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย วงจรชีวิตสัตว์- พืช การปลูกไม่ปลูกพืชซ้ำแปลงเดิม การกำจัดและป้องกันศัตรูพืชกำจัดวัชพืช การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การให้น้ำ ชนิดของปุ๋ยการใส่ปุ๋ย การบำรุงดิน ปรับสภาพดินและน้ำ การให้อาหารหลักและอาหารเสริม การขยายและคัดแยก ศึกษาภูมิอากาศ หนาวเย็น หรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต การจัดหาเลือกใช้วัสดุ ราคาท้องตลาด การคัดแยกแม่พันธุ์ แหล่งวัตถุดิบ การปรับสภาพจิตใจให้รับกับสภาพกำไร-ขาดทุน ให้มีความสุขเพลิดเพลินและเพื่อการแสวงหาความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์และทำเกษตรกรรม เพื่อจะเป็นอาชีพเสริมการเพิ่มพูนรายได้ เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เงื่อนไข ด้าน การมีคุณธรรม คือ

จังหวัดทหารบกราชบุรี มีนโยบายสอดคล้องดูแลความทุกข์-สุขของกำลังพลและครอบครัว ให้ความช่วยเหลือสร้างอาชีพและสร้างรายได้เสริม โดย ศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี เน้นผลผลิตที่ปลอดภัย และจำหน่ายในราคาถูกแก่กำลังพลและผู้เยี่ยมชม เจ้าหน้าที่มีความเสียสละเอาใจใส่ของภาระงานของตนในศูนย์ฯ อย่างเต็มที่ อีกทั้งศูนย์ฯ ยังเป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ มีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ มีการบรรยายการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน พร้อมสอดแทรก ให้มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อหน้าที่การงานต่อตนเองและผู้อื่น ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ไม่เอารัดเอาเปรียบ มีความรักผิชอบ มีความอดทน มีความเพียร บากบั่น หนักแน่น ไม่ท้อทอย ไม่โลก ไม่ตระหนี่ รู้รักสามัคคี รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น มีจิตสาธารณะ ต้องเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รู้จักใช้และจัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบ ศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรีเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนอย่างสูงสุด รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องต่อความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเองก่อน ลดรายจ่าย ให้เลี้ยงตนเองได้ไม่ต้องใช้งบประมาณของหน่วย ดำเนินงานตามอัตภาพ รอบคอบและระมัดระวัง

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี

การดำเนินงานของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้น้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นการเชื่อมโยงสู่ ๔ มิติ คือ

๑. **ด้านสังคม** การมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความสามัคคีการอยู่ร่วมกัน ความมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกดี เอื้ออาทรต่อกัน เกื้อกูลกัน นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อบรมให้ทุกคนที่เข้ามาในโครงการมีเหตุผล มีความพอดีพอประมาณ พอเหมาะ พอควร มีความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ใฝ่รู้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๒. **ด้านเศรษฐกิจ** มีรายได้ของตนเอง จากการจำหน่ายผลผลิตและการแปรรูป เป็นเงินหมุนเวียนดำเนินงานเลี้ยงตนเองและเป็นการนำรายได้สู่ชุมชน และท้องถิ่นได้มีการจัดการค้าขายในราคาต่ำไว้ใช้ในครอบครัว ประหยัดรายจ่าย มีรายได้ในครอบครัว มีการฝึกอบรมการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย รู้จักการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผลเท่าที่จำเป็น ประหยัด รู้จักการเก็บออมเงินและแบ่งปันผู้อื่น

๓. **ด้านวัฒนธรรม** มีการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านหรือท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป เช่น ประเพณีสู่ขวัญขวัญ การเกี่ยวข้าวด้วยเคียว การมัดข้าว การสีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวโบราณ ที่เป็นเครื่องมือทำมาหากินของไทยดั้งเดิม การแบ่งปันกันในสังคม

๔. **ด้านสิ่งแวดล้อม** การทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้ในครัวเรือนมาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ไม่สูญเปล่า และทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด และไม่ใช้สารเคมีบำรุงเร่งให้พืชงอกงาม โดยคำนึงผู้บริโภค ไม่ใช้สารฟอกขาว-สารเร่งอ้วน และสารอื่น ๆ ภายในโครงการ ซึ่งทุกชนิดจะมีผลตกค้างที่จะเกิดกับสภาพแวดล้อม เศษใบไม้วัชพืชหรือผลผลิตก็นำมาหมักทำปุ๋ยชนิดต่าง ๆ ฝึกอบรมให้ผู้เข้าชมโครงการรู้จักความ

พอเพียงในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ จัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบเป็นการพัฒนาที่สมดุล มีความก้าวหน้า มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดเตรียมพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม ศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี จำนวน ๑ ไร่ ๒ งาน ๑๕ ตารางวา โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาน้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไขอย่างเป็นขั้นตอน ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จะเป็นการพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืนตลอดไป เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน คัดเลือกจากกำลังพลที่มีความรู้ ทางวิชาการและมีประสบการณ์เข้ามาบริหารจัดการและเป็นวิทยากรฝึกอบรมและสาธิตด้านการทำเกษตรอินทรีย์ การจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” อย่างเป็นระบบให้รู้รายจ่าย - รายรับ รู้กำไร - ขาดทุน อย่างละเอียด ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของในหลวง สอดแทรกความรู้ประวัติศาสตร์ของชาติไทย และปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน อย่างเหมาะสม

๓. ศึกษาค้นคว้า คู่มือ ประสานหน่วยงาน นักวิชาการชำนาญการ วิทยากรและปราชญ์ชาวบ้าน ด้านการทำเกษตรกรรม การประมง การปศุสัตว์ การพัฒนาที่ดิน

๔. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดแบบบูรณาการให้เชื่อมโยงกับภารกิจของหน่วยในทุกสายงานของฝ่ายอำนวยการ เช่น ฝ่ายกิจการพลเรือน ฝ่ายยุทธการ ฝ่ายส่งกำลังบำรุง ฝ่ายกำลังพล และกองร้อย จังหวัดทหารบกราชบุรี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ สำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ หน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไป

๓. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้(เป็นเครื่องมือ - เป็นเวทีกลาง) ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ของชุมชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ยกกระดับความรู้ทักษะการสร้างผลผลิต สร้างรายได้ และส่งเสริมอาชีพเกษตรกร

๔. เพื่อสร้างเครือข่ายและการบูรณาการความรู้ระหว่างชุดปฏิบัติงานและแกนนำกลุ่มมวลชนต่างๆ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา นักวิชาการวิทยากรเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดทหารบกราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม ลดปัญหาความยากจนแก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

๕. เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การบริหารจัดการดำเนินงาน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี หน่วยได้คัดเลือกกำลังพลที่มีความรู้ มีประสบการณ์การทำงาน ทำนา มีความเสียสละ มาปฏิบัติงานภายในโครงการเป็นการขับเคลื่อนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ โดยมีคณะที่ปรึกษาและมีผู้บริหารจัดการเป็นนายทหารระดับ พันเอก เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงาน และทีมงาน เจ้าหน้าที่บางนายเป็นผู้มีความรู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการเกษตรมาโดยตรง เช่น การบำรุงดิน(หมอดิน)การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารสมุนไพรไล่แมลง การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชประเภทและชนิดต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นวิทยากรประจำโครงการด้วย

คณะที่ปรึกษาและกรรมการบริหารจัดการโครงการ ประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี	ประธานคณะที่ปรึกษาโครงการ
๒. ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี	รองประธานคณะที่ปรึกษาโครงการ
๓. รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี (๑)	รองประธานคณะที่ปรึกษา
๔. รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี (๒)	รองประธานคณะที่ปรึกษา
๕. เสนาธิการจังหวัดทหารบกราชบุรี	ผช.ประธานคณะที่ปรึกษาโครงการ
๖. รองเสนาธิการจังหวัดทหารบกราชบุรี	ผช.ประธานคณะที่ปรึกษาโครงการ
๗. นายทหารฝ่ายกิจการพลเรือนจังหวัดทหารบกราชบุรีเลขานุการ	
๘. ผู้อำนวยการโครงการชลประทานราชบุรี	ที่ปรึกษา
๙. หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี	ที่ปรึกษา
๑๐. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี	ที่ปรึกษา
๑๑. เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี	ที่ปรึกษา
๑๒. ประมงจังหวัดราชบุรี	ที่ปรึกษา
๑๓. ปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี	ที่ปรึกษา
๑๔. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี	ที่ปรึกษา

๑๕. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร
เขตที่ ๒ จังหวัดราชบุรี ที่ปรึกษา
๑๖. นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ที่ปรึกษา
๑๗. นายทหารประจำ
จังหวัดทหารบกราชบุรี (พ.อำเภอ) ประธานบริหารโครงการ
๑๘. ผู้บังคับกองร้อย จังหวัดทหารบกราชบุรี รองประธานฯ และเลขานุการ
๑๙. รองผู้บังคับกองร้อย จังหวัดทหารบกราชบุรี ผช.ประธานฯ และ
เลขานุการ/เหรัญญิก
๒๐. จ.ส.อ.มนัส ปานทอง ผช.เลขาฯและวิชาการ
๒๑. จ.ส.อ.มบุญ บุตรี วิทยากร ประจำศูนย์ฯ
๒๒. จ.ส.อ.สีหเดช ฉายชูวงษ์ วิทยากร ประจำศูนย์ฯ

๒๓. กำลังพล ร้อย จังหวัดทหารบกราชบุรี (พลทหาร) ลูกมือ

ประธานบริหารจัดการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ มีหน้าที่ดังนี้

๑. วางแผน อำนวยการ บริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี พัฒนาให้ก้าวหน้าเจริญอย่างยั่งยืนทุกโครงการที่ผู้บังคับบัญชาดำริไว้

๒. ชี้แจงการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ฯ และต้อนรับนำชมกิจกรรมภายในโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้กับบุคคลและคณะผู้เข้าเยี่ยมชมหรือศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ โดยยึดหลักแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน)

๓. บริหารงานการดำเนินงานด้านต่างๆ ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ เช่น การพัฒนาแต่ละฐานความรู้ การฝึกอบรม การผลิต การตลาด พร้อมจัดทำบัญชีฟาร์มทุกโครงการที่มีรายรับ-รายจ่าย ให้ศูนย์ฯสามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นต้นแบบสามารถนำไปใช้ในการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน เป็นการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๔. ประสานงานกับส่วนราชการภาครัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเอกชน (เกษตรอำเภอ เมืองราชบุรี เกษตรจังหวัดราชบุรี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี ประมง ปศุสัตว์) ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการสนับสนุนข้อมูลเอกสารวิชาการ วิทยากร ประชาชนชาวบ้าน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๕. วางแผน ออกแบบ การจัดสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หรือพัฒนาปรับปรุงให้กับศูนย์เครือข่ายในเขตจังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม ในโครงการ (๑ อำเภอ ๑ โครงการ) เป็นการสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชนอย่างกว้างขวาง

๖. จัดทำเอกสารรายงานสรุป การดำเนินงานและประเมินผล การปฏิบัติงานของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ในรอบปี เสนอ ทท.๑ ,มทบ.๑๕ ,เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี เกษตรจังหวัดราชบุรี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี

๖. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ ฐานความรู้ต่างๆของศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้กับประชาชนทั่วไปผ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ ชุมนิทรรศการเคลื่อนที่ ระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และสื่อมวลชนทุกสาขา ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑ - ๑ แสดงแผนผังพื้นที่และที่ตั้ง โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่แก่งเงิน)

มีฐานความรู้รวม ๑๖ ฐาน ดังนี้

๑. ฐานการสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่ระบบปิดและกรงดับ
๒. ฐานการสาธิตการเลี้ยงปลาในบ่อปูนและแปลงนา
๓. ฐานการปลูกข้าวในแปลงนาสาธิต
๔. ฐานการสาธิตปลูกพืชผักสวนครัว
๕. ฐานการสาธิตการปลูกพืชผักไร้ดิน
๖. ฐานการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพสารป้องกันแมลง
๗. ฐานการสาธิตการเพาะเห็ด
๘. ฐานการสาธิตการเลี้ยงกบคอนโดและบ่อดิน
๙. ฐานการสาธิตการเลี้ยงหมูหลุม
๑๐. โครงการสาธิตการเลี้ยงไก่สวยงาม

๑๑. ฐานการสาธิตการผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน
๑๒. ฐานการสาธิตการเลี้ยงไก่พื้นเมือง
๑๓. ฐานการสาธิตผลิตลวดดัดเลี้ยงไม้ประดับ
๑๔. ฐานการสาธิตพันธุ์หญ้าแฝก
๑๕. ฐานการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล
๑๖. ฐานการสาธิตการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงไก่ในระบบปิด มี ๒ วิธี

๑. การเลี้ยงแบบกรงดับ เป็นการเลี้ยงในโรงเรือน ขนาด ๓๐ ตารางเมตร พื้นปูน มีตาข่ายปิดล้อมรอบโรงเรือนป้องกันสัตว์อื่นเข้า ติดตั้งชุดกรงสำเร็จรูปขนาด ๒ ชั้นซ้อนมี ๒ ค้ำ ด้านละ ๓๒ ช่อง ๆ ละ ๒ ตัว ชุดหนึ่งเลี้ยงได้ ๑๒๘ ตัว ติดตั้งอุปกรณ์ให้น้ำให้อาหารแบบกะทัดรัดประหยัดได้ใช้ไก่ วันละ ๑๑๐-๑๒๐ ฟอง

๒. การเลี้ยงแบบขังรวม เป็นการเลี้ยงไก่แบบเลี้ยงรวมกันในโรงเรือนขนาด ๓๐ ตารางเมตร กันแดด กันฝน กันลมได้ และมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีเสียงเพลงจากวิทยุทำให้ไก่มีความสุขและคุณภาพของไข่ดี มีเกลบเป็นวัสดุรองพื้น มีเข่งหรือรางรถยนต์เป็นที่ให้ไก่ไข่ มีการสุขาภิบาลที่ดี ดูแลความสะอาดของโรงเรือน อุปกรณ์ให้น้ำ และไม่มีเสียงดังรบกวนไก่ ถึงไม่ฟาดเป็นคอนให้ไก่อ่อน บินออกกำลังกาย ให้อาหารพอเพียง ปล่อยไก่ได้ ๑๒๐-๑๕๐ ตัว ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้พิจารณาคัดเลือกไก่พันธุ์โรดีไอส์แลนด์แดง ไก่จะให้ผลผลิตสูง

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงปลาในบ่อปูน บ่อดินและในแปลงนา

ปลา เป็นอาหารมีคุณค่าให้ประโยชน์ทางร่างกายแก่มนุษย์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี ได้จัดมีการเลี้ยงปลาทั้งประเภทกินพืชและกินเนื้อ เช่น ปลาดุก ปลาแรด ปลานิล และปลาตะเพียนขาว โดยทดลองสาธิตเลี้ยงในบ่อปูน บ่อดิน ในแปลงผัก และในแปลงนา การเลี้ยงในแต่ละที่นั้นปลามีการเจริญเติบโตต่างกัน คือ การเลี้ยงในบ่อปูนปลาจะเจริญเติบโตช้ากว่าบ่อดินหรือในแปลงนาในแปลงผัก สาธิตการเลี้ยง การให้อาหาร ปัญหาในการเลี้ยง และการตลาด

ฐานความรู้การปลูกข้าวในแปลงนาสาธิต

ข้าว เป็นอาหารของคนทั้งโลก และเป็นอาหารหลักของคนไทย มีคุณค่าสรรพคุณสร้างการเจริญเติบโตแก่ร่างกาย ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้จัดสรรพื้นที่เพียง ๑๕ ไร่ ทำแปลงนาสาธิตสามารถทำการปลูกข้าวได้ ๓ ครั้งต่อปี ผลผลิตครั้งละ ๑๕-๘๐ กก.(ข้าวสาร) เป็นปริมาณเพียงพอสำหรับครอบครัว ๔ คน ใช้รับประทานได้ตลอดทั้งปี เป็นฐานความรู้ที่มีบุคคลและคณะเข้าเยี่ยมชม

ชมให้ความสนใจมากที่สุด ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้ทดลองสาธิตการปลูกข้าวหลายชนิดทั้งแล้งน้ำ และมีน้ำขังตลอดเวลา หลายวิธี เช่น แบบใช้กล้าดำ แบบหว่าน แบบหยอดและแบบโยน การปลูกข้าวแต่ละครั้งจะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวต่างกัน เป็นการทดลองปลูกข้าวในพื้นที่เดียวกัน

ฐานความรู้สาธิตการปลูกพืชผักสวนครัว

เป็นการปลูกพืชอินทรีย์ คือไม่ใช้ปุ๋ยและสารเคมีใด ๆ ที่มีพิษต่อร่างกายของผู้บริโภค มีการสาธิต ๓ ประเภท คือ การปลูกพืชผักคลุมดินในถ่อ การปลูกพืชผักไม้เลื้อยขึ้นซุ้ม การปลูกพืชผักยืนต้น เช่น ผักหวาน ชะอม ใปลวก ฯลฯ

การปลูกพืชผักคลุมดินจะปลูกในพื้นที่ยกถ่อ จะสลับปลูกผักคลุมดินชนิดต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า และผักอื่น ๆ สาธิตขบวนการขั้นตอนการปลูกและบำรุงพืชให้เจริญงอกงาม

การปลูกพืชผักไม้เลื้อย เป็นการสาธิตปลูกพืชประเภทไม้เลื้อยทุกชนิด เช่น บวบ พักน้ำเต้า มะระ ถั่ว พักทอง และอื่น ๆ โดยการสร้างซุ้มให้ไม้เลื้อย ปลูกทั้ง ๒ ข้าง ตรงกลางจะเป็นทางเดิน สร้างภูมิทัศน์ บรรยากาศให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้เป็นอย่างมาก

ฐานความรู้การสาธิตการปลูกพืชผักไร้ดิน (ผักไฮโดรโปนิคส์: Hydroponics)

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้มีฐานความรู้การสาธิตปลูกพืชไร้ดิน โดยสร้างโรงกางมุ้งปิดมิดชิดป้องกันแมลงและศัตรูพืชเข้ามาทำลายพืช เพราะการปลูกพืชชนิดนี้จะไม่ใช่สารเคมีใด ๆ สร้างโต๊ะทำรางน้ำสารละลายธาตุอาหารพืชไหลวน โดยใช้วัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ใช้กระเบื้องรองก้นที่ใส่แล้ว แผ่นพลาสติก รางน้ำฝน ท่อพีวีซี เป็นการปลูกพืชลงบนสารละลายธาตุอาหารพืช โดยให้รากพืชสัมผัสกับสารละลายโดยตรง ที่สำคัญวิธีการปลูกก็ง่ายแสนง่ายด้วยชุดปลูกระบบไฮโดรโปนิคส์ สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสมของสถานที่ และความต้องการของเราเอง

ฐานความรู้การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ (Organic Fertilizer) หรือ ปุ๋ยหมัก

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นการปรับสภาพดินทำให้ดินมีสภาพเป็นกลาง จุลินทรีย์เอ็ม (EM ; Effective Micro-organisms) ให้ประโยชน์ในเรื่องการย่อยสลายและการควบคุมกลุ่มจุลินทรีย์ที่ก่อโทษ กลุ่มจุลินทรีย์ที่ให้ประโยชน์มีทั้งประเภทใช้ออกซิเจนและไม่ใช้ออกซิเจน จุลินทรีย์ที่ใช้ในการหมัก (Zynogumic or Fermented microorganisms) ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้ดินต้านทานโรค (Diseases resistant) เข้าสู่วงจรการย่อยสลายได้ดี ช่วยลดการพังทลายของดิน ป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชบางชนิด สามารถบำบัดมลพิษในน้ำเสียที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษต่างๆ ได้

ฐานความรู้การสาธิตการเพาะเห็ด

เห็ดเป็นอาหารประเภทผักที่คนนิยมนำมาปรุงเป็นอาหารมาช้านานแล้ว มีรสชาติดี คุณค่าอาหารสูงนำมาปรุงอาหารได้หลากหลายชนิด และยังมีคุณสมบัติทางยาสามารถป้องกันและรักษาโรคได้อีกด้วยผู้ที่รับประทานเห็ดเป็นประจำ ปัจจุบันการเพาะเห็ดใช้เทคโนโลยีในการเพาะสูง ทำให้ได้ผลผลิตดีเพาะได้ง่าย ระยะเวลาสั้น ไม่จำเป็นต้องอาศัยน้ำฝนและแสงแดด ใช้วัสดุที่เหลือใช้จากการเกษตรสามารถเพาะได้ทุกฤดูกาล เมื่อมีปริมาณมากๆสามารถทำเป็นเห็ดตากแห้งได้ที่นิยมเพาะกัน ในปัจจุบันจะใช้เชื้อเห็ดเป็นวัสดุเพาะเป็นหลัก ดังนั้นการเพาะเห็ดจึงง่ายไม่ยุ่งยากทำได้ทุกคนทุกสถานที่ ทุกฤดู เมื่อพร้อมแล้วเรามาฝึกกันเลยครับ

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงกบคอนโด

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้มีฐานการสาธิตการเลี้ยงกบในขงล้อรถยนต์เก่า ๆ มาวางซ้อนเป็นชั้น ๆ เจาะรูระบายน้ำในแต่ละเส้น ใส่น้ำนำลูกกบไปปล่อยเลี้ยง ใช้เวลาเลี้ยงให้อาหารประมาณ ๒ เดือน จะโตเต็มที่ขายได้ ๓ - ๔ ตัวต่อ ๑ กิโลกรัมก็จับขายได้ราคาดี การเลี้ยงกบคอนโด นอกจากจะไม่สิ้นเปลืองน้ำ ใช้พื้นที่ไม่มากแล้ว กบที่เลี้ยงในคอนโดจะโตเร็วกว่ากบที่เลี้ยงในบ่อลอยที่ต้องใช้เวลาจนถึง ๓ เดือน

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงหมูหลุม

การสาธิตการเลี้ยงหมูหลุม เป็นวิธีการเลี้ยงแบบเกษตรธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจำหน่ายหมูแล้วยังได้ปุ๋ยหมักชั้นดีจากวัสดุที่ทำพื้นที่อยู่ของหมู ภาระการเลี้ยงหมูก็ง่ายและเบาแรง คือ ไม่ต้องกวาดพื้นคอกกำจัดขี้หมู จะไม่มีกลิ่นเหม็นของขี้หมูรบกวน พื้นคอกไม่แฉะแฉะ และไม่มีแมลงวันตอม อาหารหมูได้จากเศษอาหารเหลือทิ้งจากโรงเลี้ยง

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงไก่สวยงาม

เป็นการเลี้ยงเชิงอนุรักษ์ เพราะเป็นสัตว์ที่มีความน่ารัก มีสีสันสวยงาม ตัวไม่ใหญ่ เป็นที่นิยมอย่างมาก เพราะเลี้ยงง่าย ใช้พื้นที่น้อย ทนทานต่อโรคและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี สร้างรายได้ให้แก่ผู้เลี้ยงได้มาก แนะนำวิธีเลี้ยงและความรู้วงจรชีวิตและนิสัยใจคอของไก่แจ้ พันธุ์ไก่แจ้มีหลายชนิดทั้งไทยและต่างประเทศ

ฐานความรู้การสาธิตการผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน

ไส้เดือน เป็นสัตว์เลื้อยคลานที่ชอบอยู่ในดินทำหน้าที่ย่อยจุลินทรีย์ที่อยู่บนผิวดิน กลายเป็นปุ๋ยให้แก่พืช อีกทั้งขอนไชพวนดินให้ร่วนซุย ไส้เดือนดินมีวงจรชีวิตจะผสมพันธุ์กันในช่วงกลางคืน การเลี้ยงไส้เดือนดินในชั้นพลาสติกเหมาะสำหรับการ เลี้ยงไว้ในพื้นที่จำกัด เช่น บ้านพัก ที่อยู่อาศัย เพราะมีความสะดวก จัดตั้งง่าย สามารถนำไปวางไว้มุมไหนของบ้านก็ได้ที่

ปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ หรือศัตรูของไส้เดือนเดือน และยังหาซื้อได้ง่าย จัดเก็บและทำความสะอาดง่าย สิ่งที่ได้รับเป็นผลผลิตปุ๋ยจากมูลไส้เดือนและสิ่งเน่าเปื่อยของอาหารไส้เดือน

ฐานความรู้การสาธิตการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

“ไก่ชน” มีลักษณะและความสามารถพิเศษในเรื่องการต่อสู้ เพื่อการกีฬาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีมาแต่อดีต ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีสาธิตให้ความรู้ในการเลี้ยง การดูแลด้วยวิธีการเฉพาะทาง ซึ่งแตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ศูนย์การเรียนรู้ฯ ไม่สนับสนุนให้เลี้ยงไว้เพื่อการพนันขันต่อ มีโรงเรือนหรือเล้าให้ไก่ก่อน มีหลังคากันแดดกันฝนได้ ควรให้ห่างจากตัวบ้านพอสมควรและอยู่ในที่ดอนไม่ชื้นแฉะ ไม่ควรอยู่ใกล้ต้นไม้ เพราะไก่ชอบนอนบนต้นไม้จะไม่เข้าไปนอนในเล้า พื้นเล้าอาจจะปูด้วยแกลบหรือขี้เลื่อยหรือฟางแห้งหนาอย่างน้อย ๔ ซม. ควรมีสุ่มสำหรับเลี้ยงแม่ไก่กับลูกอ่อน มีที่ใส่อาหาร รางใส่น้ำ โรงเรือนไม่ร้อนเกินไป ฝนสาดไม่ถึง แต่แม่ไก่เดินเข้าออกสะดวก มีคอนสำหรับให้ไก่นอน

ฐานความรู้การผลิตลวดคัดเลี้ยงไม้ประดับ

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้มีฐานการสาธิตการสอนการทำลวดคัดเป็นรูปร่างสัตว์ หรือรูปร่างวัสดุต่าง ๆ เพื่อปลูกต้นไม้ตัดกิ่งไม้ให้เป็นรูปร่างที่ต้องการเป็น โครงการที่น่าสนใจมาก เพราะสามารถฝึกอบรมนำไปประกอบอาชีพเสริมได้

ฐานความรู้การสาธิตพันธุ์หญ้าแฝก

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้มีฐานการสาธิตการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ต่าง ๆ แสดงพันธุ์หญ้าแฝกต่างๆ ในแต่ละพื้นที่ ในจังหวัดต่าง ๆ เรียนรู้การปลูกการดูแล ประโยชน์ที่ได้ การขยายพันธุ์

ฐานความรู้การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี ได้มีการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล โดยได้รับการสนับสนุนเครื่องผลิตที่ได้มาตรฐาน ขนาด ๑๐๐ ลิตร จากกรมการพลังงานทหาร กระทรวงกลาโหม เมื่อ ๗ ก.ค.๕๑ สามารถผลิตน้ำมันชนิด B๕ วัตถุดิบจะเป็นน้ำมันพืชที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้จากการบริจาคของเหล่านักศึกษาวิชาทหารที่หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหาร จังหวัดทหารบกราชบุรี ทำการฝึกศึกษาอยู่เป็นจำนวนมากต่อปี และสามารถผลิตออกมาจำหน่ายในราคาประหยัดให้แก่ข้าราชการได้เป็นอย่างดี

ฐานความรู้การสาธิตการเพาะเลี้ยงกล้วยไม้

ศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดให้มีฐานการสาธิตทดลองการเลี้ยงเพาะพันธุ์กล้วยไม้ชนิดต่าง ๆ

กิจกรรมการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

๑. กิจกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิต เช่นการทำปุ๋ยหมัก, การทำน้ำหมักชีวภาพ, ปลูกพืชหมุนเวียน, การคัดเลือกพันธุ์พืชไว้ทำพันธุ์และ การเพาะพันธุ์กล้าไม้,

๒. กิจกรรมด้านการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ การพึ่งตนเอง เช่น การเพาะเห็ด, การเลี้ยงหมูหลุม, การเลี้ยงไก่ไข่, การเลี้ยงปลาในนาข้าว / ในร่องสวน, พืชผักสวนครัว การผลิตน้ำมันไบโอดีเซล และพืชผักไร้ดิน มีการจัดทำบัญชีฟาร์มจากการจำหน่ายผลผลิตและการแปรรูปต่าง ๆ ภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้รู้ถึงรายรับ รายจ่าย และผลกำไร

๓. กิจกรรมด้านการบริหารการพัฒนา เช่น

๓.๑ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการชำนาญการด้านการเกษตรกรรม การประมง ปศุสัตว์ ปราชญ์ชาวบ้านและกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในพื้นที่

๓.๒ อบรมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์

๓.๓ การรวบรวมภูมิปัญญาเกษตรกรอินทรีย์และหมอพื้นบ้าน

๓.๔ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ ทุกแขนง

๓.๕ การจัดนิทรรศการทั้งในและนอกโครงการ

๓.๖ สร้างเครือข่ายโดยสนับสนุนวางแผนสร้างออกแบบ รูปแบบการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ใน ๒ จังหวัด ชื่อว่า “โครงการ ๑ อำเภอ ๑ ศูนย์ฯ” โดยจัดทำล้งผลของ จังหวัดทหารบกราชบุรี และเครื่องมือต่าง ๆ สนับสนุน, การสร้างเครือข่ายธุรกิจเอกชนเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลแนวความคิดการทำงานเกษตรอินทรีย์ การสร้างผลผลิตและการตลาด พร้อมแลกเปลี่ยนวิชาการ วิทยากรบรรยายให้แก่เป้าหมาย นอกจากนี้แล้วยังมีเครือข่ายสนับสนุนตามภารกิจ ได้แก่ เครือข่ายวิชาการเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและสนับสนุน นักวิชาการ วิทยากร เครือข่ายสร้างกระบวนการเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์กรสื่อสารมวลชนทั้งของรัฐและภาคเอกชน

๔. กิจกรรมด้านการตลาดและการแปรรูปผลผลิต

๔.๑ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมด้านการตลาดของสมาชิกและเครือข่าย

๔.๒ จัดให้มีอาคารสถานที่ในการจำหน่ายผลผลิตของศูนย์ฯ และสมาชิก

๔.๓ จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือในการแปรรูปผลผลิต

๔.๓ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมตลาดนัดส่งเสริมสุขภาพหรือตลาดทางเลือกที่เป็นธรรมสำหรับผู้บริโภคหรือศูนย์วิจัยหน่วยอาหารปลอดภัย

หลักการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ฯ จัดการบริหาร บริการ โดยยึดหลักการ แบ่งปัน / เอื้อเพื่อเกื้อกูล ความร่วมมือกันซึ่งกันและกัน การเชิดชูเกษตรอินทรีย์ วิถีพุทธ สร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ (๗) แห่ง เกษตรอินทรีย์ทำความดีถวายในหลวง) การสนับสนุนรถคนตรีของหน่วยยังหน่วยงานต่าง ๆ

ด้านงบประมาณ

โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติให้เป็น ศูนย์หลัก เขตอำเภอเมืองราชบุรี และสนับสนุนงบประมาณ หลักการบริหารจัดการ ศูนย์หลัก

ปี ๒๕๕๓ งบประมาณการผลิต-พัฒนาแปลง และฝึกอบรม จำนวน ๑๕๒,๐๐๐ บาท (รับเป็นวัสดุอุปกรณ์) แยกเป็นงบประมาณย่อยต่าง ๆ ได้แก่

๑. งบการฝึกอบรม ๒ รุ่น	รวมเป็นเงิน ๓๒,๐๐๐ บาท
๒. งบพัฒนาแปลง(ปรับปรุงแปลง)	รวมเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๓. งบปัจจัยการผลิตด้านสัตว์	รวมเป็นเงิน ๕๖,๐๐๐ บาท
๔. งบปัจจัยการผลิตด้านประมง	รวมเป็นเงิน ๒๘,๐๐๐บาท
๕. งบปัจจัยการผลิตด้านพืช	รวมเป็นเงิน ๓๘,๐๐๐บาท
๖. งบปัจจัยการผลิตด้านบำรุงดิน	รวมเป็นเงิน ๒๘,๐๐๐บาท

ปี ๒๕๕๔ งบฝึกอบรมการต่อยอด ชั้นที่ ๒ และ ๓ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

ปี ๒๕๕๕ เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก ปุ๋ย พันธุ์ปลา พันธุ์ข้าว

ปี ๒๕๕๖ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี จัดให้ จำนวน ๘๒,๐๐๐ บาท เป็นงบฝึกอบรมทั้งปี

เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ให้การสนับสนุนและเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ด้านบริหารการจัดการ -วิธีการ ศูนย์ฯ และงบประมาณ -วิชาการ- ฝึกอบรม-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ผลิตปุ๋ย การบำรุงดิน การจัดทำบัญชีฟาร์ม การแปรรูปผลผลิต และการประสานยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ประมง ปศุสัตว์ เมล็ดพันธุ์ข้าว พาดูงานศูนย์เครือข่าย-ปราชญ์ชาวบ้าน)

ข้อดีในการดำเนินงานของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ

๑. การใช้พื้นที่ ๑ ไร่เศษ มีการพัฒนาบำรุงดินและแบ่งเป็นส่วน ๆ ตามความเหมาะสมของโครงการ เพื่อเป็นแหล่งสาธิตเรียนรู้ ด้านอาชีพทางการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจและเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติงานจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที

๒. แปลงนาสาธิตมีพื้นที่ ๑๕ ตารางวา สามารถทำการปลูกข้าวได้ ๓ ครั้งต่อปี ผลผลิตครั้งละ ๑๕- ๒๐ กก.(ข้าวสาร) เป็นปริมาณเพียงพอสำหรับครอบครัว ๔ คน ใช้รับประทานได้ตลอดทั้งปี ที่เหลือยังแบ่งปันหรือจำหน่ายเป็นรายได้อีก

๓. ศูนย์การเรียนรู้ ฯ ได้รับการบรรจุให้เป็นศูนย์หลักของอำเภอเมืองราชบุรีและได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้เป็นศูนย์ ฯ ตัวอย่าง ศูนย์ต้นแบบให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปพัฒนาต่อไปได้อย่างเหมาะสมต่อไป

๔. โครงสร้างของศูนย์การเรียนรู้ ฯ เป็นความร่วมมือของภาคราชการอย่างพร้อมเพียง มีผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี เป็นประธานคณะที่ปรึกษา มีผู้บัญชาการจังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นรองประธานคณะที่ปรึกษาในการดำเนินงาน มีเจ้าหน้าที่ประจำเป็นกำลังพลทหาร มุ่งเน้นให้พลทหารกองประจำการที่ได้เข้ามารับราชการพิจารณาเป็นทางเลือก แล้วกลับไปปฏิบัติหลังปลดประจำการแล้ว

๕. ในการเข้ามาดูงานภายในโครงการศูนย์การเรียนรู้ ฯ ที่เป็นหมู่คณะศูนย์การเรียนรู้ ฯ มีวิทยากรพิเศษบรรยายเรื่องแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการทรงงานของในหลวง ถ้ามีเวลามากพอก็จะกล่าวถึง และอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน โดยอิงประวัติศาสตร์ชาติไทย สอดแทรกเข้าไปอย่างเหมาะสม

๖. จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์การเรียนรู้ ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรีได้รับการตอบรับความสนใจจากประชาชน หน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นอย่างดี (เม.ย.๕๗ จำนวน ๘,๘๖๐ คน) เช่น คณะผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพบก คณะหัวหน้าหน่วยงานราชการภาครัฐและเอกชน คณะนักเรียน นิสิต นักศึกษา คณะเกษตรกร คณะพระสงฆ์และสมณทูตทหารกองประจำการ ข้าราชการกำลังพล และคณะนักท่องเที่ยว

จำนวนบุคคลและคณะบุคคลที่เข้าชมโครงการศูนย์การเรียนรู้ ฯ จะเป็นการบอกถึงตัวชี้วัดถึงความสำเร็จและพิจารณาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ฯ ตัวอย่างของจังหวัดราชบุรี(ศูนย์หลัก) และกองทัพบกจะพิจารณาส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านการเกษตรกรรมต่อไป

๗. ศูนย์การเรียนรู้ ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” อย่างเป็นระบบให้รัฐรายจ่าย - รายรับ รู้กำไร - ขาดทุน อย่างละเอียด เพื่อให้คณะเยี่ยมชมนำไปเป็นต้นแบบพัฒนาปรับปรุงได้ทันที

๘. ศูนย์การเรียนรู้ ฯ แห่งนี้ถือได้ว่าเป็น “เวทีกลาง - เครื่องมือ” ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาศึกษาและคัดเลือกลงไปใช้กับทั้งตนเอง โรงเรียน หรือหน่วยงาน อันส่งผลให้สังคมไทยน่าอยู่ อย่างเป็นรูปธรรม

๘. ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีนโยบายให้การสนับสนุนการจัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนให้กับโรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชนเขตอำเภอละ ๑ แห่ง (จังหวัดราชบุรี มี ๑๐ อำเภอ จังหวัดสมุทรสงคราม มี ๑ อำเภอ) เป็นการสร้างขยายเครือข่ายและขับเคลื่อนเผยแพร่แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปยังชุมชนต่าง ๆ ปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้ว ๗ แห่ง

๑๐. มีการเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ไปผู้สังคม อย่างเป็นระบบ ทั้งรายการทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจก การจัดนิทรรศการ และเว็บไซต์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ย่อมทำให้ประโยชน์สูงสุดเป็นของประชาชนทุกกลุ่มอย่างกว้างขวาง

๑๑. ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีกิจกรรมในรอบปี เช่นงานเลี้ยงสังสรรค์ “ปรุงตามชอบรอบรั้วจทบ.” พิธีเทิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา “ปลูกข้าววันแม่” “เกี่ยวข้าววันพ่อ” พิธีลงแขกเกี่ยวข้าว พิธีทำขวัญข้าว เป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และเพื่อการประชาสัมพันธ์

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

๑. โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ (โยธินวิทยา) ตำบลหลักเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ชื่อโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน” โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ (โยธินวิทยา) ใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยรับการสนับสนุนจากการก่อสร้าง กองพันทหารช่าง เครื่องมือพิเศษ กองพลทหารช่าง กรมทหารช่าง เข้าปรับพื้นที่ และ จังหวัดทหารบกราชบุรี ครู นักเรียน ชุมชน ช่วยกันดำเนินการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ซึ่งมี ๒ ประเภท ได้แก่ พืชผักไม้เลื้อย และพืชผักคลุมดิน สาธิตการเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดเป็นรูปธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้การบูรณาการในวิชาต่าง ๆ นอกห้องเรียนของครูและนักเรียนระดับ ป.๑ -๖ โดยใช้การเกษตรกรรมเป็นเครื่องมือ และเป็นเวทีกลางการสาธิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม การฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับบุคลากรและประชาชนในชุมชน โดยรอบ อีกทั้งสร้างผลผลิตเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันให้กับนักเรียน ผลผลิตที่เหลือจะจำหน่ายราคาถูกให้กับครูและผู้ปกครอง เป็นการสร้างรายได้ ที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.๒๕๕๑ - เม.ย.๕๓) มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชนประชาชนทั่วไป เข้าชมศึกษาดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ประมาณ ๒,๕๐๐ คน

๒. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ชื่อโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน” โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง ใช้พื้นที่ ๒ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เริ่มดำเนินการ เมื่อ ปี พ.ศ.๒๕๕๓ โดยจังหวัดทหารบกราชบุรี ครู นักเรียน ชุมชน ร่วมช่วยกันดำเนินการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว พืชผัก ไม้เลื้อย และพืชผักคลุมดิน ปลูกผักลอยฟ้า สร้างรั้วกินได้ ฐานความรู้สาธิตการเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่ การสาธิตการปลูกข้าวในแปลงนาสาธิต มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดเป็นรูปธรรม เป็นแหล่งเรียนรู้การบูรณาการในวิชาต่าง ๆ นอกห้องเรียนของครูและนักเรียน ระดับ ป.๑ - ๖ โดยให้การเกษตรกรรมเป็นเครื่องมือ และเป็นเวทีกลางการสาธิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม การฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้เกษตรกรและประชาชนในชุมชนโดยรอบ อีกทั้งสร้างผลผลิตจำหน่ายราคาถูกให้กับครูและผู้ปกครอง สร้างรายได้เพื่อพัฒนาโครงการต่อไป ที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.๒๕๕๓ - เม.ย.๕๖) มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน ประชาชนทั่วไปเข้าชมศึกษาดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ประมาณ ๒,๘๐๐ คน

๓. โรงเรียนคลองตาจ่า (คงจิบอุทิศ) ตำบลบางยี่รงค์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงครามชื่อโครงการ “โครงการ ครัวชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง” ใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ๖๐ ตารางวา เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโรงเรียนคลองตาจ่า (คงจิบอุทิศ) ได้ยึดถือน้อมนำมาโดยตลอด เพื่อมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดเป็นรูปธรรม เพื่อจัดสรรพื้นที่ ของโรงเรียนคลองตาจ่า (คงจิบอุทิศ) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ การบูรณาการในวิชาต่าง ๆ นอกห้องเรียนของครูและนักเรียนระดับ ป.๑ - ๖ โดยให้การเกษตรกรรมเป็นเครื่องมือ และเป็นเวทีกลางการสาธิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรมให้กับผู้เกษตรกรและประชาชนในชุมชนโดยรอบ

๔. โรงเรียนบ้านบึง (สันติมนโนประชาสรรค์) ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ชื่อโครงการ “โครงการสานฝันผู้เกษตรสู่อาชีพเกษตรพอเพียง” ใช้พื้นที่ ๒ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดทหารบกราชบุรี ครู นักเรียน ชุมชน ช่วยกันดำเนินการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ สาธิตการเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลาจุก การผลิตถ่านและน้ำส้มควันไม้ การผลิตถั่วงอก การเลี้ยงหมูหลุม การปลูกพืชสมุนไพร รั้วกินได้ เพาะชำไม้ดอกไม้ประดับ เลี้ยงปลาสวยงาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้การบูรณาการในวิชาต่าง ๆ นอกห้องเรียนของครูและนักเรียน ระดับ ป.๑ – ๖ โดยใช้การเกษตรกรรมเป็นเครื่องมือ และเป็นเวทีกลาง การสาธิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม การฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับยุวเกษตรกรและประชาชนในชุมชนโดยรอบ อีกทั้งสร้างผลผลิตเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันให้กับนักเรียน ผลผลิตที่เหลือจำหน่ายราคาถูกให้กับครูและผู้ปกครองสร้างรายได้ที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.๒๕๕๓ - เม.ย.๕๙) มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชนประชาชนทั่วไปเข้าชมศึกษาดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ประมาณ ๔,๕๖๐ คน

๕. โรงเรียนวัดโรงธรรม มิตรภาพที่ ๗๐ ตำบลบ้านปรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ชื่อโครงการ “โครงการครัวชุมชนเศรษฐกิจคนพอเพียง” โรงเรียนวัดโรงธรรม มิตรภาพที่ ๗๐ ใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ๓๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดทหารบกราชบุรี ครู นักเรียน ชุมชน ช่วยกันดำเนินการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ สาธิตการเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และสาธิตการเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชสมุนไพร รั้วกินได้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้การบูรณาการในวิชาต่าง ๆ นอกห้องเรียนของครูและนักเรียน ระดับ ป.๑ – ๖ โดยใช้การเกษตรกรรมเป็นเครื่องมือ และเป็นเวทีกลางการสาธิตและส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม การฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับยุวเกษตรกรและประชาชนในชุมชนโดยรอบ อีกทั้งสร้างผลผลิตเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันให้กับนักเรียนที่เหลือจำหน่ายราคาถูกให้กับครูและผู้ปกครองสร้างรายได้ ที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.๒๕๕๓ - เม.ย.๕๙) มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชนประชาชนทั่วไปเข้าชมศึกษาดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ประมาณ ๑,๕๐๐ คน

๖. กองพันทหารพัฒนาที่ ๑ กองพลพัฒนาที่ ๑ จังหวัดราชบุรี ชื่อโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน กองพันทหารพัฒนาที่ ๑ กองพลพัฒนาที่ ๑ “ใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ๕๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดทหารบกราชบุรี สนับสนุนเป็นที่ปรึกษาการออกแบบ การดำเนินการร่วมก่อสร้างและการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และการเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชสมุนไพร รั้วกินได้ การเลี้ยงหมูหลุม การปลูกพืชไร้ดิน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับทหารกองประจำการและครอบครัวกำลังพล มีการฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับทหารกองประจำการ อีกทั้ง

สร้างผลผลิตเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารในโรงเลี้ยงทหาร ที่เหลือจำหน่ายราคาประหยัดให้กับครอบครัวกำลังพล

๗. กองพันทหารช่างที่ ๕๒ กรมทหารช่างที่ ๑ รักษาพระองค์ ชื่อโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน” ใช้พื้นที่ ๒ ไร่ ๓ งาน ๕๐ ตารางวา เพื่อจัดสรรพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จังหวัดทหารบกราชบุรี สนับสนุนเป็นที่ปรึกษา การออกแบบ การดำเนินร่วมนอกสร้างและการจัดทำแปลงพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกพืชสมุนไพร รั้วกินได้ การเลี้ยงกบ การเลี้ยงปลาจุก การเลี้ยงหมูหลุม เพาะชำไม้ดอกไม้ประดับ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีส่วนร่วมในกระบวนการเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับทหารกองประจำการและครอบครัวกำลังพล มีการฝึกอบรมสร้างความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับทหารกองประจำการ อีกทั้งสร้างผลผลิตเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร ให้กับโรงเลี้ยงทหาร ผลผลิตที่เหลือจะจำหน่ายในราคาประหยัดให้กับครอบครัวกำลังพล

๘. ออกแบบแปลงสาธิตการปลูกพืชผักอินทรีย์ และนำกำลังพลดำเนินการก่อสร้าง ซุ้มไม้เลื้อย และยกแปลงปลูก จัดภูมิทัศน์ บริเวณหน้าสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองราชบุรี ในเนื้อที่ ๑๒๐ ตารางวา วัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำเป็นแปลงพืชผักปลอดสารพิษ เป็นการสาธิตและทดลองปลูกเมล็ดพันธุ์ผักชนิดต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนได้เข้าศึกษาหาความรู้

บทที่ ๔

วิเคราะห์แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สู่ภาคประชาชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ลักษณะปลายปิด มี ๔ ตอน จำนวน ๔๐ ข้อและข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยตนเอง พร้อมการสังเกต นำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายผล แบบสัมภาษณ์ลักษณะปลายปิด มี ๔ ตอนได้แก่

ตอนที่ ๑ เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ

ตอนที่ ๒ เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ตอนที่ ๓ เรื่อง ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ตอนที่ ๔ เรื่อง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชนบุรี

กลุ่มประชากร มี ๔ กลุ่มๆ ละ ๓๐ คน รวมจำนวน ๑๒๐ คน ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชนบุรี จำนวน ๓๐ นาย (นายทหาร นายสิบ พลทหาร และพนักงานของรัฐ)

กลุ่มที่ ๒ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จำนวน ๓๐ คนส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการชำนาญการ ได้แก่ โครงการชลประทานราชบุรี, สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี, เกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี, เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี, ประมงจังหวัดราชบุรี, ปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี, ศูนย์วิจัยข้าวราชบุรี และสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๒ จังหวัดราชบุรี สมาคมกล้วยไม้ไทยจังหวัดราชบุรี, บริษัท คัทซ์ กรีนเนอร์ (พีช ไร์คิน), ศูนย์สร้างสุขเกษตรชุมชนคอนแร่ (หมูหลุม)

กลุ่มที่ ๓ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน (เครือข่าย ๗ แห่ง) จำนวน ๓๐ คน ส่วนใหญ่เป็นครูและนักเรียน โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ “โยธินวิทยา” ต.หลักเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี, โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง ต.ดอนคลัง อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี, โรงเรียนคลองตาจ่า(คงจิบูทิส) ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม, โรงเรียนบ้านบึง (สันติ มโนประชาสรรค์)ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี, โรงเรียนวัดโรงธรรม มิตรภาพที่ ๗๐ ต.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม, เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพันทหารพัฒนาที่ ๑ กองพลพัฒนาที่ ๑ จ.ราชบุรี, เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพันทหารช่างที่ ๕๒ กรมทหารช่างที่ ๑ รักษาพระองค์

กลุ่มที่ ๔ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๐ คน (บุคคลและคณะบุคคลที่เข้าชมกิจการ โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี และสื่อมวลชน)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป็นไปตามจำนวน คือ ๑๒๐ ชุด (๑๐๐ %) ข้อมูลที่เป็นคำถามสัมภาษณ์ มี ๔ ตอน รวม ๔๐ ข้อ ทำการแจกแจงค่าคะแนนระดับน้ำหนักเหมาะสม และวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๑ ตอนที่ ๑ เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๐	๗	๖	๔	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๘	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๕	๑	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๘	๔	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๐ / ๖๐.๐๐%	๓๒ / ๓๘.๔๐%	๒๐ / ๒๕.๐๐%	๑๑ / ๑๓.๒๐%	๗ / ๘.๔๐%

จากตารางที่ ๔ - ๑ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ทหาร คือ ประชาชนส่วนหนึ่งที่มีระเบียบวินัย มีเครื่องมือและยุทธวิธีต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีขีดความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐ ในการพัฒนาประเทศได้ในพื้นที่ทุกส่วนของประเทศ ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๘.๔๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดง

ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ทหารเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีกำลังพลมาก และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหน่วย จังหวัดทหารบก มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงในทุก ๆ เรื่อง”

ตารางที่ ๔ - ๒ ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๘	๔	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๖ / ๖๗.๒๐ %	๓๑ / ๓๗.๒๐ %	๒๓ / ๒๗.๖๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๘ / ๙.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ทหารใช้ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติทางทหารด้วยเสมอ ทำให้พี่น้องประชาชนมีความใกล้ชิดและผูกพัน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการพระราชดำริต่างๆ ทหารมีความรู้และความเข้าใจ นำความรู้เหล่านั้นออกทำการแนะนำและช่วยเหลือประชาชน ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๒๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๙.๖๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ทหารมีจิตความสามารถรักษาความมั่นคงและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ ความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ตารางที่ ๔ - ๓ ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๑๑	๓	๒	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๓	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๘	๓	๓	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๒ / ๖๒.๖๐ %	๓๕ / ๔๒.๐๐ %	๑๕ / ๑๘.๐๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๗ / ๘.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กองทัพควรมีการบรรจุหลักสูตร และฝึกอบรมนักเรียนทหาร กำลังพลทุกคน เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชน โดยอบรมถึงความเป็นมา ความหมาย และหลักแนวคิดให้นักเรียนทหารมีความรู้ ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง สร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ และเป็นการปูพื้นฐานที่จะเป็นแกนนำ เป็นส่วนร่วมปฏิบัติและเป็นวิทยากร ในการขับเคลื่อนเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ระดับน้ำหนักระหว่าง ๖๒.๖๐ ร่องลงมาคือ ร้อยละ ๔๒.๐๐ ในระดับน้ำหนักระหว่าง ร้อยละ ๑๘.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖.๔๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ทหารมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ น้อมนำหลักการทรงงาน และสนองพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ มาปฏิบัติเผยแพร่สู่ประชาชน โดยเฉพาะ การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แล้วนำมาฝึกอบรมให้แก่กำลังพล และเยาวชน ประชาชน รอบหน่วยทหาร”

ตารางที่ ๔ - ๔ ตอนที่ ๒ เรื่อง ความเข้าใจในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๔

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๐	๓	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๔	๒	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๔	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๓๓ / ๓๕.๖๐ %	๑๗ / ๒๐.๔๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๗ / ๘.๔๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๔ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับรัฐหรือระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่ง ที่มีความพอเพียง มาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ด้วยหลักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นสังคม

แห่งความพอเพียงในที่สุด เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงด้วยเหตุด้วยผลว่า พื้นฐานของประเทศเป็นอย่างไร ก็จะสามารถวางนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๕.๖๐ ในระดับ น้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๐.๔๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๕ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๕	๒	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๖ / ๖๗.๒๐ %	๓๓ / ๓๕.๖๐ %	๑๘ / ๒๑.๖๐ %	๘ / ๘.๖๐ %	๕ / ๕.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม อาทิผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมไม่ควรขยายการลงทุนหรือเพิ่มการผลิตที่เกินตัว และนำไปสู่การเพิ่มความเสี่ยงที่ทำให้ต้องพึ่งพิงผู้อื่น หรือภายนอกมากเกินไปจนขาดความสมดุลในระยะยาว แต่ควรดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังอย่างเป็นขั้นตอนที่มีการกระจายความเสี่ยงหรือสร้างเครือข่ายธุรกิจเพื่อร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติ จะมีความแตกต่างกันในแต่ละสาขาการผลิต ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๕.๖๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๑.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๘.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๕.๖๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักลงทุน ผู้บริหาร และผู้ร่วมงาน ได้และส่งผลถึงการประสบความสำเร็จ ในอนาคตได้”

ตารางที่ ๔ - ๖ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๖

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๕ / ๖๖.๐๐ %	๓๓ / ๓๕.๖๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๘ / ๘.๖๐ %	๓ / ๓.๖๐%

จากตารางที่ ๔ - ๖ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความพอดี พอประมาณ ยึดทางสายกลาง ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นระบบขั้นตอนไม่รีบร้อนก้าวกระโดด บนพื้นฐานของการรู้จักตนเองและรู้จักเลือกสิ่งต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงภัยให้กับตนเอง และชุมชนจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในโลกยุคโลกาภิวัตน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามวิกฤตระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๕.๖๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๘.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๓.๖๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่สามารถเข้าถึงแก่กลุ่มคนและอาชีพที่สามารถหาเงินที่ละมาก ๆ ใช้เวลาอันสั้นและใช้ทุนต่ำ เช่น ดารา นักร้อง นักแสดง ที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตที่ฟุ่มเฟือย และเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมแก่เยาวชน”

ตารางที่ ๔ - ๗ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๗

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑

กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๖ / ๖๗.๒๐ %	๓๑ / ๓๗.๒๐ %	๑๙ / ๒๑.๖๐ %	๕ / ๖.๒๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๖ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเราสามารถใช้จ่ายของแพงหรือกู้ยืมเงินได้ トラบเท่าที่เราเบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เพราะเศรษฐกิจพอเพียง คือการที่เราใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง หรือเพื่อแลกเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการใช้จ่ายของตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ระดับน้ำหนัที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๒๐ ในระดับน้ำหนัปานกลาง ร้อยละ ๒๑.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๖.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “การเราเข้าใจ เข้าถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วหลักการดำเนินชีวิตสิ่งที่จะต้องทำเป็นอันดับแรกคือ การก้มดูตัวเองก่อนว่าเรคือใคร เรามีอาชีพอะไร รายได้เท่าไร ในบ้านมีสมาชิกกี่คน มีความรู้ความถนัดอย่างไร ได้ถึ้นบ้านมีวัสดุอุปกรณ์อะไร ตลาดต้องการอะไร อยู่ใกล้หรือไกล แล้วดำเนินการอย่างรอบคอบ และมีสติ จะทำให้ไม่เกิดการผิดพลาดและล้มเหลวในชีวิต”

ตารางที่ ๔ - ๘ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อที่ ๘

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๘	๑	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน/ ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๓๐ / ๓๖.๐๐ %	๒๖ / ๓๑.๒๐ %	๘ / ๙.๖๐ %	๓ / ๓.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๘ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการใช้ความรู้รอบคอบและระมัดระวังตลอดจนคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งระบบคุณค่านี้เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน และก่อให้เกิดสังคมแห่งความพอเพียงได้ในที่สุด ระดับน้ำหนัที่เหมาะสมมากที่สุด คิด

เป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๐๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๓๑.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๕.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๓.๖๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ประชาชนบางกลุ่มยังไม่เข้าใจในศักยภาพของตนเองและบริบททางสังคมเมืองที่เป็นอยู่ โดยไม่ควรคำนึงถึงพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่คุ้นชินกับวิถีชีวิตคนเมือง เช่น การผูกติดกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเจริญทางวัตถุ การแข่งขันกันสูงในอาชีพการงาน ความเอาัดเอาเปรียบกัน ความโลภ บริโภคนิยม ความทันสมัยของเทคโนโลยี ปัญหาสังคมอีกจำนวนมากมาย มุ่งประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนร่วม เป็นต้น ยังไม่ลดการพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ให้น้อยลง ส่วนการตัดสินใจใด ๆ ในครอบครัวหรือที่ทำงานยังยึดเหตุผลของตนเองเป็นสำคัญ แต่ยังมีมุมมองประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดที่ตนเองถนัด และมีรายได้เท่าไรส่วนหนึ่งต้องชำระหนี้ คงไม่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายไปเก็บออม”

ตารางที่ ๔ - ๕ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อที่ ๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๘	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๓๒ / ๓๘.๔๐ %	๑๕ / ๑๒.๕๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกวัยและทุกศาสนาได้ เนื่องจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญา ๆ ที่เป็นจริงเป็นกรอบในการดำรงชีพที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ในระดับต่าง ๆ จากคนที่อยู่ต่างชนบทจนถึงคนที่อยู่ในเมือง จากผู้มีรายได้น้อย ถึงผู้มีรายได้สูง จากภาครัฐถึงภาคเอกชน ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๘.๔๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๑๒.๕๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๐ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อที่ ๑๐

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๗ / ๖๓.๔๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๗ / ๘.๔๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๐ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างกฎระเบียบการบริหารจัดการผู้ดำเนินการทางลงทุนทำธุรกิจต่าง ๆ ได้ดี เช่น การกำหนดต้นทุน การบริหารจัดการ การบริการ ต้องมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีการแบ่งปันกันในการประกอบธุรกิจ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น สังคมโดยรวมระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๐.๐๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อย ร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๑ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อที่ ๑๑

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๖	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๔๙ / ๕๘.๓๐ %	๓๑ / ๒๕.๐๐ %	๒๓ / ๒๗.๖๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๔ / ๕.๐๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๑ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็น

เครื่องมือแทนคน ซึ่งมีคุณภาพกว่า เร็วกว่า ได้ผลผลิตปริมาณมากกว่า เพียงแต่ต้องดำเนินทางสายกลาง มีความระมัดระวังและความจำเป็นเหมาะสม ต้องพอประมาณ เกิดประโยชน์สูงสุด มีเหตุผลในการใช้ วัสดุจำกัดและโทษของเทคโนโลยี และต้องเตรียมความพร้อมถึงผลกระทบทางลบในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ระดับน้ำหนักระหว่างที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๔๒.๐๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๗.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ผู้นำครอบครัวควรให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือกับสมาชิกในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานะภาพ การเงินของตนเอง และครอบครัว ไม่ควรใช้เทคโนโลยีตามความเจริญก้าวหน้า แต่ควรใช้เทคโนโลยีตามความเหมาะสม คุ่มค่า ประโยชน์ที่จะได้รับจากเทคโนโลยีนั้น ๆ เป็นสำคัญ เพราะโดยปกติครัวเรือนในเมืองจะมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่หลากหลายกับการใช้งานในครัวเรือนอยู่แล้ว แต่ที่พบว่ามีปัญหา คือ สมาชิกในครอบครัวมักใช้เทคโนโลยีไม่เหมาะสมกับการใช้งานและฐานะของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการใช้โทรศัพท์ราคาแพงหรือ การใช้คอมพิวเตอร์ที่ราคาสูง ที่ไม่เหมาะกับนักเรียนหรือครอบครัวที่ฐานะไม่ค่อยดีนัก เป็นต้น นอกจากนี้ควรต้องรู้จักการผลิตเครื่องอุปโภค บริโภคใช้เองในครอบครัว เช่น ไม้ถูพื้น ผ้าถูพื้น ผ้าเช็ดเท้า น้ำยาล้างจาน เป็นต้น ต้องหันมาให้ความสำคัญกับการปลูกพืชในครัวเรือน และรู้จักประหยัดมัธยัสถ์ พึ่งพาตนเองและสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวด้วย นอกจากนี้ต้องมีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพเสริมให้ตนเองและเข้าร่วมกลุ่มกับชุมชนในกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพของชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้นด้วย”

ตารางที่ ๔ - ๑๒ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๒

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๘ / ๖๕.๖๐ %	๒๔ / ๒๐.๘๐ %	๒๐ / ๒๔.๐๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๗ / ๘.๔๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๒ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เกษตรทฤษฎีใหม่ ถือเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เห็น

เด่นชัดมากที่สุดเนื่องจาก เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อน คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ และนำไปทำให้เห็นจริงได้ จึงทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้ ในภาคเกษตรกรรมเท่านั้น ระดับน้ำหนักระหว่างที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๒๘.๘๐ ในระดับน้ำหนักระหว่าง ร้อยละ ๒๔.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๓ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก ข้อที่ ๑๓

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓คะแนน/ ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๘	๑	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๓๔ / ๔๐.๘๐ %	๒๓ / ๒๓.๖๐ %	๘ / ๕.๖๐ %	๓ / ๓.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๓ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้และผู้รู้ อย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ในระบบโรงเรียนแบบเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นเป็นการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งก็คือการเรียนแบบมีเหตุมีผลหรือความพอดีพอประมาณ ไม่บังคับให้เรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่มีศักยภาพรวมทั้งการปลูกฝังระบบคุณค่าต่างๆเพื่อทำให้เกิดสติปัญญาความรอบรู้และศีลธรรมอันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและพอเพียง ภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์ ระดับน้ำหนักระหว่างที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๔๐.๘๐ ในระดับน้ำหนักระหว่าง ร้อยละ ๒๓.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๕.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๓.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๔ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๔

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๓	๒	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๓	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๒ / ๖๒.๕๐%	๒๖ / ๓๑.๒๐ %	๒๓ / ๒๓.๖๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐%	๘ / ๕.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๔ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ระบบ การศึกษาบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องสอนให้นักเรียนนักศึกษา คำนึงถึง ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของ เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของ เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกฝนตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๑.๒๐ ในระดับ น้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๕.๖๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ควรจัดทำแนวทางการจัดการ เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระ เศรษฐกิจพอเพียงไว้ในในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนา ตามลำดับและนำสู่การเลือกประกอบอาชีพในอนาคต โดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อะดับ บุคคล และครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ”

ตารางที่ ๔ - ๑๕ ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔คะแนน/ ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๘	๑	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๓๔ / ๔๐.๘๐ %	๒๐ / ๒๔.๐๐ %	๘ / ๘.๖๐ %	๕ / ๖.๐๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าหลังจากที่เราได้เข้าใจ ตระหนักถึงหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เราจะเริ่มต้นทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่าง ๆ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเองหรือคนรอบข้างเดือนร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๔๐.๘๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๘.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖.๐๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ควรจัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา หน่วยงาน โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาคและสถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผลเป็นแนวทางเดียวกัน”

ตารางที่ ๔ - ๑๖ ตอนที่ ๓ เรื่อง ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๖

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๖	๒	๒
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๔๘ / ๕๗.๖๐ %	๒๕ / ๓๔.๘๐ %	๒๖ / ๓๑.๒๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๗ / ๘.๔๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๖ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า กลไก และวิธีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนโดยรวมแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชนผู้มีประสบการณ์ ตลอดจนการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นขึ้นก่อน ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๔.๘๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๓๑.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วย ร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “หน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น จะต้องปรับวิธีการทำงาน โดยการลงพื้นที่สำรวจความต้องการ ความถนัด ภูมิปัญญาของชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีพของประชาชนในแต่ละชุมชนเพื่อเป็นการสร้างการมีรายได้เพิ่มขึ้นของประชาชนที่ว่างงาน หรือทำงานในชุมชน และพยายามสร้างพลังชุมชนให้กับประชาชนแต่ละชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมในการสร้างอาชีพเสริมให้ตนเองและเข้าร่วมกลุ่มกับชุมชนในกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพของชุมชน หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดขึ้น เนื่องจากกิจกรรมในระดับบุคคลและครัวเรือนด้านการเพิ่มรายได้อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด”

ตารางที่ ๔ - ๑๗ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๗

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๘	๑	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๕ / ๖๖.๐๐ %	๓๑ / ๓๗.๕๐ %	๒๐ / ๒๕.๐๐ %	๘ / ๙.๖๐ %	๔ / ๔.๘๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๗ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศ เช่น ตัวบทกฎหมาย โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การเงินของประเทศ ซึ่งจะเป็กรอบนำการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๕๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๙.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๘ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๘

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๑ / ๖๑.๒๐ %	๒๙ / ๓๓.๖๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๐ / ๑๒.๕๐ %	๖ / ๗.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๘ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การขับเคลื่อนต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน เช่น การสร้างแกนนำ สร้าง

เครือข่าย การอบรมฝึกศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นกลไก สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนัก และลงมือปฏิบัติ พร้อมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐานในสังคม ระดับน้ำหนักรวมเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๓.๖๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นว่าร้อยละ ๓.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๑๕ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๑๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๓	๒	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๓	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๐ / ๖๐.๐๐%	๓๑ / ๓๓.๒๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๘ / ๘.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๑๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการขับเคลื่อนขับเคลื่อนนอกจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง ผู้ที่เป็นวิทยากร เป็นแกนนำในการขับเคลื่อน จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเผยแพร่จากสื่อมวลชนทุกชนิดทุกประเภท ทุกสาขา ระดับน้ำหนักรวมเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๓.๒๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อย ร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นว่าร้อยละ ๘.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๐ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๐

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๓	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๓	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๒๕ / ๓๓.๓๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๓ / ๓.๖๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๐ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรเอกชน ต้องให้ผู้บริหารระดับสูง รู้จักประเมินตนเอง ต้องมีใจรู้จักคำว่า พอเพียง มีความรู้และเข้าใจธุรกิจของตนเอง รู้จักลูกค้า คู่แข่งและเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลได้ในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกการให้แก่นักงานอย่างเหมาะสม ระดับน้ำหนักรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๔.๘๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๓.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๑ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๑

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๕ / ๖๖.๐๐ %	๓๐ / ๓๖.๐๐ %	๑๘ / ๒๑.๖๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๗ / ๘.๔๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๑ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับจังหวัด เช่น ผู้บริหาร นักวิชาการ วิทยากร หน่วยงานที่เข้าถึงชุมชน เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ประมง ปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยข้าว ฯลฯ องค์กรส่วนบริหารตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ประชาชนชาวบ้าน ต้องแกนนำ เข้าไปให้ความรู้คนในชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ เป้าหมายคือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รัก สามัคคีกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง ระดับน้ำหนักรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๐๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๒๑.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๒ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๒

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๓	๒	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๐ / ๖๐.๐๐ %	๓๔ / ๔๐.๘๐ %	๒๓ / ๒๓.๖๐ %	๕ / ๑๐.๘๐ %	๔ / ๔.๘๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๒ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ครูและ ผู้ปกครอง ควรมีการร่วมมือกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับนักเรียนและ ลูกหลานที่อยู่ในความดูแล ให้เยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจ และซึมซับคุณธรรม เข้าในจิตใจ ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๔๐.๘๐ ในระดับ น้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๓.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๓ ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๓

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔คะแนน/ ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑คะแนน/ ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๓	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๓	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๕ / ๗๐.๘๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๙ / ๒๒.๘๐ %	๑๐ / ๑๒.๕๐ %	๗ / ๘.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๓ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า รัฐต้อง เร่งทำให้ประชาชนทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า ทุกพื้นที่มีความรู้อย่างแท้จริงในหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเตรียมความพร้อม เตรียมคนในการที่จะดำเนินชีวิตในยุคสังคมประชาคม อาเซียนในปี ๒๕๕๘ ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๘๐ รองลงมาคือ ร้อย

ละ ๓๐.๐๐ ในระดับน้ำหนักรปานกลาง ร้อยละ ๒๒.๘๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๔ ตอนที่ ๔ เรื่อง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับ
โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบก
ราชบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๔

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๘	๑	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๓๑ / ๓๗.๒๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๕ / ๖.๓๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๔ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าโครงการ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่ ๑ งาน) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาน้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไขอย่างเป็นขั้นตอน ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเครื่องมือ เป็นเวทีกลาง สำหรับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๒๐ ในระดับน้ำหนักรปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๕ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๑ / ๖๑.๒๐ %	๒๘ / ๓๓.๖๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีวิทยากรบรรยายที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจอย่างลึกซึ้งของหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงานของในหลวง ประวัติศาสตร์ชาติไทย-สถาบันพระมหากษัตริย์ และอุดมการณ์ความรักชาติ สอดแทรกเข้าไปอย่างเหมาะสม ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๓.๖๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๖ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๖

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๘	๗	๒	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๓๐ / ๓๖.๐๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๖ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถสร้างเครือข่ายและการบูรณาการความรู้ระหว่างชุดปฏิบัติงานและแกนนำ กลุ่มมวลชนต่างๆ หน่วยงานภาครัฐ-เอกชน สถานศึกษา นักวิชาการวิทยากรเกษตร ประชาชน ช่างบ้าน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดทหารบกราชบุรีและลดปัญหาความยากจน แก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ระดับน้ำหนัก

เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๐๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๗ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๗

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๓	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๐ / ๖๐.๐๐ %	๒๘ / ๓๓.๖๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๗ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การเกษตรกรรม แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๓.๖๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๘ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๘

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๗	๖	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๘ / ๖๕.๖๐ %	๓๑ / ๓๓.๒๐ %	๒๘ / ๓๓.๖๐ %	๙ / ๑๐.๘๐ %	๔ / ๔.๘๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๒๘ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ (โครงการ ๑ ไร่แก้จน) ดำเนินการบริหารจัดการค่านึงถึงหลัก “ความพอประมาณ” กล่าวคือ ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน

๗๖ ตารางวา โดยปรับพื้นที่แบ่งเป็นส่วน ๆ อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย แต่เป็นไปตามอัธยาศัยและสภาพแวดล้อม การก่อสร้างโรงเรียนใช้วัสดุเก่าเก็บเหลือใช้น่ากลับมาใช้ใหม่ (ใช้น้อยใช้ซ้ำกลับมาใช้ใหม่) บางส่วนจัดหาวัสดุที่เรียบง่ายราคาประหยัดเท่าที่จำเป็น ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๒๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๓๗.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อย ร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๒๕ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๒๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๘	๑	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๒ / ๖๒.๕๐%	๓๐ / ๓๖.๐๐%	๒๒ / ๒๖.๕๐%	๕ / ๖.๒๕%	๗ / ๘.๗๕%

จากตารางที่ ๔ - ๒๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ด้าน “ความมีเหตุผล” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการบริหารจัดการคำนึงถึงความรอบคอบ ไม่ย่อท้อทำงานในสถานการณ์ขาดแคลนปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ มีบุคลากรบริหารจัดการที่มีความรู้ ตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ ตามหลักวิชาการ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัย โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีกลางเป็นเครื่องมือ สำหรับ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน วิทยากรกรเกษตรหน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไป ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๐๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๖.๕๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๐ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๐

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๘	๑	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๑ / ๑๑.๒๐ %	๓๑ / ๓๗.๒๐ %	๒๗ / ๓๒.๕๐ %	๕ / ๑๐.๘๐ %	๒ / ๒.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๐ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ศูนย์การเรียนรู้ ฯ มีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันและการประชาสัมพันธ์ ได้รณรงค์หาสาเหตุของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” ไร่รายจ่าย – รายรับ รู้กำไร-ขาดทุน มีการสืบสานวัฒนธรรมในการทำนา เช่น พิธีสู่วัยข้าว การปลูกข้าววันแม่เก็บเกี่ยววันพ่อ ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๗.๒๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๓๒.๕๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๒.๕๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๑ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๑

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๕ / ๖๖.๐๐ %	๓๐ / ๓๖.๐๐ %	๑๘ / ๒๒.๖๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๗ / ๘.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๑ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เงื่อนไขด้าน “ความรู้” ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางกว้างทางลึก มาวางแผน อย่างความระมัดระวัง ศึกษาภูมิอากาศ หนาวเย็นหรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต การจัดหาเลือกใช้วัสดุ เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ ระดับน้ำหนักระหว่างที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๐๐ ในระดับน้ำหนักระหว่าง ร้อยละ ๒๑.๖๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๒ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๒

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๗ / ๖๘.๔๐ %	๒๖ / ๓๑.๒๐ %	๒๐ / ๒๔.๐๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๒ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ด้าน “คุณธรรม” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการจัดทำฐานความรู้ชาติที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติหรือ “อินทรีย์” เน้นผลผลิตที่ปลอดภัยไร้พิษ และจำหน่ายในราคาถูกแก่กำลังพลและผู้เข้าเยี่ยมชมเจ้าหน้าที่ที่มีความเสียสละเอาใจใส่ของภาระงานของตนในศูนย์ฯ อย่างเต็มที่ อีกทั้งศูนย์ฯ ยังเป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ มีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ มีการบรรยายหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน พร้อมสอดแทรกให้มีความตระหนักในหลักคุณธรรม ระดับน้ำหนักระหว่างที่เหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๑.๒๐ ในระดับน้ำหนักระหว่าง ร้อยละ ๒๔.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๓ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๓

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๒	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐%	๓๑ / ๓๖.๒๐ %	๒๑ / ๒๕.๒๐ %	๑๑ / ๑๓.๒๐%	๔ / ๔.๘๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๓ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การปลูกพืชผักคลุมดินมีการปลูกในพื้นที่ยกแปลงโล่งแจ้ง จะสลับปลูกผักคลุมดินชนิดต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า และผักอื่น ๆ เพราะได้รับแสงแดดทั่วถึง มีป้ายแสดงข้อมูลชื่อพันธุ์ผักและสรรพคุณประโยชน์ของพืช มีการสาธิตขบวนการขั้นตอนการปลูกและบำรุงพืชให้เจริญงอกงาม ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๒๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๒๕.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๓.๒๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๔ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๔

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๓	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๓๒ / ๓๘.๔๐ %	๑๘ / ๒๑.๖๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๖ / ๗.๒๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๔ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การปลูกพืชผักไม้เลื้อย เป็นการสาธิตปลูกพืชประเภทไม้เลื้อยทุกชนิด เช่น บวบ พัก น้ำเต้า มะระ ถั่ว พักทอง และอื่น ๆ โดยการสร้างซุ้มให้ไม้เลื้อย ปลูกทั้ง 2 ข้าง ตรงกลางจะเป็นทางเดิน สร้างภูมิทัศน์ บรรยากาศให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ ได้เป็นอย่างมาก ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็น

ร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๘.๔๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๑.๖๐ ให้
 ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๗.๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๕ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๕

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๗	๖	๒	๒
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๒๗ / ๓๒.๕๐ %	๒๕ / ๓๐.๐๐ %	๑๐ / ๑๒.๐๐ %	๕ / ๖.๐๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๕ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า
 ศูนย์การเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์กรสื่อสารมวลชนทั้งของรัฐและ
 ภาคเอกชน ทุกสาขาพร้อมมีการจัดการนิทรรศการทั้งภายในศูนย์ฯ และเคลื่อนที่สนับสนุนภายนอก
 ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๒.๕๐ ในระดับ
 น้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๒.๐๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ
 ๖.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๖ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๖

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๕	๘	๑	-
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๖๓.๖๐ %	๓๔ / ๔๐.๘๐ %	๒๐ / ๒๕.๐๐ %	๘ / ๕.๖๐ %	๕ / ๖.๐๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๖ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความสามัคคี การอยู่ร่วมกัน ความมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกดี เอื้ออาทรต่อกัน เกื้อกูลกัน นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม อบรมให้ทุกคนที่เข้ามาในโครงการมีเหตุผล มีความพอดีพอประมาณพอเหมาะพอควร มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ใฝ่รู้ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการฝึกอบรมการดำรงชีวิต อยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สอดคล้องตามอัตภาพ และฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ระดับน้ำหนักรวมเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๔๐.๘๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๒๔.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๕.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๗ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๗

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑คะแนน/ ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๕	๔	๑	๓
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๔	๒	๑
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๗๓ / ๖๐.๖๐ %	๒๒ / ๒๖.๕๐ %	๑๙ / ๑๕.๘๐ %	๙ / ๗.๕๐ %	๗ / ๕.๘๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๗ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ของตนเอง เป็นเงินหมุนเวียน ดำเนินงานเลี้ยงตนเองและเป็นการนำรายได้สู่ชุมชน และท้องถิ่นได้มีการจัดการค้าขายในราคาต่ำ ไว้ใช้ในครอบครัว ประหยัดรายจ่าย มีรายได้ในครอบครัว มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย รู้จักการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผลเท่าที่จำเป็น ประหยัด รู้จักการเก็บออมเงินและแบ่งปันผู้อื่น ระดับน้ำหนักรวมเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๒๖.๕๐ ในระดับน้ำหนักรวมกลาง ร้อยละ ๑๕.๘๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๗.๕๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๕.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๘ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๘

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๘	๕	๓	๓	๑
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๖	๒	๔	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๔	๔	๓	-
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๘	๕	๒	๓	๒
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๗๒ / ๖๐.๐๐ %	๒๐ / ๑๖.๖๖ %	๑๑ / ๙.๑๖ %	๑๓ / ๑๐.๘๓ %	๕ / ๔.๑๖ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๘ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านวัฒนธรรม มีการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านหรือท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป เช่น ประเพณีสู่ขวัญขวัญ การเกี่ยวข้าวด้วยเคียว การปักข้าว การสีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวโบราณ ที่เป็นเครื่องมือทำมาหากินของไทยดั้งเดิม การแบ่งบันกันในสังคม ระดับน้ำหนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๕๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๒๔.๐๐ ในระดับน้ำหนักปานกลาง ร้อยละ ๑๓.๒๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๕.๖๐ และไม่เห็นด้วยร้อยละ ๔.๘๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๓๙ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๓๙

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำหนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำหนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๑	๕	๘	๒	-
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๓	๑๑	๓	๒	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๕	๔	๑	๓
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๒	๗	๕	๓	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๕๓ / ๔๔.๑๖ %	๓๘ / ๓๑.๖๖ %	๒๐ / ๑๖.๖๖ %	๘ / ๖.๖๖ %	๗ / ๕.๘๓ %

จากตารางที่ ๔ - ๓๙ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านสิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้ในครัวเรือน มาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ไม่สูญเปล่า และทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด และไม่ใช้สารเคมีบำรุงเร่งให้พืชงอกงาม โดยคำนึง

ผู้บริโภคนั้นไม่ใช่สารฟอกขาว - สารเร่งอ้วน และสารอื่น ๆ ภายในโครงการ ซึ่งทุกชนิดจะมีผลตกค้างที่จะเกิดกับสภาพแวดล้อม เศษใบไม้วัชพืชหรือผลผลิตก็นำมาหมักทำปุ๋ยชนิดต่าง ๆ ฝึกอบรมให้ผู้เข้าชมโครงการรู้จักความพอเพียงในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ จัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบ ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๘.๔๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๔.๐๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๕.๖๐ และไม่เห็นว่าด้วยร้อยละ ๘.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ - ๔๐ ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อที่ ๔๐

ประชากรกลุ่มที่ / จำนวน	น้ำนัก ๕ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๔ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๓ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๒ คะแนน/ร้อยละ	น้ำนัก ๑ คะแนน/ร้อยละ
กลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๐ คน	๑๔	๕	๖	๓	๒
กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๓๐ คน	๑๕	๖	๕	๓	๑
กลุ่มที่ ๓ จำนวน ๓๐ คน	๑๖	๗	๔	๒	๑
กลุ่มที่ ๔ จำนวน ๓๐ คน	๑๗	๕	๔	๑	๓
รวมคะแนน / ๑๒๐ คน	๖๒ / ๗๕.๕๐ %	๒๓ / ๒๗.๖๐ %	๑๙ / ๒๒.๘๐ %	๙ / ๑๐.๘๐ %	๗ / ๘.๕๐ %

จากตารางที่ ๔ - ๔๐ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง ๔ กลุ่ม ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ไปสู่สังคม อย่างเป็นระบบ ทั้งรายการทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจก การจัดนิทรรศการ และเว็บไซต์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ย่อมทำให้ประโยชน์สูงสุดเป็นของประชาชนทุกกลุ่มอย่างกว้างขวาง ระดับน้ำนักเหมาะสมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๕๐ รองลงมาคือ ร้อยละ ๒๗.๖๐ ในระดับน้ำนักปานกลาง ร้อยละ ๒๒.๘๐ ให้ความเห็นระดับน้อยร้อยละ ๑๐.๘๐ และไม่เห็นว่าด้วยร้อยละ ๘.๕๐ ตามลำดับ และบางคนยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า “ช่องทางการสื่อสารเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหรือบุคคลทั่วไปที่ดีที่สุด คือ บุคลากร วิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน”

ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์พูดคุยกับกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทั้ง ๔ กลุ่มด้วยตนเอง โดยเฉพาะนายทหาร นายสิบ พลทหารกองประจำการ จังหวัดทหารบกราชบุรี และเจ้าหน้าที่ของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นข้อมูลทางกว้าง ทางลึก ในเรื่องบทบาทของทหารหรือหน่วยทหารในการน้อมนำและขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้กับตนเองและโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ สรุปได้ดังนี้

๑. หน่วยทหารของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ จะมีพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากเป็นที่ตั้งของหน่วยและพื้นที่การฝึกทางยุทธวิธี แล้วยังมีพื้นที่ว่างเปล่าอีกมาก เหมาะที่จะใช้เป็นพื้นที่ทดลองหรือการสาธิตในการทำการเกษตรอินทรีย์ เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือกำลังพล และชุมชนโดยรอบได้ใช้ประโยชน์

๒. ผู้บัญชาการทหารบก จึงได้กรุณาสั่งการให้ หน่วยขึ้นตรงกองทัพบก จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยทหารขึ้น ความว่า ...

“พื้นที่ในหน่วยทหารที่มีมาก อยากให้ทำเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยเอาประชาชนที่อยากมาเป็นผู้ดำเนินการ ไม่ต้องเช่าที่ มีการปันผลให้เหมาะสม ไม่อยากให้ทหารเป็นคนเฝ้าหรือดูแลสวนเกษตรในค่าย”

๓. คนเราต้องคิดให้ได้ว่าเราจะพอเพียงตั้งแต่ตอนไหน คือตั้งแต่ต้นจากที่นอน อาบน้ำ แปลงฟัน ต้องใช้น้ำ ใช้เงิน การแต่งกายเสื้อผ้าต้องใช้น้ำ การกินอาหารต้องใช้น้ำ การใช้ชีวิตนอกบ้านต้องใช้น้ำ จนกลับบ้านก็ต้องใช้น้ำ ก้มดูตัวเองว่าเราเป็นใคร รอบตัวเรามีสภาพอย่างไร รายได้คนในบ้านรวมเท่าไร คิดวิเคราะห์ทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ดูซิว่า บวก หรือติดลบ ควรจะศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้หรือยัง

๔. ครู เป็นกำลังสำคัญในการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ในทุกวิชาที่สอนเป็นการบูรณาการและสอดแทรกแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียน การส่งเสริมจากครูด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ แล้ว นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตในวิถีชีวิตของครอบครัวและชุมชน พร้อมสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม การประหยัด รู้จักการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลและเกิดประโยชน์สูงสุด

๕. ทหารทุกคน มีพันธกิจเป็นทัพหน้าในการพัฒนาประเทศชาติอยู่แล้ว จึงถูกต้องเหมาะสม เป็นทรัพยากรบุคคลหรือแกนนำกลุ่มแรกๆ ของชาติ ที่จะต้องเร่งเรียนรู้ทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แนวความคิดในการพัฒนา โดยยึดถือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองและสู่ประชาชนทุกชุมชน ทุกพื้นที่

๖. โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่คือแม่น้ำแม่กลองอยู่ใกล้สามารถสูบน้ำมาเก็บไว้ใช้ อีกทั้งมีน้ำประปาอีกเก็บไว้ใช้ในแห้งน้ำแล้วบำบัดสารเคมีก่อนนำไปใช้กับพืชผัก ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีบ่อน้ำบาดานไว้สำรองเมืองจำเป็น

๗. ความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการที่บุคคลมีข้อมูลมีมากพอ ซึ่งต้องปลูกฝังให้บุคคลเป็นผู้รักในการเรียนรู้ ขยันหมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อเพิ่มข้อมูลให้กับตนเองในการนำไปใช้ คิดตามเหตุและผลได้เต็มที่ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

๘. การดำเนินไปในทางสายกลางได้นั้นต้องอาศัยการประมาณการอย่างมีเหตุผล เพื่อให้เกิดความพอเหมาะพอดีในการประพฤติปฏิบัติ ผลแห่งความเจริญงอกงามก็จะเกิดตามมา คือ การมีความแข็งแรง และระบบภูมิคุ้มกันในตัวต่อผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอก แต่ ต้องอาศัยความรู้ต่าง ๆ ช่วยในการพิจารณา และจะต้องใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวังพิจารณาในหลายแง่หลายมุมด้วยความรอบรู้

๙. เมื่อก่อนทหารกับประชาชนจะไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกันมากนัก คนไทยเราจะเกรงกลัวทหาร การที่กองทัพบกมิน โยบายให้ทหารเข้าไปปฏิบัติภารกิจจิตวิทยากับชุมชน และเข้าไปอบรมปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติด้วยสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ใกล้ชิดและมีความรู้สึกสัมพันธ์อันดีรับรู้บทบาทของทหารในการเป็นแกนนำการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน เพื่อเสริมสร้างพัฒนาชาติไทยให้มั่นคงและยั่งยืน

๑๐. เป็นนิมิตที่ดีกับสังคมไทยก้าวสู่การเป็นสังคมการเรียนรู้และสังคมคุณธรรม โดยหวังผลให้เกิดเป็นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่สำคัญของคนไทยในอนาคต

๑๑. คนไทยระดับล่างจะยอมรับและเรียนรู้ เข้าใจ ตระหนัก เข้าถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ก่อนระดับกลางหรือสูงยิ่ง ผู้มีรายได้สูง

๑๒. เจ้าหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ อย่างแท้จริง สามารถฝึกอบรม อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ในการฝึก ยึดหลักประหยัด คัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เลือกใช้วัตถุดิบในการฝึกอบรมภายในศูนย์ฯ

อภิปรายผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ ทหาร เป็นผู้ที่มิระบียบวินัย มีเครื่องมือและยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์ ในตัวเองมีขีดความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐ ในการพัฒนาประเทศได้ในพื้นที่ใช้ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชน ประชาชนมีความใกล้ชิดและผูกพัน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ทหารมีความรู้และความเข้าใจเป็นแกนนำออกทำการแนะนำและช่วยเหลือประชาชน เป็นส่วนร่วมปฏิบัติและเป็นวิทยากร ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ

การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับรัฐหรือระดับประเทศ เป็นการวางนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความพอดีพอประมาณ ยึดทางสายกลาง ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นระบบขั้นตอนไม่รีบร้อนก้าวกระโดด บนพื้นฐานของความรู้จักตนเองและรู้จักเลือกสิ่งต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงภัยให้กับตนเอง และชุมชนจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลาในโลกยุคโลกาภิวัตน์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามวิกฤตในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เราสามารถใช้ของแพงหรือกู้ยืมเงินได้ ตราบเท่าที่เราเบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เพราะเศรษฐกิจพอเพียง คือการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง หรือเพื่อแลกเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการใช้จ่ายของตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคตหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวังตลอดจนคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งระบบคุณค่านี้เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคเกษตรกรรมเท่านั้น การพัฒนาระบบการศึกษาไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้และผู้รู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ในระบบ

โรงเรียนแบบเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลไกและวิธีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการกำหนด ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน โดยรวบรวมแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชนผู้มีประสบการณ์ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศ เช่น วัฒนธรรม ภูมิศาสตร์ โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากร ธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การเงินของประเทศ ซึ่งจะเป็นกรอบนำการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง การขับเคลื่อนต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนัก และลงมือปฏิบัติ พร้อมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐานในสังคม มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจัดสวัสดิการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับจังหวัด เช่น ผู้บริหาร นักวิชาการ วิทยากร หน่วยงานที่เข้าถึงชุมชน เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ประมง ปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยข้าว ฯลฯ องค์กรส่วนบริหารตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ชาวบ้าน ต้องแกนนำ เข้าไปให้ความรู้คนในชุมชนในพื้นที่ รับผิดชอบ เป้าหมายคือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รัก สามัคคีกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียงและผู้ปกครอง ควรมีการร่วมมือกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับนักเรียนและลูกหลานที่อยู่ในความดูแล ให้เยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจ และซึมซับคุณธรรม เข้าในจิตใจ รัฐต้องเร่งทำให้ประชาชนทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า ทุกพื้นที่มีความรู้อย่างแท้จริงในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเตรียมความพร้อม เตรียมคนในการที่จะดำเนินชีวิตในยุคสังคมประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับ โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี ได้น้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไขอย่างเป็นขั้นตอนมาปฏิบัติ เช่น

ด้าน “ความพอประมาณ” กล่าวคือ ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๘๖ ตารางวา โดยปรับพื้นที่แบ่งเป็นส่วน ๆ อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย แต่เป็นไปตามอัธยาศัยและสภาพแวดล้อม การก่อสร้างโรงเรียนใช้วัสดุเก่าเก็บเหลือใช้น่ากลับมาใช้ใหม่ (ใช้น้อยใช้ซ้ำกลับมาใช้ใหม่) บางส่วนจัดหาวัสดุที่เรียบง่ายราคาประหยัดเท่าที่จำเป็น

ด้าน “ความมีเหตุผล” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการบริหารจัดการคำนึงถึงความปลอดภัย ไม่ย่อท้อ ทำงานในสถานการณ์ขาดแคลนปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ มีบุคลากรบริหารจัดการที่มีความรู้ ตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ ตามหลักวิชาการ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดสารพิษ โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีกลางเป็นเครื่องมือ สำหรับ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรเกษตรหน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไป

ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันและการประชาสัมพันธ์ ได้ตรงต่อหาสาเหตุของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” ฐานรายจ่าย – รายรับ รู้กำไร-ขาดทุน มีการสืบสานวัฒนธรรมในการทำนา เช่น พิธีสู่ขวัญข้าว การปลูกข้าววันแม่เก็บเกี่ยววันพ่อ ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว

เงื่อนไขด้าน “ความรู้” มีการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางกว้างทางลึก มาวางแผน อย่างความระมัดระวัง ศึกษาภูมิอากาศ หนาวเย็นหรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ ด้าน “คุณธรรม” ดำเนินการจัดทำฐานความรู้วิถีชีวิตที่ใช่วัตถุดิบจากธรรมชาติหรือ “อินทรีย์” เน้นผลผลิตที่ปลอดสารพิษ และจำหน่ายในราคาถูกแก่กำลังพลและผู้เข้าเยี่ยมชม เจ้าหน้าที่ที่มีความเสียสละเอาใจใส่ของภาระงานของตนในศูนย์ฯ อย่างเต็มใจ อีกทั้งศูนย์ฯ ยังเป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ มีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ มีการบรรยายหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน โดยอิงประวัติศาสตร์ชาติไทย พร้อมสอดแทรกหลักคุณธรรม

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชน โดยใช้โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นพื้นที่ทำการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ลักษณะปลายเปิดและความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติม จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) ซึ่งเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้ฯ จังหวัดทหารบกราชบุรี จำนวน ๓๐ นาย , บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและเอกชน จังหวัดราชบุรี จำนวน ๓๐ คน, ครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ (เครือข่าย) จำนวน ๓๐ คน,เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๐ คน รวม ๑๒๐ คน เนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ลักษณะปลายเปิด แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่ ตอนที่ ๑ เป็นข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ ตอนที่ ๒ เป็นเรื่องความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ตอนที่ ๓ ความคิดเห็น ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรีและการนำไปขยายผลการดำเนินงานสู่ภาคประชาชน โดยมีระยะเวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในช่วงเดือน ก.พ. ถึง ๓๐ เม.ย.๒๕๕๗

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ค่าเฉลี่ยร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่อแสดงค่าคะแนนน้ำหนักความคิดเห็น จำนวน ๕ เกณฑ์ (ระดับ ๕ หมายถึง มากที่สุด, ระดับ ๔ หมายถึง มาก, ระดับ ๓ หมายถึง ปานกลาง, ระดับ ๒ หมายถึง น้อย, ระดับ ๑ หมายถึง น้อยที่สุด) พร้อมทั้งบรรยายผลการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัยหน้าที่และบทบาทของทหารมีขีดความสามารถและศักยภาพใช้ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชนเป็นภาระงานหลักโดยเฉพาะหน่วยทหารที่มีความใกล้ชิดและผูกพันกับประชาชน ทหารมีความรู้และความเข้าใจสามารถเป็นแกนนำ

เป็นวิทยากร ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ

การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับและทุกสาขา เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม เป็นกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความพอดี พอประมาณ ยึดทางสายกลาง ทั้งในปัจจุบันและอนาคตหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการ ใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวัง ตลอดจนคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กลไกและวิธีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการรวบรวมแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชนผู้มีประสบการณ์ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนักและลงมือปฏิบัติ พร้อมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐานในสังคม มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น รัฐต้องเร่งทำให้ประชาชนทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า ทุกพื้นที่มีความรู้อย่างแท้จริงในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเตรียมความพร้อม เตรียมตนในการที่จะดำเนินชีวิตในยุคสังคมประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘

การเชื่อมโยงกับ โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบก ราชบุรี มีการแบ่งพื้นที่ว่างเปล่าส่วนหนึ่งทำประโยชน์ก่อสร้างโรงเรียนการเลี้ยงสัตว์ และแบ่งทำแปลงพืชผักสวนครัว โดยใช้วัสดุเก่าเก็บเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ บางส่วนจัดหาวัสดุที่เรียบง่าย ราคาประหยัดเท่าที่จำเป็นตามหลัก “ความพอประมาณ” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการบริหารจัดการ คำนึงถึงความรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ทำงานในสถานการณ์ขาดแคลนปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัย โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีกลางเป็นเครื่องมือ สำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรการเกษตรหน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไป อย่างมีมีเหตุผล” บนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมกันและการประชาสัมพันธ์ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” ฐานรายจ่าย – รายรับ รู้กำไร-ขาดทุน มีการสืบสานวัฒนธรรมในการทำนา เช่น พิธีสู่ขวัญข้าว การปลูกข้าววันแม่เก็บเกี่ยววันพอ ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว มีการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงานยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ

ทางกว้างทางลึก มาวางแผนมีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ มีการบรรยายหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน โดยอิงประวัติศาสตร์ชาติไทย พร้อมสอดแทรกหลักคุณธรรม มีนโยบายให้การสนับสนุนสร้างเครือข่าย ศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังโรงเรียนต่างๆ ในเขต ๒ จังหวัด (จังหวัดราชบุรี, จังหวัดสมุทรสงคราม) เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว นับตั้งแต่ ต.ค.๒๕๕๒ ถึงปัจจุบันมีบุคคลและคณะนักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ นักวิชาการ พระ- เณร และนักท่องเที่ยว หมุนเวียนเข้ามาเยี่ยมชม โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี เป็นจำนวน ๘,๘๖๐ คน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดได้ว่าการบริหารจัดการและการบริการฐานความรู้ต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

๑. กำลังพลของหน่วยทหารทุกหน่วย ควรศึกษาเรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสามารถเป็นแกนนำวิทยากรถ่ายทอดแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน โดยเฉพาะการเลือกทำการเกษตรอินทรีย์ และอาชีพเสริมตามความถนัด รู้จักการเก็บออม

๒. หน่วยทหารควรใช้ประโยชน์ของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้มากที่สุด เช่นเป็นสถานที่ฝึกอบรม การบรรยาย การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน นักเรียน หน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อให้ทหารซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบทุกพื้นที่แล้วตั้งแต่ยามปกติ สร้างประโยชน์สูงสุดในทุกพื้นที่

๓. ทหารควรมีบทบาทในการสนับสนุน การสร้างชุมชนและสังคมที่พอเพียง โดยการเข้าไปให้คำแนะนำความรู้ต่างๆ โดยเฉพาะในภาค การเกษตรอินทรีย์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า ด้วยการหมุนเวียนทุน ธรรมชาติภายในพื้นที่และด้วยวิถี การทำเกษตรที่เน้นปลูกเพื่อกินเองก่อน และการทำกิจกรรมที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกผักและข้าวที่ปลอดสารพิษ การทำสวนสมุนไพรของชุมชน การคิดค้นสารไล่แมลงสมุนไพร การทำถ่านชีวภาพ การรวมกลุ่มขยายพันธุ์ปลา การแปรรูปผลผลิตและการทำเกษตรผสมผสาน เป็นต้น มีการรวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ ร่วมมือกัน ทั้งในด้านปัจจัยและอุปกรณ์ การผลิต การตลาด เงินทุน การศึกษา และชีวิตความเป็นอยู่

๔. ทหารควรจะมีบทบาทต่อชุมชนหลังการฝึกอบรมการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความสามัคคีการอยู่ร่วมกัน ความมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกดี เอื้ออาทรต่อกัน เกื้อกูลกัน นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม อบรมให้ทุกคนที่เข้ามาในโครงการมีเหตุผล มีความพอดีพอประมาณ พอเหมาะ พอควร มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่พอเพียงให้เกิดประโยชน์

๕. ส่งเสริมการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังเพื่อให้เห็นและปฏิบัติได้ผลจริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม หรือภูมิปัญญาที่เคยมีอยู่คู่สังคมไทยให้กลับคืนมาเป็นสังคม/ชุมชนที่มีความอบอุ่น เอื้ออาทรและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด

๖. ทุกกระทรวง ทบวง กรม องค์กรต่าง ๆ ของรัฐ และภาคเอกชน ต้องร่วมมือกัน น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปขับเคลื่อนสู่ประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนประชาชนทุกภาคส่วนและทุกระดับให้สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะที่สอดคล้องกับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม เห็นสมควรจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนถึงระดับอำเภอทั่วประเทศ

๗. มีการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านหรือท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป เช่น ประเพณีสู่ขวัญขวัญ การเกี่ยวข้าวด้วยเคียว การฟัดข้าว การสีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวโบราณ ที่เป็นเครื่องมือทำมาหากินของไทยดั้งเดิม การแบ่งบันกันในสังคม เป็นต้น

๘. มีการทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้ในครัวเรือนมาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ไม่สูญเปล่า และทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด และไม่ใช่สารเคมีบำรุงเร่งให้พืชงอกงาม โดยคำนึงผู้บริโภค ไม่ใช่สารฟอกขาว - สารเร่งอ้วน และสารอื่น ๆ ภายในโครงการ ซึ่งทุกชนิดจะมีผลตกค้างที่จะเกิดกับสภาพแวดล้อม เศษใบไม้ วัชพืชหรือผลผลิตก็นำมาหมักทำปุ๋ยชนิดต่าง ๆ ฝึกอบรมให้ผู้เข้าชม โครงการรู้จัดความพอเพียงในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ จัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบเป็นการพัฒนาที่สมดุล มีความก้าวหน้า มั่นคงและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

การศาสนา, กรม. แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. ๒๕๕๐
ชัยสิทธิ์ ชินวัตร. มวลชนรอบค้ำ ร้อยใจหนึ่งเดียว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ทอง. ๒๕๔๖.
นิธิ เอียวศรีวงศ์. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : แสงดาว. ๒๕๔๕.
สุเมธ ตันติเวชกุล. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

๒๕๔๔.

สุนัย เศรษฐบุญสร้าง. แนวทางปฏิบัติ ๗ ขั้น สู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียงจากแนวปฏิบัติสู่แนวคิดทาง
ทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น. ๒๕๕๐.

ไทยพัฒนา, สถาบัน. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงอะไร. กรุงเทพฯ : บมจ. โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมู
มิเคชั่น. ๒๕๕๑.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

การพัฒนาชุมชน, กรม. “คู่มือการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ๒๕๕๖
สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน”. คู่มือ. ๒๕๕๖.

เกษม วัฒนชัย. “การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเครือข่ายการศึกษา”. เอกสารสัมมนา.
ณ เครือข่ายโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง. ๒๕๔๘.

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. “นานาคำถาม เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง” ๒๕๕๖.

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์. “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่
๒ ทศวรรษหน้า”. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ. ๒๕๕๖.

จังหวัดทหารบกราชบุรี. “การดำเนินงาน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัด
ทหารบกราชบุรี ประจำปี ๒๕๕๑. เอกสารรายงาน. ๒๕๕๑.

บันทึกข้อความ กกล.ยบ.ทหาร ที่ ต่อ กกล.๗ เลขรับ ๕๑๕/๕๐ ลง ๑๕ ก.พ.๕๐

เรื่อง สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ. ๒๕๕๐.

ปรีชา วัชรภักย์, เลขานุการ ก.พ. “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ๒ ทศวรรษหน้า”. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ. ๒๕๕๖.

ปรียานุช พิบูลสรารุช. “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ในภาคส่วนต่าง ๆ”. เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนา ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. ๖ ก.พ.๒๕๕๐.

วิชัย ชูเชิด. เอกสารประกอบการศึกษาวิชาความมั่นคงศึกษา (Security Studies) ณ โรงเรียนเสนาธิการ, ๒๕๔๗ : ๑๕

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “ประจำปี ๒๕๕๖ เรื่อง “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ ๒ ทศวรรษหน้า”. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ. ๒๕๕๖.

สำนักนายกรัฐมนตรี. “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ”. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๔. ๒๕๕๖.

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ ๒ ทศวรรษหน้า”. ความเห็นและข้อเสนอแนะ. ๒๕๕๖.

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. ความเห็นและข้อเสนอแนะ. ๒๕๕๖

เอนก ชิตเกษร และพรพรรณ ชัยปิ่นชนะ. “การจัดการรายจ่ายและเพิ่มรายได้เชิงบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง”. ข้อเสนอแนะ. ๒๕๕๔.

วารสาร

ประเวศ วะสี. “เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจและสังคม”.

หมอชาวบ้าน. ๒๕๔๕.

ทหารพัฒนา. ฉบับที่ ๓, ประจำปี ๒๕๕๔.

หลักนิยามกิจการพลเรือนของกองทัพบก. ๒๕๕๒.

บรรยาย

ประเวศ วะสี. “โครงการสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง”. ๒๕๔๗

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล, เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา. "เศรษฐกิจพอเพียง". ณ ห้องประชุม ๑
สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ เมษายน
๒๕๔๙.

ศาสตราจารย์ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ
ต่างประเทศ. “ประชาคมอาเซียน”. ปาฐกถาพิเศษ. ๒๕๕๔

วิทยานิพนธ์ รายงานเอกสารวิจัย

กฤษ อุตตมะเวทิน. “การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการปฏิบัติ
ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน
ในจังหวัดชุมพร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

เกศรา บุรพาเดชะ. “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตาม
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ
ความสุขเชิงอัตวิสัยในเกษตรกร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ดวงพร ศรีชัย. “การศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของ
นักเรียนเตรียมทหาร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ปิ๋ว โมรรารามภูร์. “การขยายกรอบการถกเถียงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง : การศึกษาวิเคราะห์ถึงข้อดี
และข้อจำกัดของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดทางเลือกการพัฒนาใน
ประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. “โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง”.
รายงานการวิจัย. กรมวิชาการเกษตร, ๒๕๔๗.

- เยาวคนัย ภูเจริญยศ. “การดำเนินงาน โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัด ทหารบกราชบุรี”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔.
- ศิริกุล ดำรงมณี. “เศรษฐกิจพอเพียงกับวิถีชีวิตแบบพุทธ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- สหทัย พลบัณเฑาะ. “การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สมศรี จินะวงษ์. “การวิเคราะห์กระบวนการการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการกระจาย รายได้ชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง”. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- สุทธาทิพย์ พิศลลาด. “การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูใน โรงเรียนแก่นนำตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทาลัย, ๒๕๕๑.
- หฤษฎ์ พุ่มหิรัญ. “ยุทธศาสตร์กองทัพไทยในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”. เอกสาร วิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๓.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- เกษม วัฒนชัย. ปาฐกถาพิเศษในการสัมมนาเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.sufficiencyeconomy.org. ๒๕๕๖.
- ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล. การบรรยายพิเศษ เรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง" (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : www.nesac.go.th/NESAC_LIVE/suff_eco/. ๒๕๕๖.
- "เศรษฐกิจพอเพียง". (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.sufficiencyeconomy.org/old/show.php?Id=๒>. ๒๕๕๖.
- สุภาภย์ อินทองคง. “ทำความเข้าใจกับความคิดเศรษฐกิจพอเพียง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.thaigo.org/cgi-bin/content๒/show.pl?๐๓๕๗>, ๒๕๔๕
- จิตวิทยาอุตสาหกรรม. “ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://dit.dru.ac.th/homo/๐๒๓/psychology/chap๕.html> ๑๑ เม.ย.๒๕๕๗

สัมภาษณ์

ลำรวย มีสมชัย, ปราชญ์ชุมชน. มิถุนายน ๒๕๕๗.

สมคิด ค้างเงิน, ผู้ประสานงานศูนย์หัตถกรรมทองลงหิน. กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.

ประพัฒน์ อภัยมูล, แกนนำเครือข่ายเกษตรยั่งยืนแม่ทา. มีนาคม ๒๕๕๗.

เจี๊ยะสู เอ็มเล้ง, แกนนำสตรีชุมชน. เมษายน ๒๕๕๗.

รอบี หม่องเรี, ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนโคกพะยอม. เมษายน ๒๕๕๗.

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ทางเอกสารลักษณะปลายปิด

เรื่อง บทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ยศ-ชื่อ-สกุล ..... ตำแหน่ง .....

หน่วย/สังกัด.....

แบบสัมภาษณ์นี้ ทำเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของทหารในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภาคประชาชน และความเข้าใจในการน้อมนำและการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ พร้อมศึกษาการดำเนินงาน การบริหารจัดการ การบริการของโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่ ๑ แสน) และศูนย์การเรียนรู้ฯ ในเครือข่าย เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และการพัฒนาในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ พล.ต.มานะ นามพันธุ์ ผู้วิจัย

ขอความกรุณาท่านตอบตามความรู้สึกและเป็นจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเลือกxonน้ำหนักระแนนและข้อเสนอแนะ ดังนี้

น้ำหนัก (๕) เหมาะสมมากที่สุด (๔) เหมาะสมมาก (๓) เหมาะสมปานกลาง (๒) เหมาะสมน้อย (๑) ไม่เหมาะสม

ตอนที่ ๑ ความเข้าใจในเรื่องภาระหน้าที่และบทบาทของทหารในการสนองโครงการพระราชดำริ

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	ทหาร คือ ประชาชนส่วนหนึ่งที่มีระเบียบวินัย มีเครื่องมือและยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีขีดความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าไปดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐ ในการพัฒนาประเทศได้ในพื้นที่ทุกส่วนของประเทศ					
๒	ทหารใช้ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการจิตวิทยาและช่วยเหลือประชาชนควบคู่ไปกับการปฏิบัติทางทหารด้วยเสมอ ทำให้พี่น้องประชาชนมีความใกล้ชิดและผูกพัน โดยเฉพาะการสนับสนุนโครงการพระราชดำริต่างๆ ทหารมีความรู้และความเข้าใจ นำความรู้เหล่านั้นออกทำการแนะนำและช่วยเหลือประชาชน					
๓	กองทัพควรมีการบรรจุหลักสูตร และฝึกอบรมนักเรียนทหาร กำลังพลทุกคน เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการขับเคลื่อนสู่ภาคประชาชน โดยอบรมถึงความเป็นมา ความหมาย และหลักแนวคิดให้นักเรียนทหารมีความรู้ ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง สร้างองค์ความรู้และประสบการณ์และเป็นการปูพื้นฐานที่จะเป็นแกนนำ เป็นส่วนร่วมปฏิบัติและเป็นวิทยากร ในการขับเคลื่อน เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจในเรื่องหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับรัฐหรือระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่ง ที่มีความพอเพียง มาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนด้วยหลักแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงด้วยเหตุด้วยผลว่า พื้นฐานของประเทศเป็นอย่างไร ก็จะสามารถวางนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน					
๒	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับและทุกสาขา โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม อาทิผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมไม่ควรขยายการลงทุนหรือเพิ่มการผลิตที่เกินตัวและนำไปสู่การเพิ่มความเสี่ยงที่ทำให้ต้องพึ่งพิงผู้อื่น หรือภายนอกมากเกินไปจนขาดความสมดุลในระยะยาว แต่ควรคำนึงการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังอย่างเป็นขั้นตอนที่มีการกระจายความเสี่ยงหรือสร้างเครือข่ายธุรกิจเพื่อร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติ จะมีความแตกต่างกันในแต่ละสาขาการผลิต					
๓	การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความพอดี พอประมาณ ยึดทางสายกลาง ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นระบบขั้นตอนไม่รีบร้อนก้าวกระโดด บนพื้นฐานของการรู้จักตนเองและรู้จักเลือกสิ่งต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมให้เกิดประโยชน์อย่างมีเหตุผล ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงภัยให้กับตนเอง และชุมชนจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในโลกยุคโลกาภิวัตน์และโดยเฉพะอย่างยิ่งในยามวิกฤต					
๔	ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเราสามารถใช้จ่ายของแพงหรือกู้ยืมเงินได้ トラบเท่าที่เราเบียดเบียนใคร รวมทั้งไม่เบียดเบียนตนเอง เพราะเศรษฐกิจพอเพียง คือการที่เราใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง หรือเพื่อแลกเปลี่ยนบ้างตามความเหมาะสม โดยไม่เกินระดับความสามารถในการใช้จ่ายของตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต					

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจในเรื่องหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๕	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับวิธีการใช้ความรู้อย่างรอบคอบและระมัดระวังตลอดจนคำนึงถึงคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งระบบคุณค่านี้เป็นพื้นฐานของวิถีปฏิบัติที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน และก่อให้เกิดสังคมแห่งความพอเพียงได้ในที่สุด					
๖	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกวัยและทุกศาสนาได้ เนื่องจาก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปรัชญา ๗ ที่เป็นจริง เป็นกรอบในการดำรงชีพที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ในระดับต่าง ๆ จากคนที่อยู่ต่างชนบทจนถึงคนที่อยู่ในเมือง จากผู้มีรายได้น้อย ถึงผู้มีรายได้สูง จากภาครัฐถึงภาคเอกชน					
๗	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างกฎระเบียบการบริหารจัดการผู้ที่ดำเนินการทางลงทุนทำธุรกิจต่าง ๆ ได้ดี เช่น การกำหนดต้นทุน การบริหารจัดการ การบริการ ต้องมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีการแบ่งปันกันในการประกอบธุรกิจ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น สังคมโดยรวม					
๘	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือแทนคน ซึ่งมีคุณภาพกว่า เร็วกว่า ได้ผลผลิตปริมาณมากกว่า เพียงแต่ต้องดำเนินทางสายกลาง มีความระมัดระวังและความจำเป็นเหมาะสม ต้องพอประมาณ เกิดประโยชน์สูงสุด มีเหตุผลในการใช้ รู้ข้อจำกัดและโทษของเทคโนโลยี และต้องเตรียมความพร้อมถึงผลกระทบทางลบในทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี					
๙	เกษตรทฤษฎีใหม่ ถือเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เห็นเด่นชัดมากที่สุดเนื่องจาก เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นทฤษฎีปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อน คนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ และนำไปทำให้เห็นจริงได้ จึงทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคเกษตรกรรมเท่านั้น					

ตอนที่ ๒ ความเข้าใจในเรื่องหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑๐	การพัฒนากระบวนการศึกษาไทยบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมุ่งไปสู่การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการความรู้ ทั้งเนื้อหา วิธีการ แหล่งเรียนรู้และผู้รู้อย่างกว้างขวาง ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ในระบบโรงเรียนแบบเดิม แต่ควรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและต่อเนื่องตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นเป็นการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งก็คือการเรียนรู้แบบมีเหตุมีผลหรือความพอดีพอประมาณ ไม่บังคับให้เรียนในสิ่งที่ผู้เรียนไม่มีศักยภาพรวมทั้งการปลูกฝังระบบคุณค่าต่างๆเพื่อทำให้เกิดสติปัญญาความรอบรู้และศีลธรรมอันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและพอเพียง ภายใต้กระแสของโลกาภิวัตน์					
๑๑	ระบบการศึกษานบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องสอนให้นักเรียนนักศึกษาคำนึงถึง ความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกฝนตนเองให้มีความรอบคอบและระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานและดำเนินชีวิต					
๑๒	หลังจากที่ เรา รู้ เข้าใจ ตระหนักถึงหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เราจะเริ่มต้นทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่าง ๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่าง ๆ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเองหรือคนรอบข้างเดือนร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและ ใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	กลไกและวิธีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน โดยรวบรวมแนวคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชนผู้มีประสบการณ์ ตลอดจนการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นขึ้นก่อน					
๒	การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต้องวิเคราะห์ศักยภาพของประเทศ เช่น ดัชนีทกทฤษฎี โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การเงินของประเทศ ซึ่งจะนำกรอบการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสุข มีความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง					
๓	การขับเคลื่อนต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน เช่น การสร้างแกนนำ สร้างเครือข่าย การอบรมฝึกศึกษาลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นกลไก สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ให้ตระหนัก และลงมือปฏิบัติ พร้อมสร้างคุณธรรมเป็นพื้นฐานในสังคม					
๔	กระบวนการขับเคลื่อนนอกจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักการเมือง ผู้ที่เป็นวิทยากร เป็นแกนนำในการขับเคลื่อน จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการเผยแพร่จากสื่อมวลชนทุกชนิดทุกประเภท ทุกสาขา					
๕	การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรเอกชน ต้องให้ผู้บริหารระดับสูง รู้จักประเมินตนเอง ต้องมีใจรู้จักคำว่า พอเพียง มีความรู้และเข้าใจธุรกิจของตนเอง รู้จักลูกค้า ศึกษาคู่แข่งและเรียนรู้การตลาดอย่างต่อเนื่อง ผลิตในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่าง และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสำนึกการให้แก่งานอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ ๓ ความเข้าใจในการขับเคลื่อนหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๖	การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ควรมีเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับจังหวัด เช่น ผู้บริหาร นักวิชาการ วิทยากร หน่วยงานที่เข้าถึงชุมชน เช่น เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ประมง ปศุสัตว์ สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์วิจัยข้าว ฯลฯ องค์กรส่วนบริหารตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ ราษฎรชาวบ้าน ต้องแกนนำ เข้าไปให้ความรู้กันในชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ เป้าหมายคือการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รัก สามัคคีกันในชุมชนและนอกชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีความเป็นอยู่ที่พอเพียง					
๗	ครูและผู้ปกครอง ควรมีการร่วมมือกันขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับนักเรียนและลูกหลานที่อยู่ในความดูแล ให้เยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจ และซึมซับคุณธรรม เข้าในจิตใจ					
๘.	รัฐต้องเร่งทำให้ประชาชนทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า ทุกพื้นที่มีความรู้อย่างแท้จริง ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเตรียมความพร้อม เตรียมตนในการที่จะดำเนินชีวิตในยุคสังคมประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑	โครงการ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (โครงการ ๑ ไร่ ๑ แก้ว) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาน้อมนำทุกองค์ประกอบและเงื่อนไขอย่างเป็นขั้นตอน ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างรอบคอบและประหยัด ใช้ง่าย มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเครื่องมือ เป็นเวทีกลาง สำหรับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ เพื่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน					
๒	ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีวิทยากรบรรยายที่มีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจอย่างลึกซึ้งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทำงานของในหลวง ประวัติศาสตร์ชาติไทย-สถาบันพระมหากษัตริย์ และอุดมการณ์ความรักชาติ สอดแทรกเข้าไปอย่างเหมาะสม					
๓	ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถสร้างเครือข่ายและการบูรณาการความรู้ระหว่างชุดปฏิบัติงานและแกนนำกลุ่มมวลชนต่างๆ หน่วยงานภาครัฐ-เอกชน สถานศึกษา นักวิชาการวิทยากรเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดทหารบกราชบุรีและลดปัญหาความยากจนแก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน					
๔	ศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงยุทธการเกษตรกรรม แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ					
๕	โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ (โครงการ ๑ ไร่ ๑ แก้ว) ดำเนินการบริหารจัดการค่านึงถึงหลัก “ความพอประมาณ” กล่าวคือ ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา โดยปรับพื้นที่แบ่งเป็นส่วน ๆ อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบและประหยัด ใช้ง่าย แต่เป็นไปตามอัธยาศัยและสภาพแวดล้อม การก่อสร้างโรงเรือนใช้วัสดุเก่าเก็บเหลือใช้นำกลับมาใช้ใหม่ (ใช้น้อยใช้ซ้ำกลับมาใช้ใหม่) บางส่วนจัดหาวัสดุที่เรียบง่ายราคาประหยัดเท่าที่จำเป็น					
๖	ด้าน “ ความมีเหตุผล ” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการบริหารจัดการค่านึงถึงความรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ทำงานในสถานการณ์ขาดแคลนปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ มีบุคลากรบริหารจัดการที่มีความรู้ ตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ ตามหลักวิชาการ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัย สारพิช โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถเลี้ยงตนเองได้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีกลางเป็นเครื่องมือ สำหรับ เยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร นักวิชาการ ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรเกษตรหน่วยงาน ข้าราชการทุกหมู่เหล่าและประชาชนทั่วไป					

ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๓	ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเครือข่าย แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน และการประชาสัมพันธ์ ได้ตรงหาสาเหตุของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” ไร่ ไร่จ่าย – ไร่รับ ไร่กำไร-ขาดทุน มีการสืบสานวัฒนธรรมในการทำนา เช่น พิธีสู่ขวัญข้าว การปลูกข้าววันแม่เก็บเกี่ยววันพอ ประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว					
๔	เงื่อนไขด้าน “ความรู้” มีการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงาน ยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ทางกว้างทางลึก มาวางแผน อย่างความระมัดระวัง ศึกษาภูมิอากาศ หนาวเย็น หรือฝนชุก ฤดูกาล การสังเกต การจัดหาเลือกใช้วัสดุ เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาฯ					
๕	ด้าน “คุณธรรม” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการจัดทำฐานความรู้ชาติที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติหรือ “อินทรีย์” เน้นผลผลิตที่ปลอดภัย และจำหน่ายในราคาถูกแก่กำลังพลและผู้เข้าเยี่ยมชม เจ้าหน้าที่ที่มีความเสียสละเอาใจใส่ของภาระงานของตนในศูนย์ฯ อย่างเต็มใจ อีกทั้งศูนย์ฯ ยังเป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ มีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ มีการบรรยายหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน พร้อมสอดแทรกให้มีความตระหนักในหลักคุณธรรม					
๑๐	การปลูกพืชผักคลุมดินมีการปลูกในพื้นที่ยกแปลงโล่งแจ้ง จะสลับปลูกผักคลุมดินชนิดต่าง ๆ เช่น ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า และผักอื่น ๆ เพราะได้รับแสงแดดทั่วถึง มีป้ายแสดงข้อมูลชื่อพันธุ์ผักและสรรพคุณประโยชน์ของพืช มีการสาธิตขบวนการขั้นตอนการปลูกและบำรุงพืชให้เจริญงอกงาม					
๑๑	การปลูกพืชผักไม้เลื้อย เป็นการสาธิตปลูกพืชประเภทไม้เลื้อยทุกชนิด เช่น บวบ ฟัก น้ำเต้า มะระ ถั่ว ฟักทอง และอื่น ๆ โดยการสร้างซุ้มให้ไม้เลื้อย ปลูกทั้ง 2 ข้างตรงกลางจะเป็นทางเดิน สร้างภูมิทัศน์ บรรยากาศให้แก่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้เป็นอย่างมาก					

ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑๒	ศูนย์การเรียนรู้ฯ การสร้างเครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางสื่อสารมวลชนทั้งของรัฐและภาคเอกชน ทุกสาขาพร้อมมีการการจัดนิทรรศการทั้งภายในศูนย์ฯ และเคลื่อนที่สนับสนุนภายนอก					
๑๓	ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความสามัคคีการอยู่ร่วมกัน ความมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกดี เอื้ออาทรต่อกัน เกื้อกูลกัน นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม อบรมให้ทุกคนที่เข้ามาในโครงการมีเหตุผล มีความพอดีพอประมาณ พอเหมาะ พอควร มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่สวยใฝ่งามให้เกิดประโยชน์ มีการฝึกอบรมการดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สอดคล้องตามอัตภาพ และฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น					
๑๔	ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ของตนเองเป็นเงินหมุนเวียนดำเนินงานเลี้ยงตนเองและเป็นการนำรายได้สู่ชุมชน และท้องถิ่น ได้มีการจัดการค้าขายในราคาต่ำไว้ใช้ในครอบครัว ประหยัดรายจ่าย มีรายได้ในครอบครัว มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย รู้จักการใช้จ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผลเท่าที่จำเป็น ประหยัด รู้จักการเก็บออมเงินและแบ่งปันผู้อื่น					
๑๕	ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านวัฒนธรรม มีการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านหรือท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป เช่น ประเพณีคู่ขวัญวิถีการเกี่ยวข้าวด้วยเคียว การปักข้าว การสีข้าวด้วยเครื่องสีข้าวโบราณ ที่เป็นเครื่องมือทำมาหากินของไทยดั้งเดิม การแบ่งปันกันในสังคม					
๑๖	ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ ด้านสิ่งแวดล้อม การทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้ในครัวเรือน มาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ไม่สูญเปล่า และทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด และไม่ใช้สารเคมีบำรุงเร่งให้พืชงอกงาม โดยคำนึงผู้บริโภค ไม่ใช้สารฟอกขาว- สารเร่งอ้วน และสารอื่น ๆ ภายในโครงการ ซึ่งทุกชนิดจะมีผลตกค้างที่จะเกิดกับสภาพแวดล้อม เศษใบไม้วัชพืชหรือผลผลิตก็นำมาหมักทำปุ๋ยชนิดต่าง ๆ ฝึกอบรมให้ผู้เข้าชมโครงการรู้จักความพอเพียงในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีสติ จัดการอย่างชาญฉลาดและรอบคอบ					

ตอนที่ ๔ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเชื่อมโยงกับโครงการศูนย์การเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	๕	๔	๓	๒	๑
๑๓	ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการเผยแพร่กิจกรรมของศูนย์ไปสู่สังคม อย่างเป็นระบบ ทั้ง รายการทางสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ เอกสารแจก การจัดนิทรรศการ และเว็บไซต์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ย่อมทำให้ประโยชน์สูงสุดเป็นของประชาชน ทุกกลุ่มอย่างกว้างขวาง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผนวก ข

รายชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
๑	๑.พ.อ.ธวัช ชื่อสัจย์	อาจารย์พิเศษ นฝ.นศท.จทบ.ร.บ.
	๒.พ.อ.สมชาย เชื้อสอน	ประธานคณะกรรมการ โครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ
	๓.พ.ท.ถวิล ทองสีจัด	ฝอ.๓ จทบ.ร.บ.
	๔.พ.อ.หญิง สุณัฏฐิณี จันทระเกษร	ประจำ จทบ.ร.บ.
	๕.พ.อ.หญิง ชุตินา คันโธ	ประจำ จทบ.ร.บ.
	๖.พ.ต. สงคราม สยัคพานิช	นายทหาร บก.จทบ.ร.บ.
	๗.ร.อ.จรินทร์ จักรแก้ว	นายทหารยุทธการ จทบ.ร.บ.
	๘.ร.อ.หญิงกรศิริ จิตรเจริญ	ประชาสัมพันธ์ จทบ.ร.บ.
	๙.ร.ต.มนัส ปานทอง	วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ จทบ.ร.บ.
	๑๐.จ.ส.อ.ไชโย สุขเกษม	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๑.จ.ส.อ.ชัยณูเชษฐ ทัพพ์เดโชกิตต์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๒.จ.ส.อ.ยุทธนา สุธาพจน์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๓.จ.ส.อ.หญิงปนัดดา เทียมศรี	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๔.จ.ส.อ.เกริกชัย โม้มมาลา	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๕.ส.อ.ประเสริฐ ประเสริฐลาภ	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๖.ส.อ.ครรชิต หลิมพลอย	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๗.ส.อ.กฤษณะ โยมจิน	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๑๘.จ.ส.อ.มัญญ บุตรี	จนท.ประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ จทบ.ร.บ.
	๑๙.จ.ส.ต.สีหเดช นายชูวงษ์	จนท.ประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ จทบ.ร.บ.
	๒๐.ส.อ.นิคม เลิศเรืองฤทธิ์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๑.ส.อ.วิรัตน์ เถลิ้มภักดิ์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๒.ส.อ.สุริยันต์ ภิรมย์รักษ์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๓.ส.อ.จิรวัดน์ สารสม	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๔.จ.ส.อ.ธำรงค์ กิมพิทักษ์	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๕.จ.ส.อ.ชัชวาล แสงอุทัย	เสมียน จทบ.ร.บ.
	๒๖.จ.ส.อ.นันทวุฒิ เจริญสวัสดิ์	เสมียน จทบ.ร.บ.
๒๗.พลจ.เกรียงไกร สุขสม	ลูกแถว ร้อย จทบ.ร.บ.	

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
	๒๘.พลฯ สำเร้ง คล้าประเสริฐ ๒๙.นาง โสภา โพธิ์ทอง ๓๐.นาง พิษารัตน์ ทัพพะเดโชกิตต์	ลูกแถว ร้อย จทบ.ร.บ. เจ้าหน้าที่ประจำ ฝยก.จทบ.ร.บ. เจ้าหน้าที่ประจำ บก.จทบ.ร.บ.
๒	๑.นาย วัลลภ ศรีสุข ๒.นาย เฉยฉา สุขรักษา ๓.นาง คามร หนูรักษ์ ๔.นายรังสิต โชติศิริคุณวัฒน์ ๕.นางอรุณ ศิริผล ๖.นาง ไยของ พยาเครือ ๗.นาย ประพนธ์ ทับทิมทอง ๘.นาง สำเนียง สุวรรณธรรมมา ๙.นาย ณรงค์ศักดิ์ โพธิ์ไพฑูรย์ ๑๐.นาง ยุพา คงวัฒนกุล ๑๑.นาง ปรีกษา ชำนาญ ๑๒.น.ส.ชวัลรัตน์ จตุรพรนพจร ๑๓.นาย ปรีชา งามเนตร ๑๔.น.ส.มาลินี อินทร์วงศ์ ๑๕.นาง ปนัดดา นิ่มนาค ๑๖.น.ส.นาคยา ทับทัง ๑๗.นาย สิงห์ สวัสดิ์ ๑๘.นาย ชาญยุทธ อุไพฑูรย์ ๑๙.นาย สมศักดิ์ คงละออ ๒๐.นาย บุญเลิศ อารีรอบ ๒๑.นาย สุรินทร์ เทพกาวังค์ ๒๒.นาย ปัญญา ปานสุวรรณ ๒๓.นาย สุพจน์ สิงโตศรี ๒๔.นาย พิรุณ ศรีแสง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ นักวิชาการเกษตรชำนาญการ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพัฒนาที่ดินราชบุรี นักวิชาการชำนาญการปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี นักวิชาการเกษตรชำนาญการ เกษตรอำเภอเมืองราชบุรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอเมือง ร.บ. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอเมือง ร.บ. เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงานเกษตรอำเภอเมือง ราชบุรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอเมือง ร.บ. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอเมือง ร.บ. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตร อำเภอเมือง ร.บ. เกษตรอำเภอจอมบึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอจอม

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
	๒๕. นาย ธีมมส์ญญ์ อุ่มเอิบ ๒๖. นาง เสาวณี ชำนาญ ๒๗. นาย กฤษณ์ ๒๘. นาง พวงพยอม ม่วงสาว ๒๙. นาย จิรสิน พันธุ์โสดา ๓๐. นาย ศักดิ์สิทธิ์ สีดามุตร	บึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอจอม บึง เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงานเกษตรอำเภอจอม บึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการเกษตรอำเภอจอม บึง นักวิชาการเกษตร อำเภอเมืองราชบุรี ประธานศูนย์ สร้างสุขเกษตรชนบท ต.คอนแเน่ ฝ่ายการปฏิบัติการภาคกลาง (ฟฟ.ราชบุรี) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านบ่อมะกรูด ว.ราชบุรี เจ้าพนักงานประมงกรมประมงราชบุรี ศูนย์วิจัยพันธุ์ข้าวราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี นักวิชาการสัตวบาลปศุสัตว์ราชบุรี นักวิชาการพลังงาน สำนักงานพลังงานราชบุรี
๓	๑. นายวินัย พุ่มบุญทวิก ๒. นาย รุ่ง แผ่นสุวรรณ ๓. นายประพนธ์ ทับทิมทอง ๔. นาง จันทนา เรืองตะกูด ๕. นายสุริยันต์ วันโสด ๖. นายโกศล เข้มกาญจนวัฒน์ ๗. นาง ศราวดี เอี่ยมจำ ๘. นาย จันทพงษ์ พรพรหม ๙. นาย จรัล รอดบำเรอ ๑๐. นายวัชรพงศ์ ว่องประชา ภูล ๑๑. นายวสันต์ รวมศิลป์	ผอ.รร.เตรียมอุดมพัฒนาการคอนคั้ง จ.ราชบุรี *ผอ.รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ. ราชบุรี ครู รร.วัด โรงธรรม ต.บ้านปรก อ.เมือง จ. สมุทรสงคราม ผช.ครู เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ รร.วัด โรงธรรม อจ.รร.เตรียมอุดมพัฒนาการคอนคั้ง (หน.ศูนย์ฯ) อจ.รร.เตรียมอุดมพัฒนาการคอนคั้ง (ผช.หน.ศูนย์ฯ) วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้สายใยรักในพระบรม ราชนูปถัมภ์ วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้สายใยรักในพระบรม

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
	๑๒.จ.ส.อ.สมหวัง แสงนวล ๑๓.จ.ส.อ.สรวุฒิ ทองคำ ๑๔.จ.ส.อ.วิสุทธิ ลิ้มละมัย ๑๕.จ.ส.อ.วัลลภ ศรีสุข ๑๖.ส.อ.เจษฎา สุขรักษา ๑๗.ส.ท.กฤตมุข พุ่มดียิ่ง ๑๘.ส.ท.สุระยะ อาจเดช ๑๙.นาง สุจิตรา อาจคงหาญ ๒๐.นางยุพิน พุ่มพิบูลย์ ๒๑.น.ส.พรพรรณ คันทองขจร ๒๒.นางวิไลวรรณ เทศเจริญ ๒๓.น.ส.อาดำ แซ่ลิม ๒๔.นายประเสริฐ ช่างเสียง ๒๕.นายประยุทธ มุขโต ๒๖.นายยุพา ชนานันท์ ๒๗.นางจันทนา เรืองตระกูล ๒๘.นางจิตตพัฒน์ มงกรพันธ์ ๒๙.นางสายชล พจนโสภณณากุล ๓๐.นายวีรพจน์ พวงเป็ย	ราชูปถัมภ์วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้สายใยรักในพระ บรมราชูปถัมภ์ วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้สายใยรักในพระบรม ราชูปถัมภ์ วิทยากรประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพลพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพันพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพันพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองพันพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองร้อย บก.พันพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองร้อย บก.พันพัฒนาที่ ๑ เจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ กองร้อย บก.พันพัฒนาที่ ๑ ครู รร.เตรียมอุดมพัฒนาการดอนคลัง จ.ราชบุรี ผอ.รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ครู รร.คลองตาจำ ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ. สมุทรสงคราม ครู รร.คลองตาจำ ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ. สมุทรสงคราม ครู รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ภูมิปัญญาด้านการเกษตร(ผู้ใหญ่บ้าน) วิทยากรท้องถิ่น ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ. สมุทรสงคราม เกษตรกร ต.บางยี่รงค์ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ครู รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ครู รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม กรรมการ รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม กรรมการ รร.วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
	๑. นางจรัส ชี้อัสตัย ๒.นาง ปาติดา ขำปู้ ๓.นาย สำราญ สุขดวง	เกษตรกร ต.ขุนพิทักษ์ อ.ดำเนินสะดวก จว.ราชบุรี เกษตรกร ต.ขุนพิทักษ์ อ.ดำเนินสะดวก จว.ราชบุรี เกษตรกร ต.ขุนพิทักษ์ อ.ดำเนินสะดวก จว.ราชบุรี

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
๕	๔. นายอดิศักดิ์ นำระนะ	ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ.
	๕. น.ส.สุภาพร อาทศิริรัตน์	ราชบุรี
	๖. นาง สิริติมา สำราญวงศ์	ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ.
	๗. ค.ช.สมเกียรติ เสียงใส	ราชบุรี
	๘. ค.ช.กนก ขำดี	ครู รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ.
	๙. ค.ญ.ดวงพร สกลใจ	ราชบุรี
	๑๐. นางลำไย สุภา	นักเรียน รร.วัดบางลี่ อ.เมือง จว.ราชบุรี
	๑๑. นาย สำอาง ชื้อสกุล	นักเรียน รร.วัดบางลี่ อ.เมือง จว.ราชบุรี
	๑๒. นาง โสภา โพธิ์ทอง	นักเรียน รร.วัดบางลี่ อ.เมือง จว.ราชบุรี
	๑๓. ค.ช.อานนท์ หมั่นมณี	เกษตรกร บ้านรางไม้แดง ต.เจดีย์หัก อ.เมือง จว.
	๑๔. ค.ช.ชนคล จำปาเต็ม	ราชบุรี
	๑๕. ค.ญ.ชนากานต์ ทัพทิมสี	เกษตรกร บ้านรางไม้แดง ต.เจดีย์หัก อ.เมือง จว.
	๑๖. นายสมทัต อาทศิริรัตน์	ราชบุรี
	๑๗. น.ส.สุภาพร อาทศิริรัตน์	เกษตรกร ต.เจดีย์หัก อ.เมือง จ.ราชบุรี
	๑๘. นายเฉลิม วันเชอม	นักเรียน รร..วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
	๑๙. นายเลิศศักดิ์ พยาเครือ	นักเรียน รร..วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
	๒๐. น.ส.กนกพร รักษ์สมบูรณ์	นักเรียน รร..วัดโรงธรรม อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
	๒๑. นายสมวงศ์ ทรงฤทธิ์	เกษตรกร อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
	๒๒. นาย มโนชน บัญยังมี	เกษตรกร อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
	๒๓. นายสละ เนียมเชียว	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๔. ค.ญ.หทัยชนก มณีโรจน์	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๕. ค.ญ.ต้นติมา วันเชอม	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๖. ค.ญ.กิ่งไพร ชลประเสริฐ	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๗. นาย กฤตมุข พุ่มดียิ่ง	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๘. นายปรีชา งามเนตร	เกษตรกร ต.บ้านคา อ.บ้านคา จ.ราชบุรี
	๒๙. น.ส.มาลินี อินทร์วงศ์	นักเรียน รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา
	๓๐. นางปนัดดา นิ่มนาค	จ.ราชบุรี
		นักเรียน รร.บ้านบึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ.ราชบุรี

กลุ่มที่	รายชื่อ	หน่วย/ที่อยู่
		<p>นักเรียน รร.บ้านปึง(สันติมนิประชาสรรค์) อ.บ้านคา จ.ราชบุรี</p> <p>เกษตรกร ต.โคกหม้อ อ.เมือง จ.ราชบุรี</p> <p>ผู้สื่อข่าว จว.ราชบุรี</p> <p>ผู้สื่อข่าว จว.ราชบุรี</p> <p>ผู้สื่อข่าว จว.ราชบุรี</p>

ผนวก ก

โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ปี ๒๕๕๓ จังหวัดทหารบกราชบุรี

หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้น การพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมและผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งอาศัยความได้เปรียบของทรัพยากรธรรมชาติ มาขยายฐานการผลิตเป็นผลทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ จึงมุ่งให้เตรียมความพร้อมของคนและสร้างระบบภูมิคุ้มกัน เพื่อรับผลกระทบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เน้นการส่งเสริมและพัฒนาแบบองค์รวมที่กำหนดให้ “ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา” โดยใช้แนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นฐานในการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ จากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและมีผลต่อความมั่นคงในทุกมิติ กองทัพบกได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว จึงให้นำศักยภาพของกองทัพบกมาช่วยเสริมการทำงานของภาคพลเรือน

จังหวัดทหารบกราชบุรี ซึ่งรับมอบหมายให้ดูแลพื้นที่ในเขตจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ได้สนับสนุนนโยบายด้านการปฏิบัติงานภายใต้กรอบการรักษาความมั่นคงภายในภาครัฐตามแผนกลยุทธ์ยุทธศาสตร์การต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ ได้จัดชุดวิทยากรร่วมบูรณาการกับหน่วยทหารในพื้นที่และส่วนราชการภายในจังหวัด ประกอบด้วย ปกครองจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ฯลฯ เข้าปฏิบัติงานในหมู่บ้าน เพื่อรับทราบปัญหาและดำเนินการช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชน รณรงค์เสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ปลูกฝังอุดมการณ์รักชาติ สอดคล้องกับแนวทางโครงการพระราชดำริ โดยเฉพาะพื้นที่ตามแนวชายแดนที่ทรงมุ่งหวัง ให้ประชาชนทุกภาคส่วน มีอาชีพ มีรายได้ มิให้ย้ายถิ่น มีความพร้อมที่จะเป็นพลังในการพัฒนาและป้องกันประเทศ ติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

เพื่อให้การพัฒนาแบบองค์รวมในระดับพื้นที่ เกิดผลเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การพัฒนาอาชีพในขั้นต่อไป จังหวัดทหารบกราชบุรี จึงได้จัดทำศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โยใช้แนวทางสร้างการเรียนรู้ด้วยวิธีปฏิบัติจริงในพื้นที่สาธิต เพื่อให้ชุดปฏิบัติงานได้ฝึกและศึกษาการปลูกพืชการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ เกษตรอินทรีย์ รวมถึงศึกษาวิถีชีวิตพอเพียงสามารถนำไปปรับใช้กับชุมชนในพื้นที่ เสริมทักษะความรู้การแก้ไขปัญหา สร้างการมีส่วนร่วมขยายผลกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติจริง ทดสอบ ศึกษาและแก้ไขปัญหาการปลูกพืชตามเทคโนโลยีแผนใหม่ ให้กับกำลังพลที่ออกปฏิบัติงาน และครอบครัวของกำลังพลประจำการ
2. เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโดยใช้พื้นฐานความเป็นของชุมชน มากำหนดแนวทางสนับสนุน
3. สร้างเครือข่ายโดยการปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุดปฏิบัติงานและแกนนำกลุ่มมวลชนเพื่อประสานความร่วมมือการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่
4. เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลดปัญหาความยากจนและแก้ไขปัญหาสังคมระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

กลุ่มเป้าหมาย

1. กำลังพลซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงกลาโหม และครอบครัว ได้รับการจัดแบ่งชุมชนเป็น ๒๕ ชุมชน (รายละเอียดตามผนวก ค.) ซึ่งมีประธานชุมชนและกรรมการชุมชนสมาชิกชุมชนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง และจังหวัดทหารบกราชบุรีได้รายงานการใช้งบประมาณของชุมชนทุกเดือน จึงได้รับทราบความต้องการของชุมชนที่ต้องการได้รับความรู้ทางเกษตรแนวใหม่ การปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ การผลิตไบโอเซล และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีผลผลิตที่ต้องการของตลาด แต่ขาดแคลนงบประมาณและสถานที่ ดังนั้น จังหวัดทหารบกราชบุรี ซึ่งมีสถานที่ประมาณ ๑ ไร่ เพื่อทำเป็นแปลงสาธิตการเกษตร สนองความต้องการของชุมชนทั้ง ๒๕ ชุมชน โดยจะมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๑๐๐ คน

2. ประชาชนทั่วไป ผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจจะฝึกทักษะด้านการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตและทำการเกษตรเป็นรายได้เสริม ไม่จำกัดจำนวน และนักเรียนที่ทำการฝึกวิชาทหาร (รค.) และพลทหารประจำการจะได้รับการอบรมก่อนปลดประจำการ เพื่อนำความรู้ไปเผยแพร่ในครอบครัวและชุมชนต่อไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศสืบไป

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดเตรียมพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ฯ จำนวน ๑ ไร่
๒. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นผู้นำและสมัครใจร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อฝึกพร้อมกับชุดปฏิบัติงาน โดยใช้การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
๓. วางแผนการดำเนินงานและกำหนดแบบบูรณาการให้เชื่อมโยงกับภารกิจของหน่วย โดยการฝึกอบรมและการปฏิบัติจริงในแปลงสาธิต
๔. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามความจำเป็น ตลอดจนหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อให้เหมาะสมตามแนวทางที่เกษตรกรดำเนินกิจกรรม ณ ปัจจุบันโดยแบ่งกิจกรรม เป็นดังนี้

๔.๑ การเกษตรผสมผสาน

ใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการบริโภคภายในครัวเรือนเป็นพื้นฐาน หลักกิจกรรมการให้ความรู้ครอบคลุมทุกด้าน ประกอบด้วย การปลูกผัก พืชสวนครัว พืชสมุนไพร การเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา- กบ และการปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๒ การเกษตรแผนใหม่

โดยนำเทคโนโลยีด้านการเกษตร มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่เขตจังหวัดที่อยู่ในความดูแล

พื้นที่ดำเนินงาน

แปลงสาธิตจังหวัดทหารบาราชนบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

เมื่อได้รับจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ ๒๕๕๓ จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่และก่อสร้างแปลงสาธิตการเกษตร จัดการฝึกอบรมทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นโครงการ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ สิ้นสุด ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

การประเมินผลและติดตามโครงการ

ชุมชนทั้ง ๒๕ ชุมชน ในหน่วยทหารจังหวัดทหารบกราชบุรี มีความรู้เกษตรแผนใหม่ เทคโนโลยีทันสมัยพัฒนาตนเองและครอบครัว มีการทำอาชีพเสริม เข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีชีวิตที่พอเพียงทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

งบประมาณ

ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

หน่วยงานรับผิดชอบ

1. หน่วยงานหลัก
  - ๑.๑ จังหวัดทหารบกราชบุรี
  - ๑.๒ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี
2. หน่วยงานสนับสนุน
  - ๒.๑ กองทัพอากาศที่ ๑
  - ๒.๒ กองพลทหารช่าง
  - ๒.๒ กองพลพัฒนาที่ ๑
  - ๒.๓ โครงการชลประทานราชบุรี
  - ๒.๔ สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
  - ๒.๕ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี
  - ๒.๖ สำนักงานประมงจังหวัดราชบุรี
  - ๒.๗ สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดราชบุรี
  - ๒.๘ สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๐
  - ๒.๘ สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี
  - ๒.๑๐ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดราชบุรี
  - ๒.๑๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ราชบุรี
  - ๒.๑๒ ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดราชบุรี
  - ๒.๑๓ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีศูนย์เรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตรแผนใหม่ และพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรและเยาวชนได้อย่างแท้จริง โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. สร้างการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงให้แก่กำลังพลที่ปฏิบัติงาน ผู้นำชุมชนแกนนำอาสาและเกษตรกรทั่วไป เพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ
๓. ทดลอง และร่วมปฏิบัติพื้นที่ที่ประสบปัญหาด้านการเกษตร นำกลไกที่ได้รับไปปรับใช้ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

พลตรี เยาวคณัย ภู่อริชญยศ

(เยาวคณัย ภู่อริชญยศ)

ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ

พลตรี มานะ นามพันธุ์

วัน เดือน ปีเกิด

๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๑

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๔ โรงเรียนทวิธาภิเศก

พ.ศ. ๒๕๑๘ โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๑๘

พ.ศ. ๒๕๒๐ โรงเรียนนายร้อย จปร. รุ่นที่ ๒๕

พ.ศ. ๒๕๓๕ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๗๐

พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประวัติการทำงาน

ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก ร.๑๑ พัน ๒ รอ.

ผบ.ร้อย อาวุธเบา ร.๑๑ พัน ๒ รอ.

นายทหารยุทธการและการฝึก ร.๑๑ พัน ๒ รอ.

ผู้อำนวยการกองกำลังทหารพราน กองทัพภาคที่ ๑

ผู้อำนวยการกองกิจการพลเรือน กองทัพภาคที่ ๑

รองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกราชบุรี

ตำแหน่งพิเศษ

ราชองครักษ์เวร

นายทหารพิเศษประจำกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก

สรุปย่อ

ลักษณะวิชาการ สังคมจิตวิทยา

เรื่อง บทบาททหารในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน

ผู้วิจัย พล.ต.มานะ นามพันธุ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๖

ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันนี้ไร้พรมแดนอย่างสิ้นเชิง ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว และนับวันจะก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ในขณะเดียวกันต้องยอมรับว่ามนุษย์ต้องเผชิญกับหลากหลายปัญหาแปลกไปกว่าเดิม จนเรียกว่า “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่” ภัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นแบบรวดเร็ว รุนแรง และไร้รูปแบบ มีความสลับซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ยังเชื่อมต่อไปสู่ภัยต่างๆ นั้นจะซับซ้อน และจะยังมีการพัฒนาได้อีกต่อไปที่มนุษย์ในโลกยังขาดจิตสำนึกในการรักโลก และสภาพแวดล้อมร่วมกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบ และสถาบันทางการเมือง การขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และโรคระบาด ความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จชต. การก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง ผิดชอบกฎหมาย ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน สภาวะโลกร้อน การแย่งชิงพลังงานและทรัพยากร ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยนับได้ว่าเป็นชาติที่มีความยาวนานทางประวัติศาสตร์มีอารยธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งสภาพภูมิศาสตร์ของไทยแสนอุดมสมบูรณ์จนยอมรับว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ทรงดำรงตำแหน่ง “จอมทัพไทย” ทรงพระราชทานแนวทางเพื่อสร้างชาติไทยให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ทรงพระราชทานว่า “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข” โดยเฉพาะหน่วยทหารนับว่าเป็นหน่วยงานที่ตอบสนองงานของพระองค์ท่านได้อย่างมีประสิทธิภาพในประเทศไทยทหารมีหน้าที่ตามกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๑๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช

อาชีพไทย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็น และเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราชอาชีพไทย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ ทหาร มีการจัดไว้เพื่อพร้อมรับต่อสถานการณ์ การรบ ต้องพร้อมเผชิญสถานการณ์ต่างๆ โดยการจัดส่วนราชการภายในอย่างเป็นระบบ มีอาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องมือ รวมทั้งอาคาร สถานที่ทำงาน และที่พักจึงสามารถปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ปัจจุบันที่ทั่วโลกเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่มากมายที่พบเห็นเกือบทั่วโลก คือ สถานการณ์ฝนตกหนัก น้ำท่วม ดินถล่ม ความแห้งแล้ง แผ่นดินไหว สึนามิ ฯลฯ สำหรับประเทศไทยกระทรวงกลาโหม ได้จัดทำแผนเพื่อรองรับขึ้นตั้งแต่ยามปกติ ให้ทุกพื้นที่ของประเทศไทยมีหน่วยทหารรับผิดชอบให้การช่วยเหลือมีการเตรียมการประสานงานทุกส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ยามปกติ มีการซักซ้อมการปฏิบัติมาแล้วเกือบทุกหน่วย กองทัพภาคนั้นเป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบกเป็นทั้งส่วนกำลังรบ และส่วนภูมิภาค ในบทบาทของการเป็นส่วนภูมิภาคจะมีมณฑลทหารบก และจังหวัดทหารบก ดูแลพื้นที่อย่างครบถ้วน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาบทบาทของทหารในการขับเคลื่อนและการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน
๒. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักคิดทฤษฎีของหลักปฏิบัติ และคุณธรรมตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เพื่อศึกษาวิธีการและแนวทางการขยายการปฏิบัติในการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาแนวคิดตามหลักของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีการขับเคลื่อนสู่ประชาชน
๒. ศึกษาบทบาท และการดำเนินการของทหารของหน่วยทหารส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสู่ภาคประชาชน
๓. ศึกษาโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสาร บทความ หลักทฤษฎี การสังเกต การสัมภาษณ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าหาข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชน ผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาฯ ของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย โดยมีข้อมูลดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แทนของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี หน่วยงานภาครัฐและเอกชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ จำนวน ๑๒๐ คน และการสังเกตการดำเนินงานโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน จังหวัดทหารบกราชบุรี

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร บทความ หลักทฤษฎี คำสั่งของหน่วยงานและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถสร้างเครือข่ายและการบูรณาการความรู้ระหว่างชุดปฏิบัติงานและแกนนำกลุ่มมวลชนต่างๆ หน่วยงานภาครัฐ-เอกชน สถานศึกษา นักวิชาการ วิทยากรเกษตร ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดทหารบกราชบุรีและลดปัญหาความยากจนแก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ โดยให้ประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ศูนย์การเรียนรู้ฯ ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิชาการเกษตรกรรม แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ด้าน “ความพอประมาณ” คือ ได้จัดสรรทรัพยากรพื้นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๘๖ ตารางวา โดยปรับพื้นที่แบ่งเป็นส่วน ๆ อย่างเหมาะสมไม่เล็กไม่ใหญ่เกินไป ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบและประหยัด เรียบง่าย แต่เป็นไปตามอัตภาพและสภาพแวดล้อม ด้าน “ความมีเหตุผล” ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการบริหารจัดการคำนึงถึงความรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ทำงานในสถานการณ์ขาดแคลนปัจจัยแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ มีบุคลากรบริหารจัดการที่มีความรู้ ตามหลักวิชาการ และประสบการณ์ ตามหลักวิชาการ และวัฒนธรรมภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้าน “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ศูนย์การเรียนรู้ฯ มีการดำเนินการจัดทำกิจกรรมบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง รู้จักพัฒนาตนเอง การคิดพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหาและการแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัย ด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ มุ่งเน้นการจัดทำ “บัญชีฟาร์ม” รัฐบาลจ่าย – รายรับ รู้กำไร-ขาดทุน เงินไขด้านความรู้ มีการส่งเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าฝึกอบรมศึกษาและดูงาน ยังศูนย์การเรียนรู้ฯ ต่าง ๆ หน่วยงาน

ภาครัฐและเอกชนและปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนหลักปรัชญา **เงื่อนไขด้านคุณธรรม** ศูนย์การเรียนรู้ฯ ดำเนินการจัดทำฐานความรู้สาธิตที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติหรือ “อินทรีย์” เน้นผลผลิตที่ปลอดภัย และจำหน่ายในราคาถูก อีกทั้งศูนย์ฯ ยังเป็นเวทีกลาง เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรอินทรีย์ มีวิทยากรประจำที่มีความรู้ให้การฝึกอบรมให้ความรู้ต่าง ๆ การปลูกฝังเสริมสร้างอุดมการณ์ความรักชาติ รักสถาบัน พร้อมสอดแทรกให้มีความตระหนักในหลักคุณธรรม

ผลการดำเนินการของโครงการศูนย์การเรียนรู้ฯ

ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความสามัคคีการอยู่ร่วมกัน ความมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีจิตสำนึกดี เอื้ออาทรต่อกัน เกื้อกูลกัน นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม อบรมให้ทุกคนที่เข้ามาในโครงการมีเหตุผล ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ประกอบอาชีพสุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น **ด้านเศรษฐกิจ** มีรายได้ของตนเอง เป็นเงินหมุนเวียนดำเนินงานเลี้ยงตนเองและเป็นการนำรายได้สู่ชุมชน และท้องถิ่น **ด้านวัฒนธรรม** มีการสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านหรือท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่สืบไป **ด้านสิ่งแวดล้อม** การทำกิจกรรมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม โดยใช้วัสดุที่เหลือใช้ในครัวเรือน มาทำเป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ ไม่สูญเปล่า และทำลายสิ่งแวดลอม ไม่ใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืชทุกชนิด และไม่ใช่สารเคมีบำรุงเร่งให้พืชงอกงาม

ข้อเสนอแนะ

เมื่อคนในสังคมหรือชุมชน สร้างครอบครัวพอเพียงได้แล้ว สิ่งที่จะตามมา คือ การเกิดขึ้นของชุมชนพอเพียงที่สมาชิกชุมชนนั้นจะรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมีการแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน บริหารจัดการปัจจัยต่างๆ เช่น ทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสมดุล และเมื่อหลายๆ ชุมชนพอเพียงมารวมกลุ่มกัน แลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงก็จะกลายเป็นสังคมแห่งความพอเพียงได้ในที่สุด โดยการให้ทหารซึ่งได้จัดวางไว้ตามพื้นที่ต่างๆ ที่มีความรับผิดชอบแล้วทุกพื้นที่ร่วมกันทุกภาคส่วน แม้ว่าระดับความพอเพียงของแต่ละคนจะไม่เท่ากัน แต่ทุกคนก็สามารถดำเนินชีวิตตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยการยึดมั่นในหลักการ ๓ ประการเหมือนกัน คือ

๑. การใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง
๒. การคิดพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ
๓. การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักลดกิเลส และลดความต้องการของตนเองลง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ค้นหาความต้องการของตนเองให้พบว่า มีความต้องการอะไร มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตอย่างไร

๒. วิเคราะห์ข้อมูลของตนเองและครอบครัว ซึ่งจะทำให้รู้สถานภาพ ฐานะสุขภาพของปัญหา รู้ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้ผลกระทบต่างๆ สักยภาพของตนเอง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ สักยภาพของครอบครัว เช่น วิธีการดำรงชีวิต ภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว

๓. วางแผนการดำเนินชีวิต

๓.๑ พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ต่อเนื่อง สร้างวินัยกับตนเอง

๓.๒ สร้างนิสัยที่ดีความคิดก้าวหน้า มุ่งมั่นในเป้าหมายชีวิต

๓.๓ หมั่นบริหารจิตใจให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต รักชาติ เสียสละ สามัคคี เทียงธรรม

๓.๔ ความคุมจิตใจให้ตนเองประพฤติในสิ่งที่ดีงาม สร้างสรรค์ความเจริญ รุ่งเรือง

๓.๕ พัฒนาจิตใจให้ลด ละ เลิก อบายมุข กิเลสตัณหา ความโกรธ ความหลง

๓.๖ เสริมสร้างและฟื้นฟูความรู้และคุณธรรมของตนเองและครอบครัว

๓.๗ ปรับทัศนคติในเชิงบวก และมีความเป็นไปได้อ

๔. จัดบันทึกรายรับ - รายจ่าย

๕. สรุปผลการพัฒนาตนเองและครอบครัว โดยพิจารณาจากร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง อารมณ์ต้องไม่เครียด มีเหตุผล มีความเชื่อมั่น มีระบบคิดเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน สิ่งเหล่านี้ได้ลด ละ เลิก ได้แก่ รถป้ายแดง เงินพลาสติก

ความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากการที่ทหารได้มีการจัดตั้ง และมีความรับผิดชอบทุกพื้นที่แล้วตามแผนบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหม พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ทั้งยามปกติและเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ไม่เฉพาะกำลังประจำการเท่านั้น ยังมีระบบกำลังสำรอง ทหารกองหนุนต่างๆ ศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ โดยคาดหวังว่า

๑. เป็นโครงการการผลิต และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (เป็นเครื่องมือและเวทีกลาง) การเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

๒. ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๓. มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นที่เลือนหายไปให้คงอยู่สืบต่อไป

๔. ทหารเป็นส่วนสำคัญเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม ให้มีความยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

Title : The application of Sufficiency Economy Theory towards community through military force.

File : Social - Psychology

Name : Major General Mana Nampunthu **Course:** NDC **Class :** 56

The world's problem has been more complex and affect to various countries rapidly, according to technology advance. On the other hand, the natural resource is also limited regarding to the wasteful activity of human and severe natural disaster. Thailand is also confronting with these problems, which requires effective strategy to prevent and develop country.

In order to confront with all problems, the collaboration of every sector is required. Military is also one of the most powerful sector, regarding to the military has widely located everywhere in Thailand. This is also the way to enhance military ability when there is no war.

Humans are also creator and destroyer, with and without awareness. United Nations adopts the Sufficiency Economy Theory, which developed by King Bhumibol Adulyadej. As his majesty the king stated that educating people to be sufficiency is similar to have a healthy "immune system". In this term, the immune system consists of knowledge and virtue, which creates a sustainable happiness. To transform the theory to practicality, the application should be effective in small area to district. Every area must have a center, which helps harmonizing local people, interact and exchange knowledge among the area. Accepting the difference is also a key to unite and create brotherhood. Finally, military must be the role model and help applying the sufficiency economy to local community.